Mine G. Saulnier

SİNEK SARAYI

Milliyet
KİTAPLARI

Sinek Sarayı

Sinek Sarayı
Aktüel Kitaplar Dizisi

© 1997 Türkiye Yayın Hakları:
AD Yayıncılık A.Ş.
1. Baskı:
Cep Kitapları, 1990
2. Baskı:
Cep Kitapları, 1991
3. Baskı:
Mitos Yayınları, 1994
4. Baskı:
AD Yayıncılık, Haziran 1997
ISBN 975-325-365-6

Yazan:
Mine G. SAULNIER

Genel Yayın Yönetmeni:
Yalvaç URAL
Yayın Koordinatörü:
Gülgün A. ÇARKOĞLU
Sorumlu Müdür:
Necati GÜNGÖR

Görsel Yönetmen ve Kapak Tasarımı:
Aziz YAVUZDOĞAN
Sayfa Düzeni:
Zuhal DÜLGER
Düzelti:
Filiz YALINCAK

Basıldığı Yer:
Şefik Matbaası, Tel: 0.212. 551 55 87

AD Yayıncılık A.Ş.
Doğan Medya Center, Bağcılar 34554-İSTANBUL
Tel.: 0.212.505 61 06 - 505 64 16, Fax.: 0.212.505 64 13

Mine G. Saulnier

Sinek Sarayı

Bu romanı,

solaklara, altı parmaklılara, tek çocuklara, eşcinsellere, uzun kitaplardan canı sıkılanlara, sakarlara, tepegözlere, kekemelere, üç böbreklilere, iyi yüreklilere, harcananlara, harcamaya kıyamayanlara, sevgili Gâvur Kâzım ve büyük aşkı Lâdiye'ye armağan ediyorum.

Denizin üstünde bir kavis çizen uçak, havalimanına doğru süzülmeye başladı. Marmara'nın yüzü uzaya benzer geceleri. Derin karanlığında gemilerin pırpır ışıkları yıldızlanır. Hani bir uçak içinde olduğunu unutsa insan; yeryüzü nerde, gökyüzü nerde, yeryüzünden mi gelip gökyüzüne, ya da tam tersi, demem o ki, kafası karışabilir. Belki gemiler yıldızlıdır, yıldızlar da gemi olabilirler. Çocukken en sevdiğim oyun, göğsüme yasladığım bir ayna parçasının içine bakarak dolaşmaktı evin içinde. Yer ve boyut dengesinin altüst olduğu bir açıda, tavanda yürür gibi olur insan. Ayna ne kadar büyük ve aynadan başka yere bakmamak için ne denli güçlüyse bilinç, öylesine heyecan verici bir düş oyunudur. Tek kişilik. Kimseyle paylaşamazsınız.

O öldükten sonra bir gece, yalnız kaldığım evde, aynaları göğsüme dayayıp yine içlerine girmeye, tavanda yürümeye çalıştım. Başaramadım. Aynalar hep o aynalardı, ama ben tavana çok yakındım artık. Düşlere sığmayacak kadar iri ayaklarım, kocaman bacaklarım vardı. Tıraşı uzamış balmumu rengi yüzüm, aynanın içindeki tavana yer bırakmıyordu.

Uçakta bir alkış koptu. Kuşkusuz ayrı nedenlerden ileri ge-

len, ama aynı korkuyu paylaştığımız yolcuların pilota olan şükran duygularını tüm benliğimle paylaştım. Birdenbire çok Türk duyumsadım kendimi. Ama ellerim henüz Fransız'dı, alkışlamaya utandılar.

Bavulları beklerken Hilmi'yi gördüm. Yüzüne alaycı bir gülüş takmış, elleri cebinde, karşılamaya gelmişti. İyi yetişmiş insanların duruşu başkadır. Fazla yer tutmaz gibi, ama dik dururlar. Üç yıl olmuştu görüşmeyeli, alaturkalık çekincesiyle biraz seri kucaklaştık.

Omzumu bırakmadı:

- Nasılsın?

- Toparladım.

- Elbet toparlayacaksın! Hele geldin ya, artık bu iş benden sorulur.

Kendisini görünce onu daha çok anımsadığımı bilse, ne derdi acaba?

Havalimanından çıkıp İstanbul'un kükürt kokulu sisine daldık. Birer de sigara yakınca, gerçekten döndüğümü anladım. (Nereye döndüm? Ve nereden? Niye geliş değil de, dönüş olsun? Asıl yer neresi peki? Asıl yer var mı ki?)

Arabada, Hilmi yeni yaşamımın ilk harcını koydu:

- İstediğim gibi bir ev buldum. Cihangir'de denize karşı, mobilyalı.

Biraz sıkılarak sordum:

- Kirası?

Telefonda, gece uçağıyla gel demişti. "Trafik yüzünden gündüzleri çıkarmıyorum arabayı." Geceyarısı falan olmalıydı. Lambaların karasarıya boyadığı çevre yolunda, vitesi beşe geçirip omzuma vurdu yine: Birbirimizi özlemiştik, dokunmak istiyorduk. Ama erkek dostlukları, kadınlar gibi sürtünemezler birbirlerine. Böyle şaplak atarak, tutup sarsarak avutuyorduk elleme güdümüzü.

- Kira yok! Anneannemin evi. Bir ay önce düşüp kalça kemiğini kırdı. Çok iyi bakılması gerekiyor. Alıp bize getirdik tabii. En az altı ay dönemez kendi evine. Denizi görüyor diye beşinci katta tünüyor çünkü. Bana sorarsan, altı ay sonra da yalnız yaşayamaz artık. İyice yaşlandı. Senin gelişin söz konusu olunca kendisi önerdi. "Para pul istemem, ben gelene kadar eve göz kulak olur," dedi.

Bu ülke insanlarının ne kadar cömert olduklarını bilirim. Ama cömert duyguların yaraladığı insanlar vardır. İyi niyet, aşağılayıcıdır kimi zaman. Nefrete dayananların, merhametle öldürüldüklerini gördüm.

- Olanaklarım sınırsız değil. Ama parasal sorunum olmadığını biliyorsun. Böyle bir öneriyi kabul edemem.

Hilmi, tartışmak istemediği zamanlardaki otoriter sesiyle kestirip attı:

- Bizim evde anneannemin sözü yasadır. İlk altı ay kira yok. Eve göz kulak olacaksın. Süreyi uzatmak söz konusu olursa, belli bir ödeme saptanır. Eve göz kulak olmaya gelince; laf deyip geçme. Ne demek istediğimi, görünce anlarsın. Boşver bunları şimdi, anlat bakalım, nereden esti aklına çekip gelmek?

Aslında biliyor niye geldiğimi. Aklı sıra psikoloji yapacak. Yarayı deşecek, temizleyecek. Dörtköşe, kunt arkadaşım, iyi ki varsın. İyi ki Hilmi'sin.

Epeyce yaşlandı dostluğumuz. Kaç yıl geçti aradan? O benden iki yaş büyüktür. Hazırlık okumuştu çünkü. Demek tanıştığımızda on dört yaşındaydı. Tam yirmi iki yıl olmuş. Bir kafa vuruşuyla dost olduk.

Bana "Fransız bacaksızı" demişti. Yatakhanede ilk gecemdi. Kahkahalarla güldüler. Bilmiyorlardı ki yaşam, bir (yarı) Türk bacaksızı için Paris okullarında daha zordur. On iki yaşımda ama iri yapılıydım. Tüm sınıf benden iki yaş büyüktü. Annem, hepsiyle başa çıkabileceğimi gelip gözüyle tarttıktan sonra kay-

dımı yaptırmıştı. Dalaşmaya alışıktım. Dünya böyleydi ve konuşmadan vurmayı öğrenmiştim.

Yanımdaki yatakta yatıyordu. Ellerini ensesinde kavuşturmuştu. Maç sloganı temposuyla yineledi:

"Fransız... Bacaksız..."

Kışkırtma açıktı. Bedava ve nedensiz. Tüm yatakhane sustu. Bu onların sınavıydı. Okulun gerçek kayıt töreni. Humphrey Bogart gibi gülümsedim. İçimden, bu hıyarlar *Kazablanka*'yı bile görmemişlerdir. Şu kurdukları tuzağa bak; bunu bizim anaokulunda bile yemezler, diye düşünüyordum. Oysa annem beni Chaillot'daki sinemateke götürmeye taa beş yaşımda iken başlamıştı. *Orson Welles*'i, *Kral Lear*, *Yurttaş Kane* ve *Dava*'da seyretmiştim. *Rüzgâr Gibi Geçti*'de uyuya kaldım. Fritz Lang'ın *Metropolis*'i düşlerime girdi. Minik bir yastığım vardı, film hoşuma gitmediği zaman ya da gece seanslarında, yastığımı onun dizlerine yerleştirir, mışıl mışıl uyurdum. Beni bırakacak kimsesi yoktu ve yaşamaya hakkı vardı onun da.

*

Hilmi, yola bakarak sorgulamayı sürdürdü:

- İşini sevdiğini ve Paris'te mutlu olduğunu sanıyordum ben.

Safrayı bir an önce boşaltmak istiyor. Eskiden beri inandığı bir formül bu: "Görmezlikten gelinen sorunlar bir süre sonra karabasana dönüşür, her gece, her gece yeniden gelirler. Paylaşılmayan dertler insanı yaralar, asit gibi kemirir beynini adamın. Her şey anlatılmalı, temizlik yapılmalı..."

Dediği doğru. Ama çok şey birikti, birisine anlatmak benim için çare değil artık.

- Doğru: İşimi seviyorum. Başkalarından daha mutsuz da sayılmam. Ama o öldükten sonra, yaptıklarımı göreceli bulmaya başladım. Giysiler dar, evler bol geliyor. Partinin Nantes'daki şu son kurultayı epeyce yordu beni. Aşağı yukarı iki yıldır her şeye maydanoz diye doğranıyorum. AT ülkeleri arası domuz

yetiştirme kotasından, Atlantik'te ham petrol sızdıran şilep sorununa değin burnumu sokmadığım yer yok. Yahu mimarlık bile yaptırdılar son olarak!

Hilmi kahkahayı bastı:

- Ne diyorsun? Gözümle görsem inanmam!

- İster inan, ister inanma. Bizim konsey için Strasbourg'da yeni bir bina yapılıyor. Bakanlığın denetçi mimarları, atık su sisteminde müteahhit firmanın projeye uymadığını belirlemişler. Fakat sorun karışık çıktı. Üst düzeyde hakemlik etmek gerekti. Kim var bu işlerden anlayan? Sinan mimar değil miydi, mösyöler?

Senin anlayacağın iş üstümüze kaldı. Sabahtan akşama kirli su borularıyla uğraşırken, bir taraftan da bakanın söylevlerini yazıyorum: "Ülkelerimiz arasındaki işbirliği, hava kirliliğine benzemez!.. Yurttaşlarımızın dirliği politikacılarımızın ağız birliğine bağlıdır!.. Fransa en büyüktür... Konsey klozetleri ise çok küçük konulmuştur. Bu götler o deliklere sığmaz!.."

Hilmi kıkır kıkır gülüyordu:

- Peki nasıl sıvıştın?

- Bir gün kendimi yaşamın anlamsızlığı üstüne düşünürken bulunca, kötüye gittiğimi anladım. Elimdeki kalemi, önümdeki kâğıdın üstüne bıraktım ve çıktım.

- Görür gibiyim, dedi. Sonra ne oldu? Ya da şimdi ne olacak?

İçimi çektim.

- Kalemi bırakıp çıktım ya... Öyle çıkmak filmlerde oluyor tabii. Ertesi gün geri döndüm, bakanla konuştum. Çok ileri gittikleri için gövdesi kafa hızına yetişemeyen toplumlarda, bir yıllık ücretsiz izin hakkı var. "Makul ölçüler" içinde tepesi atanlara, bir çeşit motoru soğutma olanağı sağlıyor, senin anlayacağın. Yanlış bir karar vermeden, gemileri yakmadan, düşünecek zaman tanıyor. Ben de bu hakkı kullanıyorum işte. Bankada ne kadar param varsa toplayıp geldim.

- Yaşa. Peki belli bir "soğutma" projesi yaptın mı? İstanbul'dan beklediğin ne? Seni dinlendirelim mi, eğlendirelim mi istersin?

- Kendi halime bırak yeter. Tam olarak niye buraya geldiğimi ben de bilmiyorum. Başka şeyler düşünür... ya da yaşarım diye umuyorum. İkisi aynı kapıya çıkar zaten. Hem seni de göreceğim gelmişti.

Başımı karanlıktan yana çevirdim. Arkadaşlar arasında böylesi tümceler söylenebilseydi eğer, "Yalnız başıma mutlu olmaya geldim," demek isterdim ona. "Kimsesiz yaşamak bildiğim bir şey. Ama mutluluğu öğrenemedim."

İstiklal Caddesi'nin trafiğe kapandığını söyledi Hilmi. Heybetli kapısının ardında uyuyan lisemizi göremedik.

Kurum renginde eskiyen görkemli apartmanları ve mukavva kapılı pavyonlarıyla Sıraselviler, işlevi bittikten sonra kullanılmaya devam edilen, kirli bir sinema dekorunu andırıyordu. Dünyanın başka hiçbir kentinde içleri böylesine güzel, dışları böylesine bakımsız insan evleri yoktur. İstanbul'un, varsıllığını çaktırmamak için partal giyinen cimri bir ihtiyara benzediğini düşünmüşümdür hep.

Cihangir'in sarmaşık yollarına saptık. Çıkışına duvar örülü bir yokuşun başında durduk.

- İşte burası!

Arabadan inerken Hilmi'ye takıldım:

- Üstelik bir çıkmaz sokak. Tam bana göre.

Başını salladı:

- Hayır beyefendi, adı Bülbül Sokağı. Yeni yuvanız da, işte burası.

Önünde durduğumuz soba borusu gibi apartmanı gösteriyordu. İçim ısındı birden. Paris'teki *Metropolitain* girişlerini anımsatan, kuğu motifli, yeşil çubuklu demir kapısı vardı. Pencerelerinde ışık. Sabah olur olmaz, dış cepheyi iyice incelemeye

karar verdim. Hilmi, dışa doğru istiridye kabuğu gibi genişleyen üç basamak merdiveni çıkıp zile bastı. Demir parmaklıklara gözümü uydurup içeri baktım. Girişin loş aydınlığında, beyaz mermerden helezoni merdivenleri, duvarları kaplayan işlemeli çinileri görebiliyordum. "Art Nouveau!" dedim kendi kendime ve çok sevindim. Sonra da müthiş öfkelendim. Birkaç ay oturacağım eve bile bilgiç yaklaşımlar taslamadan edemiyordum.

- Art Nouveau! dedi arkadaşım. Bayılacaksın.

Çok geçmeden sahanlığın ışığı yandı. Bundan sonra gördüğüm manzarayı ömür boyu unutmayacağım: Bodrum katının merdivenlerinde, bir cüce belirdi. Çiçekli sabahlığından kadın olduğu anlaşılıyordu. Basamakları hafifçe aksayarak tırmandı, camın gerisinde bizi görünce arkasını dönüp birini çağırdı. Merdivenlerin bittiği o karanlık noktada, bu kez çam yarması gibi bir adam belirdi. Işığa doğru yaklaştıkça, genç yüzü Dawn sendromuna özgü anlamsız ve ebleh çizgileri almaya başladı.

Gözlerime inanamıyordum. Kulaklarımda hâlâ uçağın uğultusu, art arda içtiğim viskiler, yol yorgunluğu falan diye bir an, düş gördüğümü düşündüm. Sonra Hilmi'yi gördüm: Bana bakarak kıs kıs gülüyordu.

Cüce kadın önde, çam yarması geri zekâlı arkada, ağır demir kapıyı açtılar. Cüce konuştu:

- Hoş geldiniz; bekliyorduk!

Hilmi hafifçe öne eğildi:

- Özür dileriz Sabbek Hanım, bu saatte uykusuz bıraktık sizi. Ama ben yarın sabah erkenden Ankara'ya gidiyorum, sizi tanıştırayım istedim. Arkadaşım Sinan. Kapıcımız Sabbek Hanım ve oğlu Yavuz. Anneannem, arkadaşım Sinan'ı yerine vekil gösterdi. Kiracılara böylece söylersiniz.

Söz konusu Sabbek (ne biçim isim yahu bu?), tepesinden basılınca hafif yanlara taşmış gibi garip, ama çevresine iyi dalgalar yayan birisiydi. Çirkin sayılmazdı ve bütün cüceler gibi kaç

yaşında olduğunu kestirmek zordu. Utangaç bir biçemle uzattığı minik, küt eli sıktım.

- Hoş geldiniz Sinan Bey; bir şeye ihtiyacınız olursa ben hep burdayımdır, deyip, gürültülü soluklar alıp veren oğluna döndü: Haydi yavrum şu valizi çıkarıver yukarı.

Geri zekâlı dev davranmadan atıldım:

- Yok, ağır değil. Ben çıkarırım, sağ olun.

- Eh peki öyleyse, iyi geceler. Yarın sabah ona doğru servise çıkarım. Bir şey gerekirse...

Merdivenleri tırmanırken Hilmi geri dönüp: "Kadri Bey'e selam söyle Sabbek Hanım," dedi. "Nasıl iyi mi keyfi?"

Dev oğlunun elinden tutarak bodruma doğru kaybolmakta olan kadın, omuzlarını silkti:

- Her zamanki gibi Hilmi Bey. Gelip gider işte.

Tümcesinin sessiz derinliğinde, "Gelemez olsun," tınısını sezdim. Hilmi'yle birinci katın sahanlığında fısıldaştık:

- Gördün değil mi?

- Nerden buldun yahu bu sirk nüfusunu?

- Bu daha hiç, diye kıkırdadı Hilmi. Anneannemin antikalıkları. Çok eğleneceksin bu apartmanda, önceden anlatıp şaşkınlığına limon sıkmak istemiyorum.

- Amanın, bu gördüklerimizden daha beteri mi var?

Arkadaşım, yanıtını tartıyormuş gibi duraksadı.

- Beter denemez. Ama değişik bir yere düştüğünü bil. Bu apartmanda herkesin tekil bir öyküsü, sıradan olmayan bir kişiliği var.

Tam o sırada, önünde durduğumuz daire kapısının ardından bir darbuka sesi duyuldu, sonra uzaklaştı.

Sanki birisi odalara girip çıkarken elinde darbuka çalarak yürüyordu.

Hilmi parmağını salladı:

- Bu gece evdeler!

Birden sinir oldum. Kim evde, neyin nesi, diye sormadım. Yol yorgunluğu, uzun bir uçak yolculuğu, yeni bir yaşamın eşiğinde, cüceler ve mongolyenler ve darbukacılarla yüklü bir gece fazlaydı doğrusu. İkinci katı konuşmadan çıktık. Her katta bir daire vardı. Üçüncü sahanlıktaki kapı, arkamızdan hafifçe açılıp kapandı. Birkaç basamak yukardan başımı çevirince, pomponlu bir kadın terliği ve bir sabahlık ucu gördüm. Hilmi'nin de gözünden kaçmamıştı. Bilgiç bilgiç başını salladı:

- Yarın ilk işi seni ziyaret etmek olur.

Yine ses çıkarmadım. Ama sabrım taşmak üzereydi. Dördüncü kat suskundu. Hilmi, beşinci ve son dairenin önünde cebinden anahtarları çıkarınca duvara dayanıp soluklandım. Bir an, bu çıkış hiç bitmeyecek gibi gelmişti. Sinirli sessizliğimi bağışlatmak amacıyla söze girdim:

- Anneannen nasıl çıkıyordu bu merdivenleri?

- Hiç inmez ki çıksın? Herkes ve her şey ayağına gelir, o da kraliçeler gibi emir yağdırır. Kalçasını da banyoda düşüp çatlattı zaten. Neyse, işte yeni yuvan Sinan Bey kardeşim!

Birden, anlamsız bir sevinçle doldu göğsüm. Dairenin kapısı mutluluğun içine açılmıştı sanki. Patlıcan rengi bavulum elinde, ikircikli adımlarla girdim. Ev içlerini oldum olası sevmişimdir. "Sen terlikli bir erkeksin," der hep Christine. Hilmi'nin arkasında gölge gibi, merakla dolaşmaya başladım. Bütün ışıkları yaktık. Oldukça büyük bir evdi. Fazla eşya yoktu. Ama olanlar eski, rahat şeylerdi. Tam sevdiğim gibi. Halıların güzelliği dikkatimi çekti. Duvarlarda, genellikle anılarıyla yaşayan yaşlı insan evlerinde olduğu gibi fotoğraf ve insan suretleri bulunmamasına hayret ettim.

- Hilmi şimdi kaç yaşında anneannen?

- Seksen falan olmalı. Görsen tanımazsın değil mi?

Dudak büktüm.

- Sanmıyorum. Bir iki kez seni okula getirirken görmüştüm.

Ama çok zaman oldu. Üstlik bu eve hiç gelmedim. Hep sizin oraya gelirdim ben.

- O zaman, görüşmeniz olanaksızdı. Babam ölünceye dek, anneannem bizim eve adımını atmadı çünkü. Onu görebilmek için bazı hafta sonları kız kardeşimle gelir burada kalırdık. (Gülümsedi.) Ne güzel günlerdi onlar! Ne oyunlar icat ederdi, onu sevelim ve yanında sıkılmayalım diye...

Salon kocaman bir terasa açılıyordu. Kapıyı açıp çıktım ve İstanbul, bir tokat gibi çarptı yüzüme. Önümde o eşsiz Marmara Denizi uzanıyordu. Karanlığın içinden fışkıran minareleriyle altın renkli Topkapı, Süleymaniye, Yeni Camii'nin ince minareleri, Sirkeci'ye bağlı vapurların kıpır kıpır ışıkları ve hafif uğultularla yol alan teknelerin ortasında kocaman öyküsü ve minik varlığıyla Kız Kulesi. Gece, Boğaz ve Marmara'nın kusurlarını örtüp güzelliklerini gösteren bir anne gibi sarmalamıştı İstanbul'u. Aylardır uğraşıp da çözemediğim bir düğüm boşaldı içimde ve iki gözüm iki çeşme ağlamaya başladım.

*

"Fran...sız, bacak...sız!"

Laf atıldığında, yer yer kabukları dökülmüş (annem saygıyla, "Ama deri!" derdi) patlıcan moru bavulumu boşaltmaktaydım. Hortlamış Bogart gülüşümle bavulun kapağını kapadım, ağır adımlarla yatağı dolanıp Hilmi'nin karşısına dikildim. O da kalkmış, yumrukları sıkılı ve İndiana Jones havalarında beni bekliyordu. Yumruk atacağımı hesaplamıştı, benimle aynı boydaydı. Kafamı, olanca gücümle midesine gömünce neye uğradığını şaşırıp iki büklüm oldu.

Kentin kurum yüklü serin havasını derin derin soludum. Kendimi çok daha iyi duyumsuyordum. İçerden gelen şişe ve bardak şıngırtılarından Hilmi'nin içecek bir şeyler hazırladığı anlaşılıyordu. İnce dost sezgisiyle, terasa gelmemişti. Rahatlamış olarak yanına döndüm.

- Bak! dedi gülümseyerek, bu sabahın köründe buralara gelip, sana hoş geldin töreni bile hazırlamıştım!

Fındıklı fıstıklı güzel bir içki sehpası donatmıştı. O rakı aldı, ben de karıştırmamak için viskiye sadık kaldım. Kadehlerimizi tokuşturduk:

- Gelmişe, geçmişe ve geleceğe!
- Bu dünyadan gelip öbürüne gidenlere!
- Karısı olup sevmeyenlere!
- İçkisi olup içmeyenlere!
- Şerefe yahu, şerefe!

Hilmi arkaya kaykılıp pragmatik yüzünü takındı:

- Bak sana biraz anlatmalıyım. Bu apartmanı anneannem, düşkünleri esirgeme kurumu gibi donattı. Birinci katta iki kız kardeş oturuyor. Darbukacılar. Gece kulüplerinde dansözlere falan eşlik diyorlar. Onların üstünde bir travesti var. Adı Necla. Dostu belalı bir adam. Ben görmedim ama, arada bir gelip gidermiş. Anneannem pek sever Necla'yı. Üçüncü katta yalnız bir kadın oturuyor. Ne yaptığını, neyle yaşadığını bilmiyoruz. Geceleri genellikle yoktur. Belki orospu, belki değil. Anneannem hepsinin ne yaptığını bilir, ama söylemez. Adını unuttum şimdi, ama onu da çok sever. Bu katın tam altında ise, anneannemin görümcesiyle kızı, yani dedemin kardeşi ve çocuğu oturuyor. Onlar da yalnız iki kadın. Apartmandaki muhalefeti oluşturuyorlar. Diğer kiracılardan da, anneannemden de nefret ederler ama elleri mahkûm, dedem her şeyini anneannemin üstüne yapmış. Kendi kocalarından bir şey kalmadığı için onun eline bakıyorlar.

Soyağacı açısından çöldeki Baobab gibi dımdızlak olan ben, ecdat ilişkilerine oldum olası bayılırım. Özlemle sordum:

- Dedeni tanıdın mı sen?

- Oldukça az. Dedem gibi değil de, anneannemin aşığı olarak anımsıyorum onu. "Süheylanım!" derken, sesi titreyip göz-

leri sadık köpek gibi bakan bir insan imgesi kaldı belleğimde. Bak fotoğrafı bile yok. Zaten kimsenin fotoğrafı yoktur bu evde. Süheylanım gerçekten değişik bir insandır. Ankara'dan dönünce yemeğe gideriz bize. Görünce anlarsın.

- Şu aşağı kattakileri anlatıyordun...

- Evet. Büyük halam ve kızı oluyor galiba değil mi? Hiç görüşmeyiz. Anneannem de onları sevmez aslında. Fakat elin ne kadar marjinal adamı varsa çatısının altında toplarken, dedemin kardeşini sokakta bırakması düşünülemezdi tabii. Bu apartmandaki uyumun çatlak notasını onlar oluşturuyor. Neyse, belli bir statüko kurulmuş durumda. Anneannem onlardan kira almıyor. Onlar da diğer kiracılara bağırıp çağırmaktan başka bir şey yapmıyorlar. Düşünebiliyor musun, böyle bir evde sabah akşam namaz kılıp ona buna lanetler yağdıran, aklını dinle bozmuş iki kadın kurusu. Zaten anneannemin seni vekil göstermesinin nedeni bu: Kendisi yokken bu iki karı, öteki zavallıların tepesine çökmesin istiyor. Sabbek Hanım'ın bu sabah anlattığına göre ahlak dağıtmaya başlamışlar bile.

Paris, bakanlık, basın bildirgeleri, konsey toplantıları, seçim telaşı ve Christine. Ne kadar gerilerde kalmıştı hepsi. Üç bin kilometrelik yol yorgunluğunu ve bunalım argınlığımı unutup, tatlı tatlı kocakarı dedikoduları dinliyordum. Merakla sordum:

- Peki anneannen hiç karışmaz mıydı ötekilerin biraz...belki de alışılmadık yaşamlarına? Onlardan kira alıyor mu?

Hilmi güldü:

- Evet. Az ama, alıyor. Ve inanmazsın, hiçbir gerçek sorun çıkarmadılar şimdiye dek. Aşağıdaki iki cadı gürültü, gürültü der; normal ailelerin yaşadığı yerlerden daha gürültülü olduğuna rastlamadım hiç. Örneğin, travestinin birlikte yaşadığı adamla çıtı çıkmaz. Fakat herif daire kapısından adımını dışarı atarken bu aşağıdaki karı kuruları, herhalde dinliyorlar, arkasından bas bas bağırmaya başlarlar. Onların kabullenemediği, öte-

kilerin yaşam ve kişilik biçemleri aslında. Fakat anneannem, gerçekten tercih zorunda kalsa; görümcesini çıkarır gözden.

- Anladığım kadarıyla, her gün rastlanan biri değil Süheylanım.

- Öyle. Bak Sinan. Sana başka bir yer bulabilirdim. Bulurum da. Ama burasının hoşuna gideceğini düşündüm. Hem de anneannemin içi rahat edecek. Senin gelişin çıkmasaydı, arada bir gelip ben asayişi sağlamak zorunda kalacaktım. Seni kocaman bir haremin başına getiriyoruz oğlum, daha ne istiyorsun?

- Bir harem ağalığımız eksikti, o da sayende tamamlanacak.

Hilmi ciddileşti:

- Yok be yahu. Hoşuna gitmediyse, ya da ilerde gitmeyecek olursa, hemen başka bir yer buluruz. Sakın kendini burada kalmaya zorunlu sanma.

Uykusuzluktan başım dönmeye başlamıştı. Ne düşüneceğimi bilmiyordum. Bunu söyledim Hilmi'ye.

- Tamam, dedi, Ankara'dan dönünce konuşuruz. Gelir gelmez ararım seni. Zaten senin de anlatacağın bir sürü şey var bana.

Sevgiyle kucaklaştık, gitti. Nasıl soyunup yattığımı bilmiyorum. Yatak lavanta kokuyordu. Bu evde her şey güzel kokuyor zaten. Ya da bana öyle gelmekte. Oysa yaşlıların özgün bir kokusu vardır. Ölüme yakınlığı getirir akla; hüzünlenirim, hiç sevmem. Ama burada, bu yatak, bu ev ve bu kentte her türlü kalıbın, bilinenin dışına çıkmış gibiyim. O tanıdık koku da yok.

Zaten anneannem de yok benim. Dedem de yok. Hiç olmadılar.

*

Karışık düşlerle dolu bir uyku uyudum. Ölümünden beri ilk kez onu görmedim. Mr. Brachet ile birlikte bir miting yerindeydik. Bakan benim sesimle kalabalığa sesleniyordu:

"Liberalizzzmmm, mühendise işçiden fazla veren sistemdiir!"

Topluluk tehdit yüklü bir homurtuyla dalgalandı.

"Sosyalizzzmmm, işçiyle mühendise eşit ücret öngörürdü, battıı!"

Düş sahnemde yer almayan, ama işçi olduklarını bildiğim topluluk harekete geçip bakanın (ya da başbakanın, emin değilim) üstüne yürümeye başladı. Ben korkudan kürsünün altına girdim, ne de olsa söylevin babası bendim. "Üçüncü alternatif, üçüncü alternatifi çek" diyordum içimden. Bakan yine benim sesimle bağırdı:

"Ama biiz, işçiye mühendisten çok vereceğiizzz!"

Düş gördüğümün bilincinde gibi, bu üçüncü formülden çok hoşnut kalıp kendi kendimi kutladım ve uyanır uyanmaz seçim sloganı olarak not etmeye karar verdim. Topluluğun bu öneriye tepkisini asla öğrenemeyeceğim, çünkü o sırada uyandım.

*

Gözlerimi açınca nerede olduğumu anımsamam zaman aldı.

İlk iş olarak balkona çıkıp İstanbul'a baktım. Kış pusunun duman rengi ve dumanlı havanın pus rengiyle gecenin büyüsü yitip gitmişti. Koca kent, geçen çağa ait gazlar çıkartan dev bir lokomotif gibi, tekdüze bir uğultuyla homurdanıyordu.

Mutfakta dolapları karıştırırken kapı çalındı: Sabbek Hanım. Parmak kadar birine iş buyurmak gücüme gidiyor; ama yine de ekmek, yağ, reçel ve çay ısmarladım. Bugün çıkıp mutlaka para bozdurmalıyım. Şimdilik Sabbek Hanım'a borçlanıyorum. Bu arada, yalnız Türkiye'deki apartmanlarda var olan bu kapıcı servisini, emekçimizin cüceliğine rağmen pek rahat bulduğumu itiraf ederim.

Christine'e telefon edip en azından yeni adresimi falan bildirmeliyim. Christine'e gerçekten telefon etmeyi isteyip istemediğimi anlamak için epeyce düşünmem gerekti. Yeniden terasa çıkıp Kız Kulesi'ne baktım. Günışığında dörtköşe, beyaz

ve anlamsızdı. Vapurların telaşsız gidip gelişlerini izledim. Benim katın değil ama aşağı dairelerin deniz manzarasını kesen komşu apartmanları, pencereleri, sokağı taradım uzun uzun. Bülbül Sokağı'nı çıkmaza dönüştüren engeli keşfettim. Zamanla karalar bağlamış, aşı boyalı kalın bir duvardı. Ötesi, incir ağaçlarının özgürce serpilip büyüdüğü, kendi haline bırakılmış bir bahçeye açılıyordu. Yıllar var böyle bir bahçe görmeyeli. Gözlerim hep insan elinin kendine göre düzenlediği, biçimli yeşillerle dolu. Canına yandığımın biçimi. Bırakın biraz da biçimsiz olsun be! Bahçelerin de canı var. Şöyle rahat bir soluk alsınlar, biçimsiz olsunlar, bakımsız olsunlar, onlar için de olsun azıcık özgürlük.

Ortasında bahçenin -kim bilir hangi eski İstanbullunun- iki üç katlı bir ev vardı. Sokağın caddeyle kesiştiği yerde hastanemsi bir yer gözüme çarptı. Bir de kedi bolluğu. Ne kadar çok, ne kadar çok kedi vardı! En yakın zamanda birini eve almaya karar verdim ve Christine'in numarasını çevirdim.

- Nasılsın?

- Seni özledim. Yerine ben geçtim. Henüz birini bulamadığımız için kendi yerime de ben bakıyorum. Çok yakın zamanda sana kızmaya başlayabilirim.

- Patron ne yapıyor.

- Bugün daha yeni geldim işe. (Aradaki saat farkını unutmuşum!) Hangi yüzünü takıp geldi bilmiyorum. Ama dün, bütün huysuzluklarını tek tek yaptı. Randevu saatini sıkışık buluyor, mektupları beğenmiyor. Önemli bir toplantı olursa, artık telefonla falan yardım edersin ilk *speech*'ime!

Güldüm. Christine'le, bizim parti iktidara geleliberi, yani üç yıldır aynı kavanozun içinde debeleniyorduk. Daha doğrusu, ben bakanın gölgesi, o da benim gölgemdi. Hükümet dedikleri zaten bir gölgesinin gölgesi zincirinden başka şey değil ki! Gölgesi olmayan politikacılar, bırakın konuşup düşünüp karar ver-

meyi, kekeleyemezler bile. Meslek dilinde "kurmay" diyorlar bunlara. Ben doğuştan karamsar olduğum için, daha ışıksız teşhisler koyarım her şeye. Annemin ölümünden sonra, Christine'in evine taşındım ve işten ve yemekten sonra, yatağı da paylaşmaya başladık. Yıldırım aşkı ya da yaşamımızın tutkusu değildi belki, ama aramızda sevgili bir şeyler vardı. En önemlisi çok akıllı ve duygulu bir insandı. Bir yıl, her şeyi yüzüstü bırakıp uzaklaşmamı anladı ve hiç tartışmadı.

Onu sabah, önce kahveyi fişe takıp sonra duşa koşarken düşledim. Sonra aynanın önünde, nemli, sıcak ve çıplak gövdesiyle durup saç taramasını. Güzel kumral saçları vardı. Dudaklarının arasına iki firkete kıstırır, elleriyle urgan gibi çevirdiği uzun tüylerini ciddi bir topuza hapsederdi. Benimle telefonda konuşurken, sol elinin işaret parmağıyla gözlüklerini geriye itip ağırbaşlı, ama alabildiğine dişi ve dar tayyörünün orasını burasını çekiştirdiğini görür gibiydim. Numaramı verip telefonu kapattıktan sonra bir boşluk duydum içimde. Ve İstanbul'a gelmeye karar verdiğimden beri, ilk kez aklıma geldi:

Peki ama ben burada ne arıyordum? Daha doğrusu ne bulmayı umuyordum? Annemin göreceli Türklüğü ve altı yılı kapsayan bir öğrencilik dönemi dışında bu ülkeyle ne ilgim vardı? Hilmi'den başka yakınım olmayan bu kentte, aylarca ne yapacaktım? Lise arkadaşlarımın listesini çıkarıp her gün birisinin kapısını çalamazdım ya? Merhaba. Vay, merhaba. Kaç yıl oldu, nereden çıktın? Neler yapıyorsun? İşte biz de müteahhit olduk, çoluk çocuğa karıştık. Senin yok mu daha? Şanslısın. Ya da: Elini çabuk tut oğlum, yaşlanıyorsun.

Sonra? Başka ne konuşabilirdim onlarla? Hiç biriyle ilişkim Hilmi'yle olduğu gibi devam etmedi ki?

Kahvaltımı, kendime karşı giderek artan bir anlayışsızlıkla bitirdim. Siyasal ve sosyal ağırlığı olan bir işim vardı ve bu yere başarılı sayılacak bir hızla gelmiştim. Günün birinde herkesin

düşebileceği bir bunalıma kapılarak, vardığım yeri tehlikeye atan uzun bir süre, ortadan kayboluyorum. Aylarca sürecek bir bilinmezde, üstelik mekân değiştirmişim. Ve yeni ortamdaki varoluş biçimime bir eski dostu orta direk yapmışım. Belki de uzun süre yaşamadığım için nostaljik çekimi olan bir kente umut bağlamışım.

Yeni yaşantımı dayandırdığım payandaların zayıflığı karşısında kendimi "geçici delilikle" itham etmeme ramak kala, dış kapının önünde bir hışırtı duydum. Daha doğrusu, birisi ya da bir şey zili çalmayıp kapıyı tırmaladı. (Sabbek Hanım gelip gitmişti, o olamazdı.)

Gözetleme deliğinden bakma huyum yoktur. Gider, şak diye açarım kapıları. Christine çok eleştirir bu aceleciliğimi: "Paris gibi yerde siyasal bir kişiliksin; hırsız olur, uğursuz olur, hatta terörist olur, hiç pattadanak açılır mı kapı?"

Oysa söz konusu huyuma, Bülbül Sokağı'ndaki ilk gün dostluğumu borçluyum. Kapıyı, her zamanki gibi şak diye, gözetleme deliğinden baksaydım, asla açmam olanaksız bir görüntü üstüne açtım.

Benimle hemen hemen aynı boyda olmalıydı. Posumuz da farklı değildi herhalde. Ancak o, üstündeki pembe sabahlığın içinde belki gereğinden fazla geniş, belki olduğundan dar görünüyordu. Ambalajı gerçekten yanıltıcı, en azından müthiş şaşırtıcıydı. Pembe sabahlığı çepeçevre dolanan ve yakasında iyice bollaşan beyaz devekuşu tüylerinin arasından fışkıran iri kemikli çenesi özenle tıraş edilmiş, ağzı kırmızıya boyalıydı. Süzgün olmasına çalıştığı gözlerine "retro" havalı yeşil kuyruklar çekmiş, bigudili kafasına alacalı şifon bir eşarp bağlamıştı.

Paris gibi yerde yaşıyormuşsun, hiç mi travesti görmedin, diyebilirsiniz. Hiç görmedim diyemem. Ama uyanık zamanımın büyük bölümünü geçirdiğim bakanlık koridorlarında sıksık travestilerle karşılaştığım söylenemez. "Allah'tan" ya da "iyi ki",

politika ya da diplomasi mesleğinde insan, kurt pokerciler gibi sevinç, şaşkınlık ve üzüntü tepkilerini denetlemeyi öğreniyor. (Temel insanlık ayrımlarını yani!)

Dolayısıyla, yıllar sonra geri döndüğüm yabancı bir kentteki yabancı bir apartmanda, geceyarısı cüce bir kapıcı ve geri zekâlı dev oğlu tarafından karşılandıktan sonra, ertesi sabahın körün-de ve henüz her odasına girmediğim yeni evimin kapısında, utangaç tavırlarla gülümseyen bir travestiyle burun buruna gel-mek, beni hiç şaşırtmadı!..

Dikkat ettim, silikonlu memeleri yoktu. Devekuşu tüyleri uçuşan pembe sabahlık, oldukça adaleli sayılacak, kılsız bir er-kek göğsünü sarmalıyordu. Tırnakları boyalı iri ellerinin arasın-da, minik tepsiyle dumanı tüten iki fincan kahve vardı.

Çınlatmaya çalışmadığı hoş bir erkek sesiyle:

- Orta şekerli yaptım canım, dedi. Nasıl sevdiğini henüz bil-mediğim için...

Küçük dilimi yuttuğumu belli etmesem de, yüzümde kaşarlı diplomatlara özgü donuk bir gülücük, henüz bir şey söyleyebil-mekten acizdim. Kısa bir sessizlik oldu. Kırmızı tırnaklı parma-ğıyla içeriyi göstererek sordu:

- Girebilir miyim?

Canlandım birden:

- Tabii, tabii, buyrun!

Bir gece önce aralıktan gördüğüm pomponlu terlikleri tanı-dım. Şıpıdık şıpıdık sesler çıkararak önümden geçip salona gir-diler. Pomponlu terliklerin bigudili sahibi, boyuna posuna oranla çok zarif sayılacak bir hareketle önce kahveleri sehpaya bıraktı, sonra bana elini uzattı:

- Özür dilerim, belki biraz zamansız geldim. Adım Necla.

Necla'nın elini, yabancı devlet konuğu selamlar gibi, biraz fazla gösterişli sıktım ve bu benzetmeden ötürüde kendime müthiş kızdım.

- Benimki de Sinan.

Zamansız geldiği için özür dilemesine karşın, babasının evindeymişçesine rahattı Necla. Daireyi de benden iyi tanıdığı belli oluyordu. Doğruca, terasa açılan camın önündeki çiçeklere koştu.

- Ah canlarım, ölmüşler susuzluktan. Ayol bilseydim, arada bir gelir verirdim! (Bana dönüp sorar gibi konuştu.) Ben Sabbek Hanım ilgileniyor sanıyordum.

Çaresizlikle ellerimi açtım. Doğrusu ne dün gece, ne de bu sabah salonda bir yığın saksı olduğu kesinlikle gözüme çarpmamıştı. Şimdi alıcı gözüyle bakınca birbirinden güzel çiçekler, saksılar, hatta koca bakır bir sini üstünde minik kaktüslerden bir bahçe olduğunu ayrımsıyordum.

"İzninle," deyip fışır fışır önümden geçen ve mutfaktan çiçeklere tas tas sular taşıyan Necla ile birdenbire barışık hissettim kendimi. Rahatça bir koltuğa yayılıp bir de sigara yaktım.

Çiçekleri sulama işini bitiren Necla, nazlı bir hareketle sabahlığını düzeltip karşıma oturdu. Kırk yıllık ahbap gibi kahvelerimizi höpürdetmeye başladık.

- Sahi nasıl içersin kahveni?

- Orta şekerli, diye güldüm.

O da bir kahkaha patlattı. Bu orta şekerli rastlantısında bu kadar gülünç ne vardı bilmiyorum ama, ikimiz de pek neşeliydik.

- Seninle iyi dost olacağız desene, dedi.

Ben de diplomatik bir boyun kırışla,

- Umarım, dedim.

- Hilmi Bey'in arkadaşısın galiba, diyerek başını cilveli cilveli ileri uzattı.

- Öyle oluyorum, diye gerdan kırdım. Bir yandan da, hitap etmem gerekirse Necla mı, yoksa Necla Hanım mı, demem gerektiğini düşünüyordum. Aklımdan geçenleri sezmiş gibi,

- Bak Sinan Bey, dedi. Sanırım bir süre Bülbül Sokağı'nda birlikte yaşayacağız. Süheylanım'ın sana evini açmaları, ne kadar değer verip sevdiklerini gösteriyor. (Süheylanım'ı birkaç kişiymiş gibi çoğul kullanmak, kendince büyük bir saygı belirtisi olmalıydı.) Ben de gerek hanfendiyi, gerekse Hilmi Bey'i çok severim. Sanırım hanfendinin lütuf ve güvenlerine de mazhar oldum. Sana dostluğumu sunuyorum, kabul eder misin?

Aslında, erkekten dönme assolist terbiyesini yemem ben. Ama Necla'nın ağdalı konuşma biçemi, kulağıma iğreti çalınmıyordu. İnceliği özenti değildi sanki. Demode, ama gerçek bir tınısı vardı.

- Elbette, diyebildim, elbette.

Gülümsedi:

- Öyleyse birbirimize sen diyebiliriz.

Başımı salladım. Temelinde duyduğum büyük şaşkınlığı belli etmemek için, aşırı bir içtenlik gösterisinden kaçınıyor ve bu ikileme bir de nazik olma zorunluluğu eklenince, ortaya çıkan portre donukluğunu yenemiyordum.

Zorlandığımı sanırım o da anlamıştı. Kahvesini bitirip kalktı.

- Sıradan bir evde olmadığını herhalde anlamışsındır. Birlikte çok iyi vakit geçirebiliriz. Apartmandaki komşularını tanıman için yarın senin onuruna küçük bir eğlence tertiplemeyi düşündüm.

- Sevinerek gelirim, diye atıldım. Şu anda gittiği için kendisine minnettarlık duyuyordum. Aklımı başıma devşirmek için zamana ihtiyacım vardı.

- Ama biraz geç saatte toplanacağız, dedi. Şöyle yarıma doğru falan. İkizler ancak dönerler işten. Gülfiliz de öyle, birden önce gelmez (Gülfiliz, şu öteki dansöz, orospu, eşcinsel ya da travesti olmalıydı.). Biz seninle hoşbeşe başlarız, onlar sonradan katılırlar.

- Saat hiç önemli değil. Nasılsa burada işim gücüm yok.

- O zaman anlaştık. Yarın gece görüşürüz.

Tam kapıdan çıkmıştı ki, dönüp fısıldadı:

- Tabii aşağıdaki cadalozları çağırmıyorum. Dudağını büzüp alt katı işaret etti: Dinle bak, yine bağrışıyorlar!

Gerçekten de aşağı kattan tiz kadın sesleri geliyordu. Birinin diğerine, "Allah'ın cezası! Ölsem de kurtulsam..." diye bağırdığını duydum. İçinde "Ölsen de kurtulsam," dileği titreyen bu isterik çığlık, tüylerimi diken diken etti.

Necla, pomponlu terlikleriyle sessizce indi merdivenleri. Ben de, geniş bir soluk alarak kapıyı kapattım.

*

Uyanalı iki saat bile olmadan, bir yorgunluk çökmüştü üstüme. "Bunu hak ettim," dedim kendi kendime. "Dünyanın en güzel kentlerinden birinde, imrenilecek bir iş ve güzeller güzeli bir hatunun rahat yatağına tekme atıp kapris yapar mısın? İşte böyle bir tımar hamamına kâhya tayin ederler adamı."

İstanbul'a geldiğime duyduğum pişmanlık kesinleşmişti. Ama yanıldığımı kabullenmek, içinde bulunduğum koşullarda yenilginin kendisinden daha acı gelmekteydi. Bir de, ilk izlenim kurbanı olmak vardı. Ömrüm boyunca, edindikleri ilk izlenim sonucu bana sırt çeviren insanların haksız sızısını duymuşumdur içimde. Görür görmez belli bir yargıya vardıklarını hemen sezerim. "Ben her zaman böyle değilimdir, n'olur bir şans daha tanıyın!" diye bağırmak, yanıldıklarını haykırmak isterim onlara. Ama o koşullarda asla bağırılmaz, konuşmaların anahtarları başkadır.

Hilmi, dostum olmaktan başka, seçkin, zeki ve duyarlı bir insandı. Beni benden iyi tanıyordu. Yalnız evi değil, İstanbul'da yaşamam gereken bütün senaryoyu hazırladığına eminim.

Ona bir şans daha tanımaya ve dışarı çıkıp hava almaya karar verdim.

Cihangir'in yolları aklımda oldukları gibi kalmış; eciş bücüş. Galatasaray Lisesi'nde geçirdiğim altı yıl içinde, Hilmilere çıktığım hafta sonları, yani oldukça sık gelirdim buralara. Zaten Hilmi'nin evi Bülbül Sokağı'na fazla uzak olmamalıydı. Biraz bakındım, ama çıkartamadım. Sapakları falan da unutmuşum, şaşıra kaybola yine de Taksim'in yönünü tutturabildim. Ne kadar değişmiş her şey! İyiye mi, kötüye mi, karar veremiyorum. Neresi değişmiyor ki, İstanbul değişmesin? Değişikliklere karşı çıkmak topyekün bir yadsımayı içeriyor artık. İyice gericilik kokan bu tutumu sevmiyorum. Değişikliklere birlikte yaşamaya alıştım. Özlemleri yenmek daha kolay.

Yine de o kalabalık, o çok kalabalıklar; arabalar, insanlar, satıcılar, kornalar ve bağırtılar karşısındaki ürkümü yenmekte zorlandım.

Bankada para bozdurduktan sonra bir taksiye atladım. Taksiler de değişmişti. Benim zamanımda taksiler sarı değildi desem, kim bilir nasıl güler, taksiler sarıyken doğan çocuk. Benim zamanım, senin zamanın, onun zamanı. Ne kadar bunakça görünürdü gözümüze söze böyle başlayan, öğütçü lise öğretmenlerimiz! Bireysel ve tekil zamanları göbek çukurlarına yerleştirmişlerdi. Üstüne parmak basarak dönüp dururlardı çevresinde. Bilinmeyene parmak basmaktan kuşkusuz daha kolaydı böylesi. Gülünç olduklarının ayrımında değiller miydi? Elbette ayrımındaydılar. Ama kendi bilmişliklerini sorgulamak yerine, bizim zamanla onlara benzeyeceğimiz kesinliğine yaslanmak, öylesine daha rahattı ki.

Gençler kendi yaşadıklarını ölçüt almazlar. Onların zamanı gelecektedir çünkü. Zamana, geçtikten sonra sahip çıkıyor insanlar.

Benim zamanım geçti işte. Taksilerin pembeye boyandığını görünce, sarı taksili çocuğun zamanı da dolacak.

Taşkışla'nın önünden geçerken, İstanbul'un biraz fazlaca de-

ğiştiğini kabul etmek zorunda kaldım. O güzelim taş yapının yanında, gelmişsiz geçmişsiz bir gökdelen yükseliyordu! Şoför, Taşkışla'nın artık üniversite olmadığını söyledi. Maçka'yı düşünerek telaşa kapıldım. Acısu Sokağı'nı nasıl bulacaktım acaba? Aradığım ev yerinde duruyor muydu?

Taşlığa vardık. "Benim zamanımdaki" çay bahçesinin yerinde de koca bir gökdelen yükseliyordu.

- Japon oteli! dedi şoför. Önce dört kat yapacağız, denizi kapatmayacağız diye kandırdılar, sonra bu heyulayı diktiler. Denizden baksan ağlarsın namussuzum. O canım Dolmabahçe piç gibi duruyor bu soysuz betonun önünde.

Dağ taş oteldi demek artık. Kilometre taşı gibi sıralamışlardı, gökdelenleri. Dünyanın her yerinde rastlanan, özelliksiz beton yığınları İstanbul'u da teslim almıştı sonunda.

Maçka Parkı'nın ortasında atına binmiş İnönü, devlet büyüğü yontusundan çok, önünü kapayan Japon oteline doğru saldırıya hazırlanan, taş bir askere benziyordu.

Yüzyıllarca hangarda beklettikten sonra, şimdi de denizi görmesini engelliyorlardı. Sarı taksilerle doğan çocuk tabii hiç bilmeyecekti bütün bunları.

Taksi, Acısu Sokağı'na sapınca yüreğim çarpmaya başladı. Durdurup indim. Rahat, geniş bir sokaktı. Acısu. Hayır, değişmemişti. Varsıllar oturduğu için belki de...

İki büyük apartmanın arasına sıkışık eski evi, elimle koymuş gibi buldum. Bizim katın penceresinde sarışın bir kadın duruyordu. Bir eliyle beyaz perdeleri aralamış, yolumu gözlüyordu sanki. Bir an göz göze geldik. Gençti. Annem olamazdı. Üstelik annem sarışın değildi ki...

Yasalara saygılı ve yurttaşlık sorumluluğu taşıyan her Fransız, yabancı bir ülkeye turistik nedenleri aşan süreler için yerleştiği zaman, en yakın konsolosluk ya da elçiliğe kaydını yaptırır. Kuralı bozmadım. Taksim'deki konsolosluğa uğradım. Kaydımı hiçbir ilgi belirtisi göstermeden yapan görevli memur, tam kapıdan çıkarken bir zarf uzattı:

- Bu sizin için Mösyö.

Gelişimin haber verildiği memurun (mutlaka Christine yapmıştır bunu), başından beri kim olduğumu bildiği açıktı. Zarfı açtım. Ekselansları, yani Büyükelçi tarafından, Galatasaray'daki rezidansta verilecek olan Noel kokteylini "eşimle birlikte onurlandırmaya" davet ediliyordum. Dinlence gezisine "sap" çıkılmayacağını düşünmüş olmalılar. Gerçek Noel gecesiyle çakışmayan tarih, hafta sonu içindi. "Niye olmasın?" diye düşündüm. Kendimi yokladım, hiçbir kızgınlık belirtisi bulamadım. Türklerin umurunda biri olmadığım sürece, kimliğimle köşe kapmaca oynamak gereksizdi. Elçiliğin de bir iki nezaket davetinden fazla rahatsız etmeyeceğine emindim. Çok geçmeden yanıldığımı anlayacaktım. Hem de tatsız bir biçimde.

Konsolosluktan çıkarken, iç avluda garip bir görüntüyle karşılaştım.

Avludaki çakıl taşlarının üstünde, bir ayağı pabuçlu ötekisi çıplak bir kadın duruyordu. Kısacık boylu olduğu yetmiyormuş gibi, yüz kilo sularında seyreden biri. Kolu kanadı düşük, elindeki ayakkabıya bakıyordu umutsuzlukla. Beynimden şimşek gibi bir düşünce geçti. Büyükelçinin davetine böyle bir kadınla gitsem, ne şamata olurdu kim bilir!

Otuz yaşlarında vardı kadın. Yanına yaklaştığımı görünce, elindeki kırık topuğu göstererek, kusursuz bir Fransızca'yla:

- Allah kahretsin, dedi. Ne çürük yapıyorlar şunları! Bir ay bile dayanmıyor meretler.

Gülmemek için dudaklarımı ısırdım. Üstünde ceylan gibi sekilsin diye yontulan iğne topuğa acımamak elde değildi. Fakat hatunun önden görünüşü hiç fena sayılmazdı doğrusu. Biraz patlak iri mavi gözleri ve özgün yüzüyle, Felliniani bir havası vardı.

Fransız olmadığını anlamıştım. Ama yedi ulusun cirit attığı İstanbul'da, ne olduğunu şıp diye çıkarmak kolay değildi. Önemli de değildi ayrıca.

Kadın, elini Doğululara özgü bir biçimle silkeleyecek.

- Biliyorum, biliyorum, dedi. Bu topuklar için fazla ağır olduğumu düşünüyorsun. Ne yapayım? Ben de böylesini seviyorum. Haydi, şuradan edebimle çıkar beni, sana içecek bir şeyler ısmarlayayım.

İki gün sonraki davete onu götürmeye kesin kararlıydım artık. İçki fikrini hemen kabul ettim. Kırık topuklu pabucu ayağına geçirdi. Koluma girdi. Seke seke çıktık konsolosluktan.

- Şu pasajda bir ucuzcu var. İyi yerlerin mallarını satar.

İnce bir yağmur başlamıştı Beyoğlu üstüne. Aramızdaki boy farkından olacak, yürürken epeyce dikkati çekiyorduk. Söylediği pasaja kadar topalladık. Kırık ökçe bahaneydi. O benimle

dost olmak istiyordu, ben de onunla. Hoşlanmıştık birbirimizden, belliydi.

Ayakkabıcı, izzet ikram karşıladı. Ancak, çıkardığı ayakkabılar ya bizimkinin (sahi, adı neydi acaba?) ayağına uymuyor, uyanları da o beğenmiyordu. Bir metre elli santime dağılan yüz kilodan, ayaklar da cömert paylar almıştı doğrusu.

Satıcı kan ter içindeydi. Ayağına geçirdiği her pabucu kalkıp gezinerek deneyen hatun: "Cık cık, bu da olmadı!" diye, bir numara büyümüş olarak geri veriyordu. Ben gülmemek için kıvranırken, satıcının yürek yağları erimekteydi.

Kadının hem ayağına uyup hem de beğendiği bir çift bulundu sonunda. Zavallı satıcı, fillerine Alp Dağları'nı aşırtan Annibal gibi sevinçliydi. Rahat bir soluk alarak bilgiç bilgiç gerdan kırdı:

- Böyle pabuç bulamazsın valla abla.

Bizimki hiç altta kalır mı? Faraş gibi tabanına pat pat vurarak:

- Sen de böyle ayak bulamazsın, dedi.

Ben de yasal bir kahkahayla palamarı çözdüm. Hatuna giderek ısınmaya başlamıştım.

Galatasaray'a doğru yürüyorduk.

- Demek Türkçe biliyordun, dedi. Hatta belki de Türk'sün.

- Annem Türk'tü. Üstelik liseyi burada okudum. Ama uzun yıllar oldu gelmeyeli.

- En son ne zaman geldin?

Şöyle bir düşündüm, on iki yıl falan olmuştu.

- Ohoo, dedi. Çok değişik bulmuşsundur herhalde.

- Daha dün geldim, fazla gezecek zamanım olmadı.

Ne güzel bir insandı bu! Niye geldin, ne iş yapıyorsun gibi sorular yöneltmiyordu. Sonunda ben sormak zorunda kaldım:

- Artık tanışalım istersen?

Hayal meyal anımsadığıma göre Çiçek Pasajı olmalıydı, loş bir avlu gerisinde tokalaştık.

- Ben Meral.
- Ben de Sinan.
- Sevindim.
- Ben de öyle.

Çiçek Pasajı'nın göbek bölümünden tünele doğru açılan aydınlık koridor üstündeki meyhanelerden birine oturduk. "Eski Aynalı Pasaj böyle oldu işte," dedi Meral. Eski halini ya anımsamıyordum ya da hiç düşmemişti yolum. Camekân kubbe, taş zemin ve dirsek yağıyla cilalı ağaç masalar gözüme çok hoş göründü. Birer bira ve patates tava söyledik. Derken canım çekti, yandaki masayı pek keyifli donatmışlardı, o zaten dünden hazır; bir sürü meze ısmarladık. Uzun süredir kendimi hiç bu denli aç ve mutlu duyumsamamıştım. İstanbul'da bir kış günü, şiir gibi geçmişiyle eskiden Aynalı Pasaj diye anılan bir camlı parantez içinde, öğleden sonra saat beş. Gökyüzünün marazlı ışığı can çekişiyor tepemizde. Yalnızlık hüznünün en yoğunlaştığı zaman dilimidir, günün bu saatleri. Oysa benim karşımda sevimli bir tombul. Beni görmeni isterdim...

Sipsivri bir dili var. Hiç böylesini görmemiştim. Her lokmayı evire çevire, tadını eme çıkara yiyor, karşısındakinin ağzına sular getiriyor. Gözlerini süze süze, gerdan kıra kıra kalın sesiyle bıcır bıcır bir şeyler anlatmakta. Söylediklerini yarım kulak dinliyorum, ama işveli konuşması hoşuma gidiyor. Çiçek Pasajı'nın geçirdiği yangınlardan, Yedikule Zindanlarında açılan yeni meyhaneden söz ediyoruz. Saint Germain'deki zindanbarlarla karşılaştırıyoruz. Paris'i, genelinde Fransa'yı çok iyi biliyor. Benim yaptığımın tam tersine. Lise öğrenimini Paris'te tamamlamış. Onunki daha olağan bir durum elbette. Benim ömrüm ise başkaları gibi "olmamakla" geçti.

- Hangi yıllarda yaşadın Paris'te?

- '70 ile '74 arasında diyor.

Hilmi ile benim mimarlık okuduğumuz yıllar.

- Aa, diyor, Hilmi Baran değil mi? Ben onu tanıyorum. Ama mimar olarak, İstanbul'dan. Siz nereden tanışıyorsunuz?

- Orta ve liseyi Galatasaray'da birlikte okuduk. Sonra ben yine Paris'e döndüm (Güldüm). Yeniden buluşmamızın hoş bir öyküsü var...

- Anlat, anlat. Buraya patates tava yemeye gelmedik herhalde!

- Galatasaray'daki son günlerimizi çılgınlıklar yaparak geçirdik. Yaşamımın en güzel haziranıydı diyebilirim. Lise bitti diye hem mutluyduk, hem de biraz buruk. Okul kapanınca, gözyaşları içinde ayrıldık. Tüm ailesiyle birlikte havaalanından gözyaşlarıyla uğurladı beni. Gelip gitme, yazışma sözlerinin bini bir para.

Ben daha önce karar verdiğim üzere Paris'te yüksek mimarlığa yazıldım. Yaz geçti, ekimde okul açıldı. Sınıfa ilk girdiğim gün, karşımda kimi göreyim dersin?

Meral ellerini çırptı:

- Hilmi'yi tabii!

Başımı salladım:

- Meğer gizli gizli bütün formaliteleri tamamlamış, benimle aynı fakülte, aynı sınıfa yazılmış da bana çaktırmamış alçak! Neyse, mimarlığı da Galatasaray gibi anca beraber, kanca beraber bitirdik. Annemi o da çok severdi. Paris'te bizimle yaşadı sayılır...

Sustum. Son tümceyi söylediğime pişman olmuştum. İstemediğim bir sorgulamaya çanak tutuyordu, çünkü. Anan kim, baban kim, sen nesin, niye geldin, diye başlayacak şimdi, sıkıntısı geçti aklımdan. İster istemez gerilen kaslarımdan, ince bir ter fışkırdı. Fakat aynı düşünce hızıyla yanıldığımı anladım. Meral, mavi gözlerini bir an için gözlerime dikerek, "Korkma," diye sustu. "Sana istemediğin soruları hiç sormayacağım ben."

Sonra konuştu:

- Yani sen aslında Mimar Sinan'sın!

- Öyle sayılır, dedim. Ama Hilmi'den farklı olarak ben mimarlık yapmıyorum. Dolayısıyla, her doktorla tanıştırıldığında bir tarafının ağrısından dem vuran geri zekâlılar gibi, yazlık evinin gusülhanesi için akıllar sorma bana!

Kıkırdadı:

- İnsanların yapabilecekleri budalalıkların önünü alma tiki mi var sende?

Düşünce yapıma bu açıdan yaklaşmak hiç aklıma gelmemişti doğrusu. Haklıydı. Söylediklerime insanların verebilecekleri tepki seçeneklerini hızla hesaplayıp hoşlanmadıklarımı ayıklamak, mesleğimin bir parçasıydı benim. Ve anlaşılan, içime işlemişti bu alışkanlık. Ellerimi kaldırıp, çocuk suçluluğumla teslim oldum:

- Tamam haklısın. Şöyle buyrun, öbür odaya geçelim, oldu mu?

Bir İstanbul Tekiri, bizim masayı gözüne kestirmişti. İstanbul Tekirlerine dünyanın hiçbir yerinde rastlamadım. Van kedileriyle mi karıştıklarından nedir, uzun tüylü, kalın kuyruklu, olağanüstü yakışıklı hayvanlar hepsi. Diğer dünya Tekirleri genellikle kısa tüylü ve kılkuyruk olurlar. Meral'e, bütün Tekir kedileri erkek, bütün beyaz kedileri dişi olarak düşündüğümü söyleyince, pek kızdı. Fakat kedi cinselliği konusundaki önyargımın maçoluktan çok, Walt Disney'in "Aristocats" çizgi filmindeki tiplemelerden kaynaklandığını anlayınca, bağışlandım.

Bizim masayı şavullayan bıçkın Tekir, meyhanecinin sürpriz saldırısına karşı çevreyi kolaçan eden adımlarla yaklaştı, iskemlemin yanına çöküp, yeşil gözlerini gözlerime dikerek beklemeye başladı.

*

İkimiz de bayılırdık kedilere. Evde hep bir kedi bulundu.

Geceleri kim koynuna alacak diye kavga ederdik. Hatta son yıllarda, bu sorunu çözmek için iki siyam almıştık. Siyam kedileri çok değişik hayvanlardır. Sahiplerinden başkasına vermezler kendilerini ve sevgilerini. Yabancılara karşı haşin ve yırtıcıdırlar. Ölümüne doğru, yatağının ucundan ayrılmaz olmuşlardı. Yemiyor, içmiyor, miyavlamıyor gece gündüz nöbet tutuyorlardı.

*

Tekire bir midye tava uzattım. Daha doğrusu, oyunun kuralı gereği, yetişebileceği bir yükseklikte tuttum. Ayaklarını iskemleye dayayarak şaha kalktı ve minyatür kaplan pençesiyle "avını" kaptı.

- Öbür gün Büyükelçilik'te bir davet var, dedim Meral'e. Bana eşlik eder misin?

- Bakalım, dedi. Yeterince tanımadığı erkeklerle çıkan bir genç kadının başına neler gelir, neler, Bizans gibi yerde...

Hafifçe sarhoştuk kıkır kıkır güldük.

Aynalı Pasaj'ın çatı camları kararmıştı. İstanbul'daki ilk bakir gecem başlıyordu. Henüz hiçbir düşünce değmemişti üstüne. Hiçbir çığlık tarafından yırtılmamış, kahkahayla sarsılmamış, karı koca kavgası ile tartaklanmamış, yeni doğmuş bir bebek ağlamamıştı içine daha.

- Biriyle tanışınca, "Memnun oldum" denir, dedi Meral.

- Yapma yahu, öyle mi denir gerçekten?

- Dalga geçme de dinle, diye arkaya kaykıldı. Aptalca değil mi sence? İlk kez gördüğümüz insanla tanışmaktan niye memnun oluyoruz? Adamdan belki de hoşlanmayacaksın, dur bakalım, neyin nesi, kimin ebesi, memnunluk yağması mı var ki gözü kapalı dalıyorsun?

- Ben bir yere dalmıyorum Tolbulcum, senin kolun pilakiye girdi ama.

Bu tarihten başlayarak Meral'in adı, "Tombulcum" kaldı. Bu

ünlemle zamanla övünür olacaktı. İlerde, İstanbul'un krema çevrelerine birlikte girdiğimizde, adını soran züppelere: "Ben Mimar Sinan'ın Tombulcuğuyum!" karşılığını vermeye başladı.

Sivri diliyle yenine bulaşan pilaki sosunu yalayıp sözünü sürdürdü:

- Ama ben sana, insanların ne idüğü belirsiz hemcinsleriyle tanışmaktan niye "memnun" olduklarını söyleyebilirim.

- Söyleme biliyorum, dedim.

- Sen söyle o zaman!

- O insanları tanıdıktan sonra hiç sevmeyecekleri için, memnunluk hakları yanmasın diye peşin peşin kullanıyorlar.

Ama Meral, gözünü ötedeki masaya dikmişti, beni dinlemeden sözünü sürdürdü:

- Bak ben şu herifle tanıştırılmaktan hiç memnun olmam, örneğin.

Başımı çevirip baktım. Birkaç metre ötemizdeki dip masada oturan iki gencin tepesine, garip bir adam dikilmişti. Kara çember sakalının tavan bölümüne kirli beyaz bir takke geçirmişti. Üstünde yerleri süpüren gri renkli bir (kaftan mı desem, sabahlık mı?) ... hademe önlüğü vardı ve İran'daki benzerlerinden hiç farkı yoktu. Dolayısıyla kim olduğunu değil, ama ne olduğunu anlamak için ek bilgi gerekmiyordu.

Çam yarması gibi bir adamdı. Masada oturan sivilceli delikanlı kıpkırmızı, sıska kızkurusu korku beyazıydı. Takkeli tehlike, oğlana hiç bakmadı. Kızın gırtlağına yapıştığı gibi ayağa kaldırdı:

- Çarşafın nerede kaltak? Çarşafını nereye tıktın? Ellerimle boğacağım seni. Hazreti İbrahim sevabına gireceğim! Seni şırfıntı...

Kız, gırtlağını kurtarmak için çırpınıyor, "Baba, babacığım," demeye gelen hırıltılar çıkarıyordu.

- O ananı da boğacağım senin, şeytanın dölü! diye havladı

adam. Baban değilimdir ben senin. Kim bilir kimin yatağında peydahladı seni, orospu! Alçaklar, ah alçaklar.

Genç kızı gözümüzün önünde boğuyordu. Tir tir titreyen sivilceli delikanlı cesur bir hamleyle adamın ellerine yapıştı. Ama kızgınlık, zaten iri yarı (adam mı desem acaba?) takkelinin gücünü ikiye katladı, sol eliyle bir itişte yere düşürdü oğlanı.

İskemlemi iterek kalkmaya davrandım, Meral bileğimi kavradı: "Bırak," dedi. "Ayırırlar şimdi."

Gerçekten de aynı anda yetişen birkaç garson ve müşteri, herifin cinayetini tamamlamasını engellediler.

Babasının elinden kurtulan kız, pasajın girişine doğru koştu, orada duvara yapışık bekleyen kara çarşaflı bir kadına sarıldı. Yalnızca gözleri ve elleri açıkta kalan kadın, bir yarasa anaçlığıyla sarıldı yavrusuna. Onu içine çekmek, örtmek, saklamak ve kurtarmak istediği öylesine belliydi ki.

Bu arada, bir an için garsonların elinden kurtulan takkeli, sivilceli oğlana iki üç tokat yapıştırmıştı. Meyhanenin sahibi olduğu anlaşılan iri sesli, kel kafalı, göbekli biri çıktı içerden:

- Olmuyor böyle Sait Efendi, olmuyor! diye azarladı. Takkeliyi bir iskemleye oturttular, sivilceli delikanlıyı gönderdiler. Garsonun biri koştu, uzakta titreyen ana kıza bir şeyler söyledi. İki kadın sarmaş dolaş, uzaklaştılar. Patron, Sait Efendi'yi alıp meyhanenin derinliklerinde gözden yitirdi.

Olay bitmiş, benim merakım başlamıştı. Yeni bir patates tava söylerken, "Kim bunlar?" diye sorduk garsona.

- Uzun hikâye abi, diye el salladı adam. Sait Efendi senin benim gibi normal biriydi eskiden. (Bu sözüyle Sait'in artık normal olmadığını vurguluyordu.) Eliyle ilerde bir meyhaneyi gösterdi: İşte şu lokantada garsonluk yapardı. Tünele doğru Düğmeciler Çarşısı vardır ya? Orada namusuyla işçilik yapan bir tazeyle evlendi. Doğrusu çok güzel kadındı, insan bakmaya kıyamaz. Öyle utangaç, öyle de nazik. Kadını işten çıkardı. Bu

kız oldu arada. On, on beş yıl gül gibi geçindiler. Sonra bu Sait'te bir kıskançlık illeti başladı. İşe gelir, bir türlü rahat etmez içi, günde birkaç kez eve dönüp, karı kız ne yapıyor diye bakar oldu.

Yandaki masadan çağırdılar,

- Bi dakka izin ver, şimdi geliyorum, deyip gitti garson.

Meral:

- Ben sana gerisini anlatayım, dedi. Herif teklemeye başlar. Kadın, inadına olgun bir meyve gibidir. Bu arada kızın memeleri de ele gelmektedir. Adam iyice zıvanadan çıkar, ikisini de çarşafa sokup dine imana sığınır. Bahse girerim ki, bu ayı gibi herifin işe yaramayan zamazingosu ayrıca ve üstüne üstlük bit kadardır!

Kafayı bulmuştu. Ama ona yakışıyordu açık saçık konuşmak. Tanık olduğumuz sahnenin ciddiyetine karşın güldürdü beni. Bu arada garson geri geldi:

- Ne diyordum abi?

- Gelip gidip evi kolaçan ediyormuş.

- Hah. Bir tekkeye mi ne girmiş o sırada işte. İkisini de soktu mu sana kara torbalara? Oysa karısının eskiden Müslüman olmadığı bile söylenirdi. Kadıncağız koca korkusuna çarşaflara büründü. Ama kız, bu arada on beşini aşmış, hiç öyle alışmamış. Liseye gidiyordu, çıkardı zavallıyı. Sonra baktık, iyice delirdi bu. Günde beş vakit ortadan kayıp oluyor. Tazminatını verip işten çıkardılar sonunda. Şimdi o tekkeden geçiniyormuş. Ama kız, ne zaman fırsatını bulsa, çarşafı fora edip, okuldan beri bir sevgilisi var, kaşla göz arası onunla buluşuyor. Birbirlerini seviyorlar abi. Ana da biliyor ama, ne yapsın? Herif deli. İlk kez yakalandılar; hep gelirlerdi bizim buraya.

Dayanamayıp sordum:

- Peki şimdi ne olacak?

Filmlerin sonunu görmezsem olmaz.

- Bizim patron onu sakinleştirir şimdi. Sonrası meçhul. İşte böyle bir dram bu da abi.

Meral dudaklarını büzdü:

- Kadını bir celsede boşayalım!

Garson ciddiye aldı. Belli ki hepsi düşünmüştü bu olasılığı.

- Yine rahat vermez ki! Kaç yıllık karısı. Elini kana bular bu herif.

Garson gittikten sonra, "Peki," dedim, "polis, akıl hastanesi falan? Koca ve baba diye bir tutsaklığa kimse karışamaz mı?"

Meral'in yüzünden bir umutsuzluk bulutu geçti:

- Artık ve gerçekten hoş geldin Sayın Sinan... sahi, soyadın ne senin?

- Yağma yok, dedim. Yeni tanıdığım kızlara daha ilk günden açıklayamam.

Gözlerimde şakadan öte bir şeylerin varlığını yakalamıştı. Üstelemedi. Sevgili Tombulcum, bu olağanüstü sezgisiyle her fırsatta şaşırtacaktı beni.

- Öyle olsun Mimar. Sorunun yanıtını yine de vereyim ben: Az önce gördüğümüz, zavallı bir deliydi. Bu ülkede, bu tüylü örümceklerden milyonlarcası var. Üstelik daha tehlikeliler, çünkü sonradan olma değiller. Öyle doğuyorlar artık. Kendi kendine çiftleşen amipler gibi, gün geçtikçe çoğalıyorlar. Karısına çarşaf giydirdi, ya da kızını boğmaya kalktı diye karakolluk, tımarhanelik olacak sayıyı aştılar. Üstelik, tanık olduğumuz olay iki kadına karşı bir zorbalıktı. Yani kadınlar, sokulmak istedikleri şemayı, temelinde reddediyorlar; henüz umut var onlar için. Adamdan kaçabilirler ya da onlar onu öldürürler, bilmiyorum, bir şeyler olabilir işte. Ve sorun iyi ya da kötü bir çözüme ulaşabilir... Ötekiler öyle değil! Bağnazlık ve hoşgörüsüzlük, onların neredeyse özgür seçimleri denebilir. Yapışık düzen, bireysellikten yoksun bir kitle mazoşizmi yaşıyorlar. Kimse kendi aklıyla ve tek başına düşünmüyor: Hep bilmem hangi kitapta ko-

nulan toplu kurala göre davranıyor. Bence kitlesel faşizmin en başarılı biçimi bu.

Sigarasını ağır ağır ağzına götürüp, uzun bir soluk çekti.

- Sen beyazın öyküsünü bilir misin?

- Beyazın öyküsü çook! Hangisinden söz ediyorsun?

Güldü:

- Bunu bilmediğinden eminim, dinle bak: "Karının üstüne düşen ak lekeyi temizlemenin tek yolu vardır: Karaya boyamak. Akın üstüne düşen kara lekeyi temizlemenin tek yolu vardır: Karaya boyamak."

Sustu. Kadehindeki son yudumu bitirdi ve,

- Haydi, dedi, gidelim!

Dışarı çıktığımızda sulu kar başlamıştı. Dünden beri ilk kez üşüdüm. Paltomun yakasını kaldırdım ve yeni yabancılığa boşverip koluna girdim Meral'in. Boyu, omzuma ancak geliyordu. Başını kaldırıp mavi gülümsedi. Onun adımlarıyla yürümeye başladık. Bir sokağı işaret etti:

- Bu sokağı tanır mısın?

Başımı salladım:

- Hayır.

- Mis Sokağı burası. Eskiden kerhaneler vardı.

Öğrencilik zamanımdan kulağıma yabancı gelmiyordu.

- Birkaç yıl önce sokağa aydınlar sahip çıktı. Kültürel bir nitelik vermek istediler. Kitap sergileri açıldı.

- Çok güzel! dedim.

İyice üşümeye başlamıştım, yürümek istiyordum.

- Sonra kitap sergilerini yaktılar.

Şaşırmıştım:

- Kim yaktı?

- Faşistler, dendi. Ama goşistlerde olabilirdi, hepsi o kadar aynı ve bağnaz ki! İşte her şey o zaman yeniden başladı. Bir süre sonra sirk hayvanlarını yaktılar. Hayır hayır, önce profesörü öl-

dürdüler, sonra hayvanları yaktılar. Ondan sonra gazeteciyi öldürdüler. Sonra kızı vurdular, ama bir yıl önce zaten işçiyi öldürmüşlerdi. Yine de o kız en acısıydı. Yirmi yaşında, gencecik. 1 Mayıs'ta gösteri yapmak istemişti.

- Peki ne var bunda? Niye öldürdüler?

- Öldürmediler. Tam bel kemiğinden vurdular. Ömür boyu felçli kalsın da, başkalarına ibret olsun diye.

- Ama bu korkunç bir şey!

- Daha korkuncu var: Kızın annesiyle babası, gencecik çocuklarını vuran "otorite"ye karşı tavır alacaklarına: "Kızımızı bu yola kim düşürdü?" diye dövündüler.

- Hangi yola?

- Yani 1 Mayıs'ta yürüyüş yapmak düşüncesini kim ona aşıladı, diye arandılar. Boşver, anlamazsın. Kızdan bu yana neler oldu zaten. Her gün birini öldürüyorlar. Ahmet, Mehmet, işin ucunu kaçırdım artık, ilgilenmiyorum. Ama nasıl başladığını biliyorum. (Kendi kendine konuşur gibi sesini alçalttı.) Önce ormanları yok ettiler, sonra denizleri kirlettiler, havayı solunmaz hale getirdiler, suları tükettiler, hayvanat bahçesindeki hayvanları kesip yediler, kitapları yaktılar, sirkteki hayvanları yaktılar, okumayı öldürdüler, yazıyı öldürdüler, gazeteleri öldürdüler.

O andaki duygularımı, bugün bile tam olarak dile getirebilmekten acizim. Dehşete kapılmıştım. Biraz benim saydığım bu ülkenin gerçeklerine ne kadar uzak olduğumu anladım. İki gün olmuştu geleli, başka bir dünya kentinde ömür boyu yaşayamayacağım kadar çok gariplikle karşılaştım. Bu ülkede bir iç savaş vardı. Cücelerin ve marjinallerin mutlu yaşadıkları bir apartmana yerleşmiştim. Genç kızların dövüldüğü, kitapların yakılıp insanların öldürüldüğü sokaklarda, Meral gibi süzme insanlarla karşılaşıyordum.

Daha sonra bu yarım yamalak düşüncelerimi Meral'e anlattığımda, şu yanıtı alacaktım: "Sen de alışırsın!"

*

Doğal olarak, o da Cihangir'de oturuyordu. Üstelik iki sokak ötede. Büyükelçi'nin daveti için sözleşip ayrıldık. Bizim evin yakın çevresini gözden geçirdim. Manavın, bakkalın, kasabın yerlerini öğrendim, bir iki alışveriş edip eve döndüm. Apartmanın kapısını cebimden çıkardığım anahtarla açarken heyecanlıydım. Bugüne değin hiç yalnız oturduğum bir evim olmamıştı. Oysa uzun süreden beri ne kadar yalnızdım... Çevremde bir sürü insan var, ben bir sürü iş yapıyorum başkalarıyla ilgili ve ıssız bir adada gibiyim yine de. Onun ölümünden beri bu böyle. Başkaları ve ben varım. Aramızda görünmeyen bir duvar. Her şeyin geçici olduğu duygusu. Şimdi bu apartman ve bu evde, gerçekten, fiziksel yalnızım. Ben ve ben nasıl anlaşacağız bakalım.

İçeri girerken, "Hayvanat bahçesine geldik," diye düşünmeden edemedim. Ama kapıcıyı (sahi ne biçim ad Sabbek?) ve o korkunç oğlunu görmedim. Birinci merdiveni tırmanıyordum ki, arkamdan dış kapının anahtarla açıldığını duydum. Dönüp bakayım mı diye tereddütteyken, hoş bir kadın sesi çınladı:

- Hilmi Bey?

Çağrı bana yönelik, ama arkadaşımın adınaydı. Geri dönünce, onu gördüm.

Neler duyumsadığımı çok düşündüm sonraları. Kırmızı bir palto giymişti. İlerde, bütün kadınların siyah ya da kahverengi paltolara büründükleri bu kentte, kırmızı giydiği için çok sevecektim onu.

Düz, parlak ve siyah saçları omuzlarına dökülüyordu. Başını hafifçe yana eğmişti. Yorgun ve beyaz yüzü, saydamdı sanki. Gözlerinin çevresinde mor halkalar vardı. Sanırım bu onu, ilk ve son kez makyajsız görüşüm oldu. Elleri cebinde, topuksuz ayakkabıları birbirine bitişik, kalın çoraplı ince bacakları üstün bir ...bir... (Orospu mu demeliyim? Oysa her şeye rağmen kesinlik kazanmadı bu yanı) garip kadından çok, kolejli çalış-

kan öğrenciye benziyordu. Beni görünce, bir panik bulutu geçti yüzünden. Bir şey söylememe fırsat kalmadı. "Özür dilerim, başkası sandım," diyerek önümden geçti ve hızla tırmandı merdivenleri.

Arkasından yetişebilir, kendimi tanıtabilirdim ama, ne söyleyebilirdim başka? Resmi karşılaşmamızı travestinin çağrısına erteleyerek, ağır ağır tırmandım merdivenleri ben de.

Travesti ne yapıyordu acaba? Önünden geçtiğim tüm kapılar sessizdi. Sonuncusu hariç. Gecenin hayli ilerlemiş olmasına karşın, Süheylanım'ın rahmetli kocasının dızdığının dızdığından müthiş sesler yankılanmaktaydı. Tencere olduğunu tahmin ettiğim bir gerecin düşmesiyle kocaman bir şangırtı koptu önce. Sonra (genç yaşta dul kalan kıza ait olduğunu sandığım) ince ve isterik bir kadın sesi: "Bıktım, bıktım!" diye haykırdı. "Ay ateşler basıyor, ay şimdi düşüp bayılacağım!" Sonra sesler daha içerilere doğru uzaklaşarak sözcükler anlaşılmaz oldular. Bir şangırtı daha duyuldu ve sessizlik.

Süheylanım'ın dairesi tarafından aynı güler yüzle karşılandım. Öyle benimsemiştim ki bir günde burayı; bir an mutfaktan kır saçlı güzel başıyla çıkacakmış gibi geldi:

- Hoş geldin oğlum, bak bugün yine ağzına layık bir "Türklük" yaptım!

Onun sigara böreklerini çok severdim.

Bundan iki yıl önceydi. Avrupa Topluluğu'nun bir konsey toplantısı nedeniyle Madrid'de bulunuyorduk. Eylül yağmuru altında bıraktığım Paris'ten sonra, hiç bitmeyecek gibi görünen İspanyol yazı, garip bir etki yaptı üstümde. Alışılmış zaman ve yer dengesinin dışına düşen bir üç gün yaşadım.

İlk gece, Moncloa Sarayı'nda İspanyol Başbakanı tarafından verilen kokteylde, bir kadın milletvekiliyle tanıştırdılar. İspanyol Komünist Partisi'nin temsilcisi olarak orada bulunuyordu. Kırk yaşlarında çok hoş bir kadındı. Daha sonra, ünlü bir avukat olduğunu öğrenecektim.

Elimizde birer içki bardağı, dakika başı burnumuza bir tepsi sokan fraklı garsonların arasında devekuşu gibi ayak değiştiriyorduk. Kadını çekici bulduğum için, bir konuşma ortamı yaratmaya çalıştım.

- Ne zamandır milletvekilisiniz? (Sorunun aptalca olduğunu kabul ediyorum. Bilinçaltımda kadının yaşını hesapladığım için, istemeden ağzımdan kaçmıştı.)

Alaycı bir sırıtışla gözlerini kısarak:

- Meclise girmem biraz zaman aldı, dedi. Ama anaokulunda,

arkadaşımı dövdü diye öğretmenin bacağını ısırdığım günden beri, milleti temsil ediyorum.

Sonunda, aklı başında bir çift laf edilebilecek birini bulduğum için çok mutluydum. Hiç bozuntuya vermeden sordum:

- Mecliste kimi ısırıyorsunuz?

Küçümsemeli bir mimikle hırladı:

- Sizin gibi aptalca sorular soran herkesi.

Karşılığın doğruluk payını kabul etmek zorundaydım. Ama artık geri dönemezdim. Sol elimin işaretparmağıyla gösterdiğim yanımı herkesin dikkatini çekecek biçimde ağzına yaklaştırdım:

- Tarafınızdan ısırılmak çok hoşuma gidecek hanımefendi!

Dolgun dudakları bembeyaz bir öfkeyle büzüldü. Yeşil gözlerinde şimşekler çakıp söndü. Birkaç adım ötede duran bizim dışişleri sözcüsüyle göz göze geldim. O da en az milletvekili hanım kadar sararıp solmuştu. Düşünceli alnında pır pır eden kaslarıyla, benden yana S.O.S. sinyalleri göndermekteydi. Birkaç saniye içinde, bizi çevreleyen beş metrekarelik insan yığını suspus oluvermişti. Kadının tokat atmak için kalkan elini sanki koluna giriyormuşçasına yakalayıp, hızla dışarı sürükledim:

Biraz hava almaya ne dersiniz?

Şans eseri, bahçeye açılan teras kapısına uzak değildik. Arkamızdan bakan kalabalık, geniş bir soluk alarak, hep bir ağızdan tekdüze gürültüsüne döndü.

Kadınla yalnız kalır kalmaz kolunu bırakıp, artık bayramlık olduğu su götürmeyen ağzını açmasına fırsat vermeden aşağıdan aldım:

- Sizden özür diliyorum. Aptalca davrandım. Güzel bir kadın oluşunuz dolayısıyla bir konuşma ortamı yaratmaktan başka amacım yoktu. Bağışlayın. Tokadı hak etmiştim. Ama böyle bir davette tokatlanmak, siyasal kariyerim açısından hoş olmayabilir. İsterseniz şimdi vurun. Sonra gülerek içeri dönelim ve sizi bir daha ra-

hatsız etmemek üzere, yavaşça uzaklaşayım yanınızdan.

Tüm hazırcevaplığına karşın, politikada toy olduğu belliydi. Patetik söylevim karşısında, tüm iyi insanlar gibi, savunmasını indirip olgun görünmeye çalışan, çok bilmiş bir tavırla başını salladı:

- Ah siz yüksek bürokratlar! Nasıl da hesaplı kitaplıdır bütün öfkeleriniz.

Sandığım kadar acemi ya da saf değildi belki de! Kendini diplomat sanan politikacılara edilebilecek en büyük hakaret "bürokrat" olduklarını anımsatmaktır. Ama önemi yok. Zayıf yanını, yani temelinde iyi yürekli biri olduğunu keşfetmiştim.

- Sandığınızdan daha hesaplı kitaplıyızdır, dedim. Örneğin şimdi yiyeceğim tokadı göze almış bulunuyorum.

Onu birdenbire kendime çekerek uzun uzun öptüm dudaklarından. Az önce yediği havyarlı kanepelerden olacak, ağzında deniz tadı vardı. İncecik gövdesini bedenime sıkı sıkı yapıştırarak dilimi zorla ağzında dolaştırdım. Vahşi kedi tavırları ve çıtı pıtı gövdesiyle müthiş arzulamaya başlamıştım onu. Fakat aldığım zevkte, bugün düşününce, Moncloa Sarayı'nın terasında bir kadını kucaklamanın aykırılık payının da var olduğunu sanıyorum. Yalnız kadına değil, olayların alışılmış akışına ters gittiğim için mutluydum. Kollarımı açtığımda, yanakları al al olmuştu. Vuracak sandım, ama yumruklarını sıkmakla yetindi.

- Siz küstah ve terbiyesiz bir maçistsiniz, dedi. Bir Fransız'dan da başka şey beklenmez zaten!

Sonra dönüp uzaklaştı. Uyumla sallanan nefis kalçaları vardı. Bu durumda, tam Fransız sayılmam, esprisinin yararı yoktu tabii. Ama kendimi tutamayıp arkasından seslendim:

- Bir komünist için siz de ırkçı sayılırsınız!

Kendimden hoşnut olarak içeri girdim. Dönüşüm bizim takım tarafından ölçülü bir endişeyle bekleniyor olmalıydı ki, başka saçmalık yapmama fırsat bırakmadan, kolumdan tutup patronun yanına götürdüler:

- Gel, seni istiyor!

Paul Brachet, İspanyol meslektaşına dönüp beni tanıttı:

- İşte ekselans, Namibia'daki balık düğümünü çözen genç adam!

Nicolas Serra, sıcak bir gülüşle elimi sıktı:

- Mösyö Laforge! İspanya'ya büyük bir hizmette bulundunuz. Siz olmasaydınız, koca bir balık filosu işsiz kalacaktı. Babanıza saygılarımı iletin lütfen. Kendisini tanımak şerefine erişmiştim.

Pek çok kişi bu şerefe erişmişti, evet.

Ben hariç

*

Geceyarısına doğru bakanlar konuk edildikleri saray yavrularına döndüler. İspanyol başbakan dairesine çekildi ve biz teknisyenler kısa bir süre baş başa kaldık.

Dünyayı olmasa bile, yeryüzünün önemli bir bölümünün yönetimini elinde tutan uzmanların hep ciddi ve ağırbaşlı konulardan söz ettikleri sanılır. O gece, bir İngiliz, iki Alman ve bir Hollandalıdan oluşan gurubumuzda, şu konuşmalar geçiyordu:

- Kenya'ya son gidişimde görmeliydin, o zenci kadınlar heykel gibi! Oteller müşteri arayan gencecik kızlarla dolup taşıyor. İnsanın içi gidiyor ama gel gelelim, şu AIDS korkusundan elimiz kolumuz bağlı.

- Brezilya'da da aynı dert. Hiç istemiyor canım gitmek, yalana yalana hal oluyoruz. Bir İrlandalı arkadaşım vardı, Rio için şöyle yaptım, böyle yaptım diye anlatırdı ballandıra ballandıra. Hem de karısının yanında ha... Bir süre görüşmedik, sonra öldü, dediler. Sarılık falan, dendi, meğer AIDS'miş! Gel de korkma. Bu iş yakın çevremize kadar ulaştı farkındaysanız.

- Ah, ah o Riolu kızlar... O kalçalar, o göğüsler hiçbir başka ülkede öyle kıpır kıpır değil valla!

Fakat eninde sonunda teknik adam olduklarından, sohbetin arasında bilimsel parazitler giriyordu ister istemez:

- En yüksek HIV oranı Kenya'da, nüfusun % 70'ine bulaştığı sanılıyor. Brezilya ikinci sırada, % 43.

Almanlar dudak büküyordu:

- Her iki istatistiğe de güvenilmez. Bu ülkelerde sağlıklı araştırma yok sayılır.

Otellerimize dönmek üzere Moncloa Sarayı'nın beyaz çakıl döşeli anayolunu böyle konuşarak aşıp, koruma polislerinin çağrılıların dönüşünü denetlediği cümle kapısına vardık.

Tahsis edilen arabalardan biri gelip önümüzde durdu. Koruma polisi arka kapıyı açtı, Hollandalı arkadaşım bindi, ben de yanına geçmeye hazırlanıyordum ki; küçük bir Seat, resmi arabanın yanına korna çalarak yanaştı. Sürücü yerinden inen bizim komünist milletvekili, koruma polisine İspanyolca olarak:

- Bu bay benimle geliyor, dedi.

Yüreğim umutla çarpmaya başlamıştı. Sadist kışkırtmalarıma doyasıya alet edebileceğim mazo bir sevgili mi edinmek üzereydim yoksa?

İkircikli bir yüzle bana dönen koruma polisini,

- Evet, evet, diye yatıştırdım. Hanımefendiyle gidiyorum! Sonra yanımdakilere dönüp nispet yapar gibi sırıttım:

- Özür dilerim beyler, meğer randevum varmış! Yarın sabah görüşürüz.

Hollandalı, arabanın içinden hafifçe ıslık çaldı. İngiliz, arkamdan seslendi:

- O.K.! Ama İspanya'nın yedinci sırada olduğunu unutma!

Güzel sürücünün yanına kurulunca sordu:

- Neymiş bu yedinci sırada olan İspanya?

AIDS'in en yaygın olduğu ülke sıralaması diyemeyeceğim için;

- Efektif potansiyel açısından İspanya'nın yedinci ekonomik güç olup olmadığını tartışıyorduk, dedim. Nereye gidiyoruz?

Sanki az önce didişen biz değildik, kızgın değildi bana. İnce beyaz parmağını dolgun dudaklarına götürüp:

- Sss... dedi. Sürpriz! Bu geceyi ben yönetiyorum.

- Yönetmeye bayıldığını zaten anlamıştım. Hiç olmazsa adını lütfeder misin?

Senyora Meiras olarak tanıtılmıştı az önce. Ama çılgın olacağını sezdiğim bir geceyi soyadlarımızla geçiremezdik.

Siyah buklelerini arkaya atıp,

- Christina! diye bağırdı ve canhıraş bir gacırtıyla vites değiştirip gaz bastı.

Şansa bak. Paris'te bir Christine bırak. Madrid'de bir Cristina'ya takıl.

Moncloa'yı anacaddeye bağlayan yolu ışık hızıyla alırken, bir elini omzuma atıp, sağ yanağımı çimdikledi:

- Peki ya seninki ne?

- Sinan.

- Ne?

- Sinan, Sinan! Ama lütfen şu kolunu çek, direksiyonu doğru tut, gözünü yoldan ayırma!

Bir yandan da takmaya çalıştığım emniyet kemeriyle boğuşuyordum. Sado mazo derken, rollerde ufak bir değişiklik olmuş gibiydi. Cristina, kıkır kıkır gülerek direksiyonun üstüne abandı.

- Ayağın yere basarken efelik taslamak kolaydı değil mi? Sıkıysa şimdi geçsene dalganı!

Raymond Chandler'in romanlarına bayılırım. "İşte sana Philip Marlowe'a uygun bir mizansen," diye düşündüm. "Şimdi bütün beceri, yiğitliğe cila çektirmeden Niyazi'nin yoluna gitmemek."

Saate bir göz attım. Geceyarısını yirmi geçiyordu. Madridlilerin vıcık vıcık sokaklarda dolaştığı bir yaz gecesi. Gran Via'da 130'la gidiyor ve bütün kırmızı ışıkları yakıyorduk.*

Bir yaya geçidinde, kocasını ezmediğimiz orta yaşlı kadın, arkamızdan herhalde çantasını fırlattı. Boğuk bir gürültü oldu.

* Gran Via (Büyük Cadde) Madrid merkezinin ikinci anayolu.

Cristina'ya baktım, iki eli direksiyona yapışık, kılı kıpırdamadı.

Ceketimin iç cebinde titrek ellerle sigara arandım. Philip Marlowe olsaydı mutlaka bir sigara yakardı. Ne yazık ki sigarayı bırakalı bir buçuk ay oluyordu, dolayısıyla cebim boştu.

Cristina bana bakmadan konuştu:

- Hay que buscarlos en mi bolsa.

*- Deje de fumar.**

Benden yana dönerek havladı:

- Ukala herif! İspanyolca biliyordun da niye söylemedin daha önce?

Bütün iticiliğimi takınarak sırıttım:

- Sormadın ki?

Sakinleşmiş gibiydi. Hızını düşürdü. Puerta del Sol taraflarında, eski kentin dar sokaklarına saptık. Ben de çenemi tutmak akıllılığını gösterdim.

Madrid'in en eski meydanı olan Plaza Mayor'a açılan kargacık burgacık Ortaçağ sokaklarına bayılırım. Güneşin altında sarımsaklı kızartma yağıyla bira kusmuğu karışık bir koku yayarak uyuklayan bu yaşlı kaldırımlar, gecenin inişiyle canlanır. Barların, şarap, bira ve kerhanelerin kapıları açılır. Seyyar sigara satıcıları tezgâhlarını, laternacılar laternalarını kurar, dilenciler, yazlığa çıkan meslektaşlarından kiraladıkları köşelere mendillerini açarlar ve yaşam başlar.

Ama bu sokakların soluğu asıl geceyarısından sonra sıklaşır, nabız yükselir; alkolün erotizmi, kapılarını yalnız bu saatten sonra açan özel tavernalarda yeni yeni zonklamaktadır.

- Bu sokağın adı ne, diye sordum Cristina'ya.

- Calle del Perro, dedi: Köpek Sokağı. Tam bizim gibi dolaşanlara göre.

Fransa'da olsa, Şarkı Söyleyen Köpek Sokağı, Dans Eden Köpek Sokağı, Islak Köpek Sokağı, ne bileyim işte, bir şey yapan

* - Çantama bak.
- Sigarayı bıraktım.

ya da belli bir özelliği olan Köpeğin Sokağı olur burası. İspanyolca'nın ödünsüz sertliği, yalnızca Köpek Sokağı diye kestirip atmış.

Cristina, arabayı onu beklediği anlaşılan bir boşluğa çekerek köşede çalgısını çeviren laternacıya seslendi:

- Selam Manolo, bronşitin nasıl oldu?

Yaşlı laternacı,

- Hola Cristina, diye yanıtladı neşeyle. Sonra dişlerinin arasına kıstırdığı kocaman puroyu gösterip ekledi:

- İkisini baş başa bıraktım, aralarına girmiyorum. Hangisi kazanırsa beni o götürecek.

Bu puro tutkusu yüzünden İspanyolların yarısı pamuk tıkalı borazan dütü gibi ses verir. Varsıllar Havana, yoksullar Kanarya puroları içer ve her iki takım da tık nefes kümesinde oynaşırlar.

Cristina, bir kahkaha atıp laternacıya sarıldı:

- Hiçbir yere gidemezsin bana sormadan! Hele bizim parti iktidara gelsin, puronun da, bronşitin de hakkından geliriz biz!

Bu sözlere ikisi birden güldüler. Laterna sandığının üstünde boğa güreşi çıkartmaları ve Che Guevara'nın bir resmi vardı.

Bana tadılmadık ürpertiler yaşatacak diye umduğum vahşi kısrak tavırlı İspanyol güzelini, laternacının öksürüğü üstüne titrerken görmek, kafamdaki temaya uymuyordu. Tanrılaştırdığı sevgiliyi, herkes gibi kaka yaparken bulunca, dünyası başına yıkılan Marcel Pagnol'u düşündüm. Durumum onunki kadar umutsuz olmamakla birlikte, ilk heyecanım kalmamıştı doğrusu.

Cristina, arabayı laternacıya emanet edip ilerledi. Ben de peşinden. Sokağın iki yanına tespih gibi dizili meyhanelerden kahkahalar, kokular, çatal bıçak şıkırtıları taşıyordu dışarı. Uzakta bir gitar ezgisi parlayıp söndü. Bir alkış yükseldi. Kastanyetler bir çırpınıp durdular. Duvarlara yaslanmış kadınlar yarenlik ediyorlardı müşteri beklerken. Hepsi bizimkini tanıyordu anlaşılan. Selamlar, sabahlar, şakalaşmalar ve öpücükler arasında ilerlememizi

sürdürdük. Loş bir kapı ağzından fırlayan çiçekçi kız koştu, bir gül uzattı Cristina'ya.

- Buenas Noches majaue te diviertes bien!

- Gracias Trini! Garcias.

Çiçekçi kız sahnesinden sonra kendimi tutamadım. Adımlarımı hızlandırıp Cristina'nın önüne geçtim ve alaycı bir ıslık eşliğinde ellerimi çırptım. Şaşırdı:

- Ne oluyor?

- Çok iyi oynuyorsun doğrusu.

- Ne oyunu?

Kendi kendime konuşur gibi sürdürdüm:

- Ben bu filmi görmüştüm. Kız sevişmek istediği oğlanı mahallesine getirir. Yaşadığı sokakta arabadan inerler, mahalle sakinleri kızın etrafını alır. Herkes onu sevmekte, çiçek ve selam vermektedir. Sahnenin amacı, az sonra oğlanla yatacak kızın, yeni tanıştığı erkeklerin yatağına girmesine rağmen çok iyi bir insan olduğunu vurgulamak, oğlanın kafasına onun değişik bir insan olduğunu dank ettirmektir. "Parçayı düşürdük, neşemize bakacağız," diye ellerini oğuşturan oğlan birden suçluluk duygusuna kapılır. Yoksa bir melekle mi yatacaktır?

Sokağın ortasında yüz yüze durmuş, bu gece üçüncü kez boy ölçüşüyorduk. Cristina'nın gözlerinden o an, beni öldürmek isteğinin geçtiğine yemin edebilirim. Ama gülümsedi. Yırtıcı bir hayvan gibi dişlerini gösterdiği de söylenebilir. Önünde durduğumuz tavernadan hoş bir gitar sesi geliyordu. Cristina kolumdan tuttu, bir eliyle kapıyı itip kendisiyle birlikte içeri çekti beni de. Göz gözü görmüyordu sigara dumanından, herkes bir ağızdan konuşuyordu. Barda dirsek dayayacak yer yoktu, bütün masalar ve iskemleler doluydu. Onu bunu omuzlayarak ilerlediğimiz yol boyu, adım başı biri, "Hola Cristina!" diye bağırıyordu. Cristina da adamına göre, "Selam Manuel! N'aber Fernando? Vay Conchi, sen de mi buradasın? Bir sonsuzluk oldu görmeyeli!" dağıtmaktaydı.

İtişe kakışa, meyhanenin ortasındaki dans pistine vardık. Boynuna kırmızı fular düğümlü, genç çocuk, özgün bir İspanyol gitarı çalıyordu. Bir diğeri el vurarak flamenco temposu tutmakta, uzun saçlı bir kız kastanyetle eşlik etmekteydi. Gerçek Andaluz folklorunda olduğu gibi üçü de hasır iskemlelerde otururken oluyordu bu işler. Kendilerini dinleyen varmış, yokmuş hiç ilgilenmiyorlar, kaşları çatık, gözleri kapalı, yalnızca müziği duyuyorlardı.

Pistin ortasına doğru çekilirken biraz afalladım, ama ne olacağını kestiremedim. "Herhalde bana flamenco yaptırmaz," diye düşünürken, pistin göbeğinde durduk. Cristina önüme geçti, gülerek yüzüme baktı. Yine öldürmek isteğini gördüm gözlerinde. Bir şey düşünmeme zaman kalmadı. Önce sağ, sonra sol eli ve olanca gücüyle iki tokat attı suratıma. Meyhanenin gürültüsü anında sıfır desibele indi. Herkes suspus olmuştu. Az önce "Hola!" diye sevimli selamlar çakan Cristina'nın dostları tarafından bir anda çembere alındık. Ne olduğunu onlar da anlamamış, ama sevgili milletvekillerini korumaya hazırdılar. Yumrukları sıkılı, yüzleri asık, start bekliyorlardı. Elimle, sızlayan yanaklarımı sıvazladım şaşkınlıkla.

Cristina hiç öfke tınısı taşımayan, kadife bir sesle konuştu. Çocuğunu terbiye eden bir anneden farkı yoktu o sırada:

- Sana hakaret etmiyorum. İstediğin bu değil miydi? (Ellerini iki yana açtı) Verdim işte! (İşaretparmağıyla göğsüme vurdu) Bu gece tam üç kez alay ettin benimle, küçümsedin. Üstüne saldırmamı, belki de hafifçe tırnaklarımı geçirdiğim omuzlarına, çaresizlikle teslim olup ağlamaya kışkırttın beni. Ama çok temelinde, iyice ararsan epeyce derinlerde, şu iki tokadı özlüyordum. Anlamıştım. Yalnızca benim inimde ve bana uygun koşullarda olmayı bekledim.

Sesi hayal meyal ulaşıyordu kulaklarıma. Donup kalmıştım. Çevremizdeki kalabalık dağıldı. Cristina başını çapkınca yana eğip tek kişilik konuşmasını sürdürdü:

- Şimdi iki yol var önünde: Ya çekip gidersin, ya da şu köşede uslu uslu oturur, bir kadını isteyen bir erkek gibi edebinle bekler-

sin. Benim canım dans etmek istiyor. Beklersen, sonra "belki" sevişirim seninle.

Ömrümde hiç bu kadar güçsüz ve küçük düştüğümü anımsamıyorum. Sıcak ve yapışkan insan gövdelerini aralayarak, dışarı attım kendimi. Beynim uğulduyordu. Gecenin bu saatinde, sarhoşlar, keşler ve kendini maceracı sanan salak turistler tarafından teslim alınan Bailen Sokağı'na nasıl vardığımı bilemiyordum. Midem bulandı. Viyadük diye anılan demir köprünün yanı başındaki parkta, kendimi tutamayıp, bir ağacın dibine kustum. Üstüme abanan utancın, bugün düşününce, yoğun bir keder olduğunu sanıyorum. Hiçbir şey düşünemeden, o ağacın dibinde, kusmuklarımla kaldım bir süre. Sonra zorlukla doğrulup, parkın ortasında çeşmede elimi yüzümü yıkadım. Ağustos sıcağında çenelerim atıyor, zangır zangır titriyordum. Taş sıralardan birine oturup, düşüncelerime çeki düzen vermeye çalıştım.

Sıcak Madrid gecesi, keyif gürültüleriyle yüklüydü. Bailen Sokağı, gece yalnız 12'den sonra kapılarını açan ve her yerden daha çok zevke gebe tavernalardan taşan müzik ve kahkahalarla çınlıyordu. Şişe ve kadeh şıngırtıları, küçük çığlıklara karışmakta, bütün bu insan mutluluğuna, sesli bir tiyatro dekoru oluşturmaktaydı sanki.

Eğlenen bir kalabalığın ortasındaki yalnızlık, bilemezsiniz ne kadar acıdır.

Tek kişilik kederleri taşımak her zaman daha ağırdır.

Ne yapmam gerektiğine karar veremiyordum.

Otele dönüp yatmak ve bu garip geceyi hep içimde taşımak, bir bıçak gibi.

O karıyı bir köşeye kıstırıp dövmek ve rahatlamak.

Bir başka yol daha vardı. Hepsinden daha zor, ama kuşkusuz en yüreklisi.

Nasıl davranacağımı bilmiyordum henüz, ama kararımı vermiştim: O tavernaya geri dönecektim.

Ama Bailen Sokağı'na nasıl geldiğimi anımsamıyordum ki, nasıl dönüldüğünü bileyim!

Fazla sarhoş olmayan gece kuşlarına sora sora, önce Güneş Kapısı'nı, Plaza Mayor'u, sonunda da Köpek Sokağı'nı buldum. Olay yerinin (Cinayet yeri, demek geliyordu içimden. Bu işin başından beri Chandler'in ağzına layık bir tadı vardı) kapısı, yoğun bir sigara dumanı ve gürültünün içine açıldı. Göz gözü görmemesine karşın, az önce olanlardan ötürü beni tanıyan birkaç meraklı bakışı duyumsuyordum üstümde. Nemli insan kalabalığını yararak piste doğru ilerlerken, onu gördüm. Bardaki yüksek taburelerden birine oturmuş, yarenlik ederek içki içiyordu. Ne yapmam gerektiğini hâlâ bilmiyor, ya da bilmemezlikten geliyordum. Bara ilerleyip tezgâha yaslandım ve aramızdaki birkaç kişinin ötesinden onu seyretmeye başladım. İlk algıladığımdan daha güzeldi sanki, ya da bana öyle geliyordu. Kızarmış yanaklarından ve alnına yapışan terli saçlarından, dansı yeni bitirdiği belliydi. Bir ayağını yere sarkıtmış, diğerini taburenin kramponuna dayamıştı. İki bacağının arasındaki yükseklik farkı, onu tanıdıktan beri ulaşmaya çabaladığım gölgeli derinliklere doğru açılıyordu. Hep merak ederim, kadınlar bilerek mi böyle otururlar? Daha sonra bu soruyu ona yönelttiğimde, "Elbette bilerek," diyecekti. "Ama bildiğimizi belli edersek, oyunun heyecanı yiter."

Ona bakıyordum ya, aslında bir iç aynadan kendimi gözetliyordum şaşkınlıkla. O güne değin kadınlarla klasik çizgili ilişkilerin dışına çıkmamış olan ben, bu kadını hem delicesine sevmek, hem de canını acıtmak, küçültmek, aşağılamak isteğiyle yanıp tutuşuyordum. Az önce küçülen ben olduğum, iki tokat yediğim için değil. Onu görür görmez başlamıştı bu karmaşık duygu. Ağzımın payını aldıktan sonra yine tıpış tıpış ve sanki bilinçaltı bir güdüyle yanına döndüğüme göre; yalnız sado değil, mazo olduğumu da kabul etmem gerekiyordu. Garip şey, yediğim tokatlara ilişkin duyduğum utanç, tavernaya geri dönmeye karar verdiğimden

bu yana bitmişti, ya da bana öyle geliyordu.

Kime nasıl sürtündüyse kaltak, gözleri ışıl ışıldı. İki genç İspanyol vardı yanında, önceden tanıdık sesler çıkartarak kahkahalar atıyorlardı. Erkekler, aşağı yukarı benim yaşımdaydılar, yani ondan daha genç. Arada bir, söylediklerine dikkat ister gibi ellerini onun kollarına, bacaklarına koyuyorlar, sözüm ona dostça sıkıştırıyorlardı orasını burasını.

Nefret ediyorum senden, Cristina. Pis bir şırfıntısın sen. Kollarımda kemiklerinin çatırdadığını duymak istiyorum. Saçlarını avuçlayıp çekmek, o beyaz boynunu kanırtarak başını arkaya atmak, o budala ağzını çiğnemek istiyorum. Uzun parmaklı ellerini, iki bileğini bir arada, sırtına doğru kıvırıp tek elimle zaptedeceğim. Terli memelerin yumuşak ve savunmasız bir gerilişle ezilecekler göğsümün altında. Uçları sertleşinceye kadar, süt gelinceye kadar emeceğim onları. Titrek kalçalarının arasında dizlerimle yol açacağım. Ak sağrını avuçlarımla çürüteceğim.

Sırf kanını akıtabilmek için, bakire olmanı isterdim.

Ona bakarken bunlar geçiyordu aklımdan.

Ve ilk kez aklımdan geçiyordu bunlar, bir kadına bakarken. Kendi düşüncelerimin hoyratlığından bildik kendim dehşete kapılırken, bilinmedik bir zevkle diken dikendi tüylerim. İçimde o gece uyanan, sonra yeniden uykuya dalan bu sado mazo merakı, bir daha geri gelmedi. Umudu kesmiş değilim. Çünkü o yoğunlukta bir ilişki daha yaşamak isterdim. Cristina'da, ki sonradan çok iyi dost olduk, ne vardı o gece, ne çıktı, hangi eğriler çakıştı, hâlâ anlayabilmiş değilim.

*

Necla'nın sinek kaydı tıraşlı yüzü, alı al, moru mordu. Titrek ellerle kimononun sağ göğsüne işli kırmızı ejderha, o kıpırdadıkça canlıymış gibi kıvrılıp bükülüyordu.

En uzaktaki yer minderine Gülfiliz ilişmişti. Ne zaman geldiğini anımsamıyordum. Sessiz ve durgun yüzünden, anlattık-

larımdan hoşlanıp hoşlanmadığı belli değildi. Birinci sıraya, tam burnumun dibine bağdaş kuran ikizler, birilerine yankı yaparak itiraz ettiler:

- Yorumu sona bırak, öyküyü bitir sen!

Odanın başköşesindeki tek ve deri koltuğa kurulmuştum.

İşin başında, anlatıcının buraya oturmasını kararlaştırmıştık çünkü.

- Yok, dedim, bu kadar yeter. Bundan sonrası pornografiye giriyor çünkü.

Bu kez, Gülfiliz hariç hepsi bastılar yaygarayı:

- Gerçekten sadistsin sen! Hiç burada kesilir mi?

- Yüzümüz gözümüz mü açılır sanıyorsun? Bize şöyle bir bakşana sen! Bu adam gerçekten eziyet ustası çocuklar.

Necla kalkıp ortada dönmeye başladı:

- Yar bana bir eziyet, aman biraz eziyet!

Ne kadar hoş bir gece geçirdiğimizi düşündüm. Necla'nın çağrısına, biraz da çekinceyle katıldığında, geceyarısını epeyce geçiyordu ve ikizlerin gelmiş olmasına karşılık, Gülfiliz henüz yoktu ortada. Davranışlarıma yapışan donukluk kaçıncı içki ya da hangi tümcede eridi, ayrımına varmadım. Ama karşımdaki üç insanın yüreği avuçlarımda çarpıyordu, bunu anlamakta gecikmedim. Güher, Süher (yani darbukacı ikizler) ve Necla ile sanırım ilk andan başlayarak, sevimli bir argonun tatlandırdığı erotik bir dil, bir oyun geliştirdik. Yalan söylemezsem onların da söylemeyeceğini, sarhoş olmazsam onların da olmayacağını, düzeyi düşürmezsem onların da ayak uyduracağını kavramıştım. Birbirlerine birbirlerini anlatmak istemeyen insanlar, buna rağmen konuşmak istediklerinde kimi kez yaşamlarından bir kesit, kimi kez tümüyle uydurma öyküler anlatırlar. Fikir, elbette Necla'dan çıktı. Süheylanım'ın niçin bu travestiyi sevdiği belliydi. Kura çektik, ilk öyküyü anlatmak bana düştü. Aslında Necla'nın kurada hile yaptığına kuşkum yok. İçtenliğimin, kişi-

liğimin ve onlara güvenimin sınavıydı anlatacağım öykü. Kendilerini vuracağım ölçü ve dostluklarına vereceğim değer, anlatacağım öykünün kalitesiyle belli olacaktı.

Cristina'yı kimseye anlatmamıştım o güne değin. Onlarla paylaştım. Çok iyi anlaşıldığını sezerek. Mutluydum. Hem de uzun süredir olmadığım gibi. Bu rahatlıkta, yargılanmayacağımı bilmenin güvencesi vardı kuşkusuz.

Necla, elini beline dayayıp karşıma dikildi.

- Seninkine, gösterip vermemek denir, Sinan Bey kardeşim! Öykünün sonunu getir. Lütfen.

İkizler, hararetli çığlıklarla Necla'yı desteklediler. Gülfiliz'in sesi çıkmıyordu. Birbirimizi biliyorduk, ama tanıştırılmamıştık. Nazlanmayı o yana kaydırdım:

- Sanırım Gülfiliz'in hoşuna gitmedi.

Güher'le Süher her zaman olduğu gibi bir ağızdan karşı çıktılar:

- Seninkine resmen mızıkçılık derler! Sahi mi Gülfiliz, sevmedin mi sen Cristina'nın öyküsünü?

Gülfiliz, bıkkın bir küçümsemeyle yüzünü buruşturdu:

- Bir kere öykü Cristina'nın değil, onun öyküsü! (Beni işaret ediyordu.) Üstelik sonunu biliyorum.

Düşmanca tavrı karşısında afallamıştım. Hafifçe gülümsemeye çalışarak kabuğuma çekildim. Necla, yaralandığımı anlayıp araya girdi:

- Sen Gülfiliz'e bakma Sinan. Birisini beğendi mi hep böyle yapar önce. Yani etkilendi senden. Çok şeker karıdır aslında. Öyle değil mi güzelim?

Gülfiliz bu sözlere yanıt vermedi. İkizler, aradaki paraziti atlayıp anakonuya döndüler:

- Tamam, oldu bu iş! Madem sen anlatmıyorsun öykünün sonunu, şimdi Filiz Ablamız anlatır bize. Hem de senden güzel anlatmazsa... anlatmazsa...

Tümcenin gerisini getirecek güzel bir benzetme bulamıyorlardı. Gülfiliz kestirip attı:

- Anlatırım!

Bir sessizlik oldu. Kendi maceramın sonunu, ötekilerden daha büyük bir merakla beklemeye başladım. Odanın gömüldüğü ses boşluğuna, dışarıdan yansıyan gürültüler yerleşti birden. Bir polis düdüğü duyuldu önce. Sonra telaşla ayak sesleri. Birisi, "Dur!" diye bağırdı. Ayak sesleri uzaklaşıyordu. Bir el silah atıldı. Ayakların sayısı arttı. Kısa komutlar, yaklaşan siren seslerine karışıyordu. Gülfiliz, sigarasından derin bir soluk çekti. Apartmanın sahanlığında gördüğümden yirmi yıl daha yaşlıydı sanki. Bir yaz gecesi Madrid'de, bir İspanyol kadınla yaşadığım aşkı, Cihangir Bülbül Sokak'taki Gülfiliz anlatmaya başladı:

"Sonunda beni gördü. Kalçasının zarif bir hareketiyle tabureden inip yanıma yaklaştı. Titriyordum. Elini yüzüme doğru uzatınca, elimde olmadan geri çekildim. Sonra utandım bu ürkekliğimden. Ama onun hoşuna gitmişti. İki elini birden uzatıp başımı tuttu. Başparmaklarıyla, tokatladığı yerleri okşuyordu sanki. Sonra yüzümü kendisine doğru eğip dudaklarımdan öptü. Manzarayı o ana değin çaktırmadan izleyen taverna müşterileri kahkahalar ve alkışlar arasında, "Bravo!.." diye bağırmaya başladılar. Cristina gülümsedi. Sonra elimden tutup, gel, dedi.

Gözlerini bir an gözlerimden ayırmadan ve yakıcı bir sabırsızlığı çakarak onların pırıltılarında, çıkışa doğru ilerledik. Yolumuzun üstündeki kalabalık (artık ilgisizdik ona), Musa'nın Kızıl Deniz'i gibi açılıyordu önümüzde. Tavernanın, insan yağıyla cilalı yüzyıllık duvarına yaslanıp birbirimize sarıldık. Yürek çarpıntılarımız birbirine karışıyordu. İncecik boynunu tutan parmaklarımın altında, şahdamarı zonkluyordu belli belirsiz. Saçlarının kokusunu içime çektim, uzun kirpikli gözlerini öptüm, dudaklarına, burnuna sürdüm yüzümü. Kollarını belime dolamıştı sımsıkı, gövdelerimiz bir-

birlerinin sıcaklığında ısınıyordu. Bir elimi omzunun kavisinden göğüslerine kaydırdım yavaşça. Yumuşak ve diri memesi, avcumun içinde çırpındı. Gözlerini yummuştu Cristina. Solukları sıklaştı, karnını daha çok bastırdı gövdeme."

İkizler, yılanın hipnotize ettiği tavşan gibi dalıp gitmişlerdi Gülfiliz'in sesine. Duvara yapışık divana uzanmış olan Necla, rahatsızca kıpırdandı yerinde. Kimonosunun eteklerini çekiştirdi, bacaklarını hafifçe karnına çekti. Belki de kabaran erkeklik duygularını gizlemeye çalışıyordu. Ben ondan daha allak bullak olmuştum. Gülfiliz'in anlattıkları yalnız gerçeğe yakın olmakla kalmıyor, binlerce resmin anısını çağrıştırıyor, sevgililerin, kentlerin birbirine karıştığı erotik bir düşe dönüşüyordu. Fakat bu hayaller zevk vereceği yerde, içinde bulunduğum koşullarda cinselliğe utancın karıştığı, yasak bir tat kazanıyordu. Yavaşça yerimden kalktım, açık balkon kapısının önünde dikildim. Hem dinlemekten kendimi alamıyor, hem de duymak istemiyordum. Gülfiliz'in bundan sonra anlatacaklarını.

"Artık kopamayacağımız noktaya yaklaşırken, gövdesini çekti üstümden. Hiçbir şey demeden elimi tuttu, yürümeye başladık. Beyoğlu'nu Tepebaşı'na bağlayan dar sokaklardan birine saptık. Karanlık bir apartman kapısının önünde durduk. Elimi hiç bırakmadan, cebinden çıkardığı anahtarla o kör karanlıkta, şıp diye açtı kapıyı. Sahanlıkta tekrar sarıldık birbirimize. Sonra kucağına aldı beni. Burnumu onun erkek kokusuna gömdüm. Bir kat çıktı. İndirdi beni kucağından, uzun uzun, yumuşacık okşayışlarla öptü. Merdiven sahanlığı eski tahta, eski ev, anı ve toz kokuyordu. Kıskandım onu birden. Benden önce buraya, hiç kimseyi kucağında taşımamış olmasını diledim. İçeri girdik. Işıkları açmadan, sarmaş dolaş, kocaman odalardan, dar koridorlardan geçtik el yordamıyla. Büyük, eski bir Rum eviydi kuşkusuz. Beni usulca bir

yatağa yatırdı. Sakın kıpırdama dedi, sakın kıpırdama. Sıklaşan soluklarımız dışında hiçbir şey duyulmuyordu odada. Bluzumun düğmelerini tek tek, ağır ağır çözdü. Hiçbir sabırsızlık belirtisi göstermiyordu. Uzun uzun okşadı göğüslerimi, öptü, emdi. Sonra yavaşça aşağı indi elleri. Ayak bileklerimi kavrayan parmakları birbirine değiyordu. Kendi kendine güldü: Ne kadar inceymişler!

Başımı oynatmaya korkuyordum. Oysa büyük bir kıvranma isteği yükseliyordu bacaklarımın arasından. Ama hareket edecek olursam büyü bozulacak, yakışıklı prens yine karga olacaktı sanki. Avuçlarımı bastırarak dizlerimden yukarıya çıkmaya başladı elleri..."

Yavaşça geri dönünce, Gülfiliz'le göz göze geldim. Eğlenen bakışlarla beni süzüyordu. Necla'ya baktım, yattığı yerde koluna dayadığı başını, "İşte böyledir bu kız," der gibi salladı. İkisi de rahat ve gevşektiler. Çok eğlendikleri belli oluyordu. Yalnız ikizler kalmıştı oyunun büyüsünde. Gülfiliz'in Madrid'den İstanbul'a geçirdiği mekân ve anlatıcının erkekten kadına dönüşmesini kesinlikle ayrımsamadıkları belliydi. Anlatıcının kadınlığı, öyküyle özdeşleşebilmek açısından daha zevkliydi kuşkusuz.

Gülfiliz ve Necla ile aramda hoş bir suç ortaklığı oluşmuştu şimdi. Sanki biz olgun ve kül yutmaz büyüklerdik, birbirimize göz kırparak masal uyduruyorduk iki çocuğa. "Elimizde bir mama tabağı eksik..." diye düşünürken, kapı zili çaldı. Büyü herkes için bozuldu. Saate baktım, dörde geliyordu. İkizler mızmız mırıltılarla doğruldu. Necla kapıyı açmaya gitti. Belki yarım dakika süreyle, Gülfiliz'le göz göze kaldık. İlgiyle, dostça süzdük birbirimizi. Necla geri döndü, peşinden Sabbek Hanım ve dev oğlu.

- Dışarıda neler oluyormuş da haberimiz yok çocuklar, bakın Sabbek Hanım ne diyor?

Sabbek Hanım çekinceyle gülümsedi:

- Kusura bakmayın rahatsız ettim. Galiba bu gece bir terörist öldürmüşler buralarda. Bir başkasını da yaralamışlar ama, kaçmış. Polis, yarasının ağır olduğunu, fazla uzağa gidemeyeceğini tahmin ediyor. Civar evlerde arama yapmaya başladılar, belki buraya da gelirler. İnsanlar malum. Kimin dost, kimin düşman olduğu belli değil. Komşulardan biri komiserin kulağına bir iftira fısıldar, canımızı sıkarlar. Onun için ben haber vereyim, dedim. Bu saatte bir arada görmesinler sizi... Ne bileyim işte, bel-

ki bir kötülük düşünürler. Yanlış yaptımsa bağışlayın, aklı kısa kadının biriyim ben.

Sabbek Hanım'ın oğlu anasını onaylarcasına umutsuz bir homurtu koyverdi. Necla, Sabbek Hanım'ın omzunu okşadı:

- Çok iyi ettin canım. İyi düşünmüşsün. Hemen dağılırız şimdi.

İkizler, bu sözü ikiletmediler. Galiba Güler, çıkarken yanağıma bir öpücük kondurdu. Gecenin başından beri bir arada yapmadıkları tek davranış bu oldu.

Üçümüz yalnız kalmıştık. Gülfiliz'le birlikte çıkmaya hazırlanırken, dayanamayıp:

- Peki Sabbek Hanım nereden biliyor bütün bunları? diye sordum.

Necla,

- Dostu polis, dedi. O haber uçurmuştur. önemli bir şey olmasa ne gelir, ne de böyle konuşurdu. Ben Cevat Bey'den öğrenir, işin aslını yarın anlatırım size. İşte burası böyle Sinan'cığım. Yine içine ettiler keyfimizin. Ama daha çok gecelerimiz var bizim. Daha da güzelini yaşarız!

Çağrısına teşekkür ettim. Bu kez öpüşe koklaşa ayrıldık. Gülfiliz kendi dairesine iniyordu, ben en üst kata çıkacaktım. Böyle apar topar ayrılmak hiç hoşuma gitmemişti. Ne ondan, ne de Necla'dan. Dilimin üzerinde kıvranan bir soru vardı üstelik. Ama kime soracağımı bilmiyordum. Kimdi Necla'nın sözünü ettiği Cevat Bey? O da mı polisti?

Zamanla öğreneceğimi düşünerek sesimi çıkarmadım. Gülfiliz, merdivenlerin yarısında durup gülümsedi bana. Sonra hızla inip gözden kayboldu.

Süheylanım'ın hayaliyle paylaştığımız eve girdiğimde, elinden oyuncağı alınmış bir çocuk kırgınlığı vardı üstümde. Bu garip gecenin daha uzun sürmesini isterdim.

Yatağa girdiğimde saat beşi geçiyordu. Aşağıda bir kapının

sakınılmadan açılıp kapandığını duydum. Kalktım, salonu karanlıkta geçip balkona çıktım ve sokağa baktım. Bizim apartmandan bir erkek silüeti uzaklaşıyordu. Hangisiydi acaba? Kapıcının dostumu, yoksa Necla'nın belalısı mı? Yanlış kalmadıysa aklımda, Hilmi öyle söylemişti çünkü:

"Dostu belalı bir adam!"

*

Kurşun gibi ağır, deliksiz bir uyku çekmişim. Hilmi'nin telefonuyla uyandığımda öğle olmuştu.

- Söyle bakalım Fransız piçi, neler yaptın ben yokken?

- Doğru konuş, alırım ayağımın altına! Çok eğleniyorum sensiz, keşke hiç ortaya çıkmasan!

- Ha şöyle be oğlum. Neydi o iki gün önceki bekâreti bozulmuş karı tavırları? Esneme, esneme, çenen düşecek! Kim bilir ne haltlar karıştırmışsındır dün gece! Kalk yüzünü yıka, kahvaltı etme, öğle yemeğini bizde yiyeceğiz. Anneannem seninle tanışmak istiyor.

- Peki sen çalışmıyor musun mimar bozuntusu?

- Cumartesi günleri çalışmayacak kadar çok para kazanıyorum. Benim yaşamımın sorunsalı da bu işte: Parasızlığın ne menem şey olduğunu tadamadan göçüp gideceğim herhalde. Sana nasıl imreniyorum bilemezsin: Kaderin bütün kötü cilveleriyle boğuşmak zorunda kalan yakışıklı ve mazlum kahraman. Söylesene allasen, kadınlar niye sinekler gibi düşerler hüzünlü erkeklerin ağına?

- Şimdi başlayacağım senin hüznünden! Şu adresi ver de kapa çeneni!

- Kaybolursun diye korkuyoruz, ben elinden tutup götüreceğim seni.

Hilmi ile olağan zamanların ortak dili buydu işte. Gocunacak yaralarımızı -ki o yaralar çoğunlukla benimdi- deşmek, örtmeye dönük duyduğumuz zayıflıkları acımasızca alaya almak,

dostluğumuzun temel özelliğini oluşturuyordu.

Eskiden, çok eskiden, henüz orduların süvari bölükleri varken; at sırtında gitmekten kıçı pişen biniciler, birbirlerinin yarası üstüne işerlermiş. Söz konusu derde, bu can yakıcı ataerkil tedaviden daha iyisi olmadığı söylenir. Sigmund Freud'un kıç ile baş arasında kurduğu bağ düşünülecek olursa, ruh yaralarımızın da benzeri yöntemlerle sarılmasında şaşılacak bir yan olmamalı.

Ama o yaralar herkese gösterilmez.

*

Kafamı midesine yiyince, yatağın üstüne oturuverdi. Yüzü acıyla buruştu, ama gıkı çıkmadı. Sağ kolunu midesine bastırırken, sol eliyle gömleğime yapışıp kimsenin duyamayacağı bir sesle fısıldadı:

- Bacaksız dedim, ama aslında piçmişsin!

Türkçem henüz sınırlıydı, "piç" sözcüğünün ne anlama geldiğini bilmiyordum. Kötü bir şey olduğunu sezmekle birlikte, duraksadım. Hilmi, anlamadığımı anlamıştı. Nedense yine alçak sesle ve yılan gibi tısladı:

- Baban yokmuş senin, baban belli değilmiş, anladın mı şimdi?

Kapkara bir öfke kabardı içimde, karşı durulmaz bir öldürme isteğiyle gırtlağına sarıldım, iki elim ve var gücümle sıkmaya başladım. Gerçekten bağırıp bağırmadığımı bilmiyorum, ama içimden umutsuzca haykırıyordum:

- Yalan! Yalan söylüyorsun, benim de babam var. Kim olduğunu biliyorum!

Nöbetçi öğretmenin yatakhaneye girdiğini duymamıştım bile. Bileklerime yapışan iki güçlü el, Hilmi'nin boğazına kenetlenen ellerimi çözdü ve kırbaç gibi bir sesle emretti:

- İkinizi de odamda bekliyorum!

Arkasını dönüp uzaklaştı.

Sonradan öğrendiğime göre, Fransa'da "vicdan muhalifi" diye adlandırılan anti-militaristlerden biriydi ve yasanın kendisine tanıdığı seçim hakkını kullanarak, askerliğini yurtdışında öğretmen olarak yapıyordu. Asıl mesleği mühendislikti. İki yıl süreyle matematik ve fizik okuttu bize. Ama o geceden sonra ve her şeyden önce, dostumuzdu.

Odasına girdiğimizde, ilkin Hilmi'ye sordu:

- Sorun nedir?

Hilmi, okul anayasasının birinci "kuralı" gereği sustu:

- Yok bir şey. Şakalaşıyorduk.

"Kural"ı bilmediğim için değil, ama çok canım yandığı için, belki de kusursuz Paris aksanımla genç Fransız öğretmeni etkileyip kendi yanıma çekebilmek için açıkladım. Boyuma posuma karşın diğerlerinden iki yaş küçük olmam da rol oynadı kuşkusuz:

- Bana "piç" dedi. Doğru değil bu! Benim de herkes gibi babam var.

Asıl bu doğru değildi oysa. Babam vardı elbet. Ama herkesinki gibi değil.

Hilmi, bana dönerek:

- Pis muhbir! diye tısladı. Ama iki yıllık hazırlık Fransızcasıyla, muhbir anlamına gelen "Mouchard" sözcüğü yerine, yanılgıya düşüp, "Moucheux!" diye uyduruk bir laf çıktı ağzından. Sözlükte var olmamakla birlikte, "sinekli" anlamını çağrıştıran bu budala sıfat, önce öğretmenle beni, ardından kendisini de gülümseterek gerilimi düşürdü.

Genç Fransız öğretmen, arkasını dönüp odayı arşınlamaya başladı:

- Anana da orospu dedi mi?

Şaşırmıştım.

- Hayır, diye geveledim.

- Demiş, demiş. Piç tanımlaması onu da içerir zaten.

Hilmi azarlanmayı, bende onun azarlanmasını bekliyorduk doğal olarak. Öğretmenin konuya giriş biçimi karşısında ikimiz de afallamıştık.

Gelip önümüzde durdu. Elleri, deneyimli öğretmenler gibi sırtına kavuşuk değildiler. Ceplerine sokmuştu.

- Ne demek istediğimi anlayabileceğinden emin değilim. Ama yine de deneyeceğim. Bu okuldaki son sınıf öğrencileri benden yalnızca beş yaş genç. Onlara matematik dersi veriyorum. Her zaman iyi not almıyorlar. Beyoğlu'nda karşılaşıyoruz bazen, kimliklerini gizlemeye özen göstererek, "Orospu çocuğu" diye bağırıyorlar arkamdan. Bu sözlerle bana hakaret ettiklerini düşünerek rahatlıyorlar, benim de kızıp yaralandığımı sanıyorlar.

Oysa annem orospu ise, bu yalnız kendisini ilgilendirir. Ben yasalara karşı gelirsem, annemi cezalandırmazlar. Onun başı ağrıdı diye bana aspirin vermiyorlar. Ayrıca annemin yatağına kimin girdiği konusunda bu lise öğrencilerinin güvenilir bilgi sahibi olduklarından kuşkuluyum. Kimi zaman, annemle sevişmek istediklerini belirten sözler de bağırıyorlar. Bu öneri de tümüyle annemin bileceği bir iş ve gerçekleşeceğinden aynı oranda kuşkuluyum.

Kişi olarak yalnız kendi davranışlarımızdan sorumlu olmalıyız. (Hilmi'ye döndü:) Siz Mösyö, ilerideki günler ya da yıllarda sınıf arkadaşınızın başarıları ya da yaşam biçimi ile ilgili kişisel bir kanı geliştirmek hakkına elbet sahipsiniz. Ama sorumlu olmadığı durumlar ya da kişiler aracılığıyla onu suçlamak, ancak size aşağılık bir sıfat kazandırır.

Söyleyeceklerim bu kadar, gidebilirsiniz.

Sonra bana dönüp,

- Siz biraz bekleyin, dedi.

Hilmi çıktıktan sonra, uzunca bir sessizlik oldu. Genç öğretmen dikkatle yüzüme bakıyor, sanki aklından geçenleri söyleyip

söylememekte tereddüt ediyordu. Karar verip ağzını açtığında, sesi boğuktu. Masasının üstündeki bir kitabın kapağıyla oynayarak konuştu:

- Benim annem gerçekten orospuydu Mösyö. Babamın kim olduğunu bilmiyorum. Ama annem iyi bir insandı. Onun ve benim yaşamlarımızın; anaları babaları belli, meslekleri düzgün birçoklarından daha dürüst ve sevgiyle yüklü olduğunu düşünüyorum. Çoğu kez yanlış, ama her zaman budala yargılar yüzünden şiddete başvurmaya değmez.

Sustu. Yüreğim küt küt atıyordu. Ne kadar gelişmen ve olgun olursam olayım, on iki yaşımın değer yargılarıyla o an avucuma teslim edilen insanlığın önemini kavrayabildiğimi sanmıyorum. Genç mühendis ve öğretmenin, kendi acılarına benzer acılar içinde debelenen küçük bir çocuğa yardım edebilmek için, ne büyük bir riske girdiğini çok sonraları anladım. Öyle ya, salağın biri olabilir, annesinin orospu, kendisinin piçliğini gidip herkese anlatabilirdim. Ama ben normal bir çocuk değildim ve o benim kendisine benzediğimi anlamış, güvenmiş ve paylaşmıştı.

Bütün bunları böyle kavramamış olsam bile, söylediklerinin gerisindeki iyi ve cömert düşünceyi sezmiştim.

Uzun uzun birbirimize baktık. Gidebilirsiniz, demeyince, kendiliğimden çıktım.

*

Hilmi tam on ikide geldi.

- Ne gereği vardı yahu? Hayal meyal anımsıyorum zaten. Sokağın adını versen ben gelirdim.

- Canım biraz dolanırız, diye düşündüm. Merak etme, elinden tutmayacağım.

- Valla tutsan da bir şey fark etmez, anneannenin bülbül yuvasına yerleşeli beri her gün bir tabu yıkıyorum. Birkaç gün sonra gelirsen ben senin beline sarılabilirim!

- Eyvah, sen de mi? Bu apartmana erkek dayanmıyor namussuzum!

- Niye! Benden öncede mi cephe değiştiren var?

- Ona cephe değil, hendek siperi denir oğlum! Necla da ilk geldiğinde "normal"di. Aylar geçtikçe, yavaş yavaş değişti. Hatta anneannem bir gün, "Ben de evde bir erkek bulunsun, demiştim!"diye belirtti şaşkınlığını. Ama sonradan iyi anlaştılar. Söylemiştim sana, çok sever Necla'yı.

- Öyleyse senin anneannende bir uygunsuzluk var. Yanına yaklaşan ters yöne giriyor!

Biraz gülüşüp sululuğu kestik.

Balkondan gördüğüm hastane gibi yer, gerçekten bir klinikti. Hilmi'ye sokaktaki kedi bolluğuna şaşırdığımı söyledim.

- Tabii, dedi. Burası kadın doğum kliniği.

- Ne ilgisi var?

Arkadaşımın yüzünde, korkunç bir şaka yapmaya hazırlanan çocuk acımasızlığı belirdi:

- Gel.

Kliniğe bitişik eski apartmanı geçip daracık bir sokak merdiveni indik. Kirli bir duvarın önünde durduk. Kliniğe komşu apartmanın arka avlusu gibi bir yerdi. Çevreye garip bir koku yayılıyordu. Hilmi, duvarın ortasındaki tahta kapıyı itti. Ağzında kanlı bir pamuk taşıyan ürkek bir kedi fırladı dışarı. Kapı iki tane çöp bidonu duran boşluğa açıldı. Bidonların üstünde, dibinde, ne barındırdığı belli olmayan ufarak kulübenin alçak çatısında onlarca kedi kaynaşıyor, çöplerin arasından kanlı pamuklar çekiştiriyor, birbirlerinin ağzından yıvışık et parçaları kapmaya çalışıyorlardı.

Gördüğüm ürkünçlüğü hâlâ yorumlayamamıştım.

- Kliniğin çöpleri, dedi Hilmi, plasentalar, pet bezleri, kürtaj atıkları.

- Yani ceninler!

Midem bulandı. Allak bullak olmuştum. Hilmi'nin bakışlarındaki acı alay, yerini ince bir hüzne bırakmıştı. Geri kalmışlığın duygusuzlukla görünmez aynılığı üstüne felsefe yaparak, uzun uzun yürüdük.

Tavukuçmaz'dan Tophane'ye indik önce. Beyoğlu yakasındaki son kalaycı körüğünü seyrettik. Sormagir Sokak'taki son "fer forje" ustasının artık kimsenin almadığı demir bahçe iskemlelerine baktık. Pürtelaş Yokuşu'nda, son süpürgecinin güzelim çalı süpürgelerine dalıp gittik.

- Yirmi yıl önce, bir gün bu süpürgeleri özleyeceğimi söyleseler, dedi Hilmi, kim bilir nasıl gülerdim.

- Hatırlıyor musun? Çöpçülerin kara çalıdan, saplı süpürgeleri vardı o zamanlar. Herhalde düzgün sarı çalı, lüks sınıfına giriyordu. O eğri büğrü kara çalı süpürgeler hiçbir şeyi toplamazdı. Feleğin çemberinden geçmiş suratlı çöpçüler vardı. Göz boyamak için bir o yana, bir bu yana süpürge sallarlardı. Çoğu kez ortalığı tozutmaktan başka işe yaramazdı tabii.

- Yok öyle deme. Aslında onlar insanlık tarihi kadar eski bir iş yapıyorlardı.

- Neymiş o?

- Kara çalı süpürgesi, aslında parapsikolojik bir gereçtir. Büyücüler kara çalı süpürgelere binip uçmazlar mı? Sen televizyonda Şaman töreni görmedim mi hiç? Şamanın Afrikalı yada Asyalı olması hiç fark etmez. Bir oyuk ya da mağaranın önüne çömelir, elinde bir demet kara çalı vardır, bu kutsal otları dualar okuyarak yere sürtüp durur. Senin anlayacağın, eski İstanbul çöpçüleri gerçekte birer Şamandılar.

- Bravo! diye bağırdım. Ne büyüsü yapıyorlardı peki?

- Bilseydik büyü sayılmazdı ki?

Bir an durup gülümsedi:

- Hangi Tanrıların kutsal otuysa, kara çalı süpürgeler zamanında daha temizdi İstanbul.

Alman Hastanesi'nin arkalarına çıkmıştık.

- Havyar Sokak! dedi Hilmi. İşte geldik.

- İstanbul'un sokak adlarını seviyorum.

- Ben de öyle. Cenaze adları vere vere birçoğunu öldürdüler ama, özellikle bu semtte birkaç özgün sokak daha var.

Kapıyı annesi açtı. Güçlü kuvvetli, hoş bir kadın olarak bıraktığım insanı, ak saçlı, gözlüklü ve küçülmüş görünce bir garip oldum. Tanrı zamandı belki de. Yalnızca zaman. Her şeyi yutan, her şeyi öğüten, yok eden, yaratan, bitiren ve başlatan zaman.

- Sonunda gelebildiniz! Canım Sinan'cığım, nasıl özledik seni... Herhalde çok acıkmışsındır. Eminim bu haylaz arkadaşın yüzünden geciktiniz! Yine nerelere daldı aklı, nerelere sürükledi kim bilir seni!

Hilmi, bir kolunu annesinin, diğerini benim omzuma attı. Sarmaş dolaş olduk. Suna Hanım'ın gözleri doldu. Hilmi, duyulur duyulmaz bir sesle mırıldandı:

- Tıpkı eski günlerdeki gibi değil mi? Tıpkı eski günlerdeki gibi.

Bir süre kenetli kaldık. İçerden kristal tınılı bir ses çınladı:

- Dilinizi mi yuttunuz, kuyuya mı düştünüz? Yoksa benim mi kalkıp gelmemi bekliyorsunuz? Valla bana göre hava hoş. Yerinden kalkma diyen sizsiniz.

- Aman yanına gidelim, dedi Hilmi. Gerçekten gelmeye kalkar şimdi!

Suna Hanım, zıplaya zıplaya içeri seğirtti, biz de arkasından.

- Aman anneciğim sen kımıldama. Bak sana Hilmi'nin en sevgili arkadaşını takdim ediyorum: Sinan Bey oğlumuz. O da bu evin çocuğu sayılır, değil mi Sinan?

Süheylanım, apak saçları incecik bir örgüyle yanına sarkıtılmış, ufacık yüzü, ufacık gövdesi ham ipek gibi buruşuk, sevimli bir nineydi.

İleri yaşlılığın görüntüsü, biraz tiksindirir beni. O çok yaşlanmadan öldü. Ama çok yaşlanacak kadar zamanı olsaydı, ondan tiksinmezdim gibi geliyor. Süheylanım'ı da itici bulmadım, tersine; uzanıp yüzüne dokunmak, saçlarını okşamak isteği uyandı içimde. Demek adamına göre yaşlanıyor insanlar. Adamına göre değişik kokular, değişik dalgalar yayıyorlar çevrelerine. Keşke hiç yaşlanmadan ölsek. Pörsümeden, buruşmadan, çökmeden ve çürümeden. Bir gece ansızın, uykumuzda, derin bir son solukla.

Süheylanım'ın elini saygıyla, başıma koyarak öptüm.

- Hoş gelmişsin Sinan oğlum.

Kızına alaycı bir bakış fırlattı:

- Demek sen yıllardır benim torunumun can dostusun ve ben seninle tanışmak zevkinden yoksun kaldım! Bereket damat benden önce öldü de, görüşmemiz kısmet oldu!

Suna Hanım itiraz etti:

- Aman anne, yine başlama lütfen. Allah rahmet eylesin, iyi adamdı Ömer Bey. Sen bir türlü sevemedin onu, sen kendin gelmezdin bizim eve! Vallahi ve billahi, hiçbir gün ağzını açıp, senin için kinayeli bir söz etmemiştir Ömer. Sen geçimsizin tekisin!

Süheylanım, sıçanı istediği açıya sokan kedi gibi keyiflendi:

- Asıl o ahmağın biriydi! Bazen gerçekten Hilmi'ciğimin babası olup olmadığını düşünüyorum.

Ben gülmemek için dudaklarımı kemirirken, baktım Hilmi yerlere yatıyor. Anneannenin özgün biçemine alışıklardı anlaşılan. Fakat Suna Hanım, benim tanıklığımdan utandı biraz. Hafifçe kızararak annesine çıkıştı:

- Senin ağzından çıkanı kulağın duymuyor galiba! Kim bilir neler düşünecek hakkımızda Sinan Bey oğlumuz!

Ben, "Aman efendim" gibilerden dudak büküp gerdan kırarken, o küçücük ihtiyar, yeni seyirci önünde coşan hokkabaz es-

kisi gibi bütün numaralarını döküyordu ortaya:

- Kızma şekerim, hani dedim, otuz yıllık can sıkıntısı içinde bir gün bir kaçamak yaptıysan, çok iyi etmişsin! Aslan gibi benim tornum, aslan. Anası benim kanım ya, gerisi umurumda değil.

Suna Hanım boğulmak üzereydi. Hilmi araya girdi:

- Yeter anneanne, tamam artık. Sinan geldi diye coştun, biliyoruz. Devam edersen anneme bir hal olacak, çok üzülürsün sonra, karışmam bak.

Süheylanım, pişmanlık ayaklarına yatan muzip çocuklar gibi:

- Peki peki, bitirdim, deyip sustu.

Kırık bacağını, herhalde alçı yerine geçen sert bir kalıba koymuşlardı. Oturduğu koltuk, bildiğimiz tekerlekli iskemle olmamakla birlikte, ayaklarının sonradan takıldığı anlaşılan top tekerlerin üstünde istenilen yere çekilebiliyordu. Süheylanım, öne uzanık dik bacağı, elleri göbeğine devşirili, derisi buruşuk oyukların içinde fıldır fıldır dönen gözleri ve muzip bir gülücükle kıvrılan küçük ağzıyla, servis masasının üstüne oturtulmuş, görülmedik bir Çin yontusuna benziyordu.

Bu bilgelik biblosunu, garip kaidesinin üstünde kaydırarak çoktan kurulu sofraya yanaştırdık. Hilmi, koltuğu kastederek:

- Ben yaptım, dedi. Kendisinin kullanabileceği standart bir tekerlekli iskemle alsak, fırt oraya fırt buraya gitmeye kalkar, ayağını oynatırdı. Biliyorsun, bu yaşta kalça kırığı çok tehlikeli. Şimdi bu tekerlerle kendisi kımıldayamıyor, ama istediğimiz yere götürüp getirebiliyoruz. Bizi yaramaz çocuk gibi uğraştırıyor senin anlayacağın.

- Ama çok sevimli.

- Orası öyle.

Mutfaktan sofraya öte beri taşımaya yardım ediyorduk. Suna Hanım kendini aklamak gereğini duydu:

- Annem şaşırtmıştır herhalde seni. Şaka yapmaya bayılır, se-

nin üstüne de gelebilir. Özel biridir, sakın aldırıp darılmaya falan kalkma emi? Zaten rahmetli kocamla da bu yüzden anlaşamadılar bir türlü. Biz alışkanız da, tanımayanı uyarmak zorunda kalıyoruz işte. Neyse, gelin içeri çocuklar, yemek soğuyor!

Suna Teyze. Galiba böyle derdim, Galatasaray'da okurken Hilmi'nin annesine. İnsanların boyu, ömrüyle birlikte kısalıyor. Yoksa bu kadın hep böyle ufak tefekti de, benim gözüme mi iri yarı görünürdü?

Annem, "Dudaklarım," diye şaşırırdı bazen. "Etli, dolgun dudaklarım vardı benim eskiden. Bir de şimdi bak: Bıçak sırtı gibi incecik iki çizgi." Sözlerinin doğruluğunu kanıtlamak için, yanından hiç ayırmadığı birkaç resim gösterirdi sonra. Birinin renkleri zamanla mavi tonlara bürünmüştü. O bir taburede oturmuş. Beyaz bir kolyesi var. Siyah dalgalı saçları uzun. İri dudakları ve bütün çekiciliğiyle gülümsemiş objektife. "Bir eski zaman pozu verelim," demiş. Bayılırdı insanların tek kaş havada, bir hayale bakar gibi yapay duruşlar takındığı antika fotoğraflara. Onun isteği üzerine, ben yanında ve ayakta durmuşum. Bir elimi omzuna koymuşum. Bir an ve bir anının yaslı nöbetini tutar gibiyim. Fotoğrafın arkasında, "Görçek Fotoğraf Stüdyosu, Beşiktaş" yazılı. Ertesi gün, o Paris'e dönüyor. Benim Galatasaray'da ilk günüm, ilk gecem, ilk ayrılığım.

Suna Hanım pek özenerek hazırlamıştı sofrayı. Sevip özlediğim her şeyi düşünmüştü. Hilmi'nin, "Sayende midye dolması da yiyoruz. Bu ne? Kadınbudu köfte mi? Bağışla anacığım, unutmuşum. En son kırk iki yıl önce bir cuma günü yapmıştın da!" yollu şakaları arasında, masadakileri iştahla silip süpürmeye koyulduk. Anneanne, elle tutulur bir mutluluk içindeydi. Kuş gibi yiyor, daha çok Hilmi'yle beni seyrediyordu. Bir ara kızına dönüp:

- Şunlara bak, dedi. Nasıl güçlü, nasıl yakışıklı ikisi de. İştahlarına kansan, dünyayı yutmaya hazırlanıyorlar sanırsın.

Suna Hanım:

- Belki de yutarlar, diye gülümsedi. Biz başaramadık, deneme sırası onların.

Hilmi hüzünle başını salladı:

- Çok geç. Dünyayı yutacak çocuklar daha genç yaşta belli ediyorlar kendilerini. Sanırım biz o mücadeleye girmedik, değil mi Sinan?

- Sanırım denemedik bile.

Kadınlara dönüp:

- Suç sizin, dedi Hilmi. Öyle çok sevdiniz ki bizi! Dünyayı yutacak kadar ezilip öfkelenmedik hiç.

- Bugünlerde yaşam üstüne çok düşünüyorum da...

- Eyvah! Parlak kuramlarından bizi de yararlandırmaya kalkacak, çabuk şuna yiyecek bir şeyler ver anne! Fransız terbiyesi gereği ağzı doluyken konuşmaz.

- Aman Hilmi! Kes şu şaklabanlığı. De diyeceğini Sinan'cığım, sen ona aldırma.

- Sevgi doyumsuzluğu, yaşama karşı ya da yaşam içinde yırtıcı insanların başlıca gerekçesi mi, bilmiyorum. Eskiden olsaydı Hilmi'ye hak verir, tarihe geçmiş kişilerin sevgisiz çocukluklarından örnekler gösterirdim.

Hilmi, benim ruh halim üzerine ipuçları vereceğinden emin olduğu sözlerimi, artık ilgiyle dinliyordu. Araya girdi:

- Yalnız çocukluktaki sevgiler değil biçimlendiren, dedi. İspanya'yı kana bulayan Franco'nun iktidar tutkusunda karısı Carmen'in aşkı rol oynamadı mı? Napoléon, biraz da Josephine için imparator olmadı mı? Ya Kanuni ve Hürrem Sultan? Burada otursak yüzlerce yazar, ozan, hatta bilim adamı sayabiliriz, çocukluklarında ya da daha sonra, ama hep yeterince sevilmedikleri için canlarını dişlerine takıp ün ve iktidar peşine düşen.

- Evet, doğru. İnsanın toplum içindeki yerini belirleyen elbette aşk. Ama sen aşkın hep yokluğu ya da yetersizliği üstüne

koyuyorsun başarı ve mutluluklarımızı. Oysa aşkın çokluğu da yokluğu kadar belirleyici, sorumlu, suçlu...

Kuluçka annenin aşırı sevgisi, otoriter baba ya da tersi eşcinselliğe yatkınlık da dahil olmak üzere edilgin ve pısırık insan yaratmak için en uygun zemini oluşturuyor. Bu söylediğim, aşk çokluğunun bilinen, klasik haritası.

Fakat bu haritayı tersine çevirip bakınca, yarattığı imgeyi ve vardığı sonuçları da altüst etmek olası: Aşırı sevgi diye bir şey yok aslında. Aşk çokluğu diye bir olgu yok. Yoğunluğu ve kanıtları ne olursa olsun aşk hep yetersiz, hep eksik, hep yokluğunu çekiyoruz.

Bu düşüncenin bir adım ötesi ise daha da karmaşık: Aşk, azıyla çoğuyla, yalnız eksikliği çekildiği sürece var. Sevgi doyumu, yokluğuyla eşanlamlı. Bu doyuma ulaştığımız an, nefrete dönüşüyor sevgi. Ölesiye nefrete. Bizi sevenden ya da sevdiğimizden kurtulmak için her şeyi yapabilecek noktaya geliyoruz. Onu bir daha görmek istemeyecek... Kimi kez fiilen öldürecek uç noktaya.

Bir suskunluk oldu. Suna Hanım:

- Biraz daha salata?

Anneannenin dudaklarında alaycı bir gülüş kıvrılmıştı. Önündeki turp parçasını ameliyat eder gibi dikkatle ikiye böldü. Bıçağı tutan fırlak damarlı ellerinin yüzüksüz parmakları ve dipten kesik tırnaklarına karşın olağanüstü bir zerafeti vardı.

Suna Hanım, bilgisizliği yüzünden azarlanmayı göze alan çocuksu bir merakla sordu:

- Peki aşk ve sevgi gerçekten aynı şeyler mi? Sanki arkadaş sevgisi, aile sevgisi ile aşk arasında hiç ayrım yapmıyor gibisin.

Hilmi, nazik ama sabırsız bir öğretmen gibi araya girdi:

- Elbette anneciğim, aynı şey. Hepsi aşk aslında. Hepsinin içinde tensel emeller gizli. Bir tren düşün. Başlangıçta tek, büyük, kocaman bir vagon duygu varmış. Uygarlık ilerledikçe,

düşüncenin ufku genişledikçe, manevra yeteneğini artırmak için o bir katar duyguyu değişik vagonlara ayırmışız. Çünkü uygarlıkla birlikte utanma ölçütü gelişmiş. Birbirlerine bulaşmayan duygularla daha rahat etmişiz. Ama lokomotif hep aynı: Tensel ve tinsel aşk!

Annesi Hilmi'ye yanıt vermedi. Artık oğluna duyduğu tensel çekimi mi anımsayıp sustu, ya da: "Aman bulaşmayayım bu züppelerin ukalalıklarına," diye mi düşündü, müneccim bilir.

Kalkıp kahveleri yapmaya gitti. Yemeği bitirmiş, oturma odasına geçmeye hazırlanıyorduk. Hilmi sofrayı toplarken, ben de anneanneyi "naklettim." Eteğindeki ekmek kırıntılarını topladım. Oturduğu yerde, sakat bacağı tutan kalıbın ağırlığıyla biraz aşağı kaymıştı. Oynatmadan doğrultmaya çalıştım.

- Korkma korkma, dedi, zaten biraz hareket etmem gerekiyormuş. Sabahları Suna jimnastik bile yaptırıyor. Tabii bacağımı oynatmadan.

Kırık dolayısıyla ameliyat edip etmediklerini sordum.

- Ettiler, dedi. İki ay oluyor. Hastaneyi sevmedim, inşallah bir daha gitmem. Ama doktorları çok sevdim. Onlar da beni sevdiler. Demin bir şey söylemedim ama, örneğin bu sevgide istediğin kadar aran taran, tensel bir yan bulamazsın.

Küçük, şakrak bir kahkaha attı.

Sesinin ne kadar genç tınılı olduğunu düşündüm hayretle.

Elimi tutarak sözünü sürdürdü.

- Yıllar önce, sana benzeyen bir sevgilim oldu.

Yüzünü buruşturdu:

- Şimdi bana benziyordur. Ölmediyse tabii.

Kendi kendine konuşur gibiydi:

- Gözlük camları dürbün gibidir artık. Bütün bütün kör de olabilir.

Tam o sırada içeri giren Hilmi, yaygarayı bastı:

- Şuraya bak anne! Anneannem Sinan'la flört ediyor!

Süheylanım, elimi bırakıp torununa çıkıştı:

- Maskara! Sen böyle alaturkalık edesin diye mi Avrupalarda okuttuk?

- Alaturkalıkmış! Sana gizli gizli çikolata getirirken mi alafranga oluyorum?

- Sus oğlum, annen duyacak şimdi.

Elinde kahvelerle içeri giren Suna Hanım:

- Duydum bile, dedi. Anlaşıldı şekerinin niye bir türlü düşmediği. Yaramaz çocuk gibisin valla anne!

Hilmi kulağıma eğilip:

- Aslında şeker hastaları için perhiz çikolatası getiriyorum, diye fısıldadı. Annemi atlattığını sansın diye gizli gizli veriyorum.

- Siz neler kaynatıyorsunuz orada bakayım?

- Anneannemin Sinan'a benzeyen bir sevgilisi varmış.

Hilmi'nin annesi olağanüstü ince bir kadındı. Ömrü boyunca geleneksel değerlerin bir gıdım dışına taşmadığına eminim. Ancak bu tutumu, çevresindekilere karşı engin bir hoşgörü beslemesine engel değildi. Onun gibi bir kadınla evlenebileceğimi düşündüm ve hemen ardından bu düşünceme şaşırdım. Ben ve evlilik? Hiç aklıma gelmemişti şimdiye dek.

- Kaçıncı sevgilisi olduğunu da söyledi mi? Süheylanım'ın gönül hesaplarını şaşırdım çünkü ben. Ama doğrusu pek güzel hikâye eder eski aşklarını. Öyle değil mi tontonum?

- İnsan yaşlılık günlerini, gençken ördüğü anıları giyip ısıtıyor. Ama Sinan'a benzeyen sevgilimle uzun anılar örecek zamanımız olmadı.

- Yine de anlat, dedi Hilmi. Unutmadığına göre önemli olmalı.

- Ne kadar garip, hem çok benziyordu Sinan'a, hem de yaşadığımız deney Sinan'ın söylediklerini, bir ölçüde doğrular nitelikteydi. Bir ölçüde diyorum, çünkü Sinan çok daha derin bir

sevginin nefrete dönüşmesi üstüne konuştu. Bizim yaşadığımız küçük bir sevgiydi, yalnızca tiksintiye ulaştı.

Rahat koltuklarımıza gömülüp, kahvelerimizi gürültü yapmadan höpürdeterek, güzel bir kitap okur gibi dinliyorduk. Süheylanım, seksen yaşında ve kendisinden sonra gelen iki kuşağı ağzına baktırmanın keyfiyle anlatmayı sürdürdü:

- İzmit Körfezi asit ve bok, kıyılar da ayılarla dolmadan önce, Yalova adına cevap veren bağlık bahçelik bir tatil beldesi vardı. Genellikle Ankaralı memur aileleri yazlığa gelirlerdi bu sahil şeridine. Bilmem dikkat ettiniz mi? Kumluk kıyıların Yalova-Karamürsel kadar uzun olanına, iç denizlerde çok ender rastlanır. Türkler ve Kürtler el ele verip, üstüne güneş batan bu güzelim iç denizlerin hepsini öldürdüler. Neyse, konumuz bu değil...

Hilmi bana döndü:

- Anneannem arada böyle konu dışı taşkınlıklar yapar. Yaş durumu tabii!

- Affetmişsin sen, ne varmış benim yaşımda? Ayrıca sen bayılırsın o taşkınlıklara.

Hilmi kıs kıs gülerken, Süheylanım içini çekip sordu:

- Ne diyordum ben?

- Konumuz bu değil... diyordun.

- Ondan önce?

- Yalova.

- Evet, Yalova. On altı yaşına bastığım yaz tatilimi, deniz kıyısına pek yakın bir akraba çiftliğinde geçirdim. Çiftlik sahibinin tek konukları biz değildik. Ankara'dan gelen bir aile daha vardı. Bu ailenin de galiba hoş bir oğlu. Galiba hoş diyorum, çünkü yüz çizgilerini tam olarak anımsayamıyorum. Ama gözlükleri vardı ve kendisine çok yakışıyordu. Bir de dudaklarını çok iyi anımsıyo-

rum. Nedenini biraz sonra anlayacaksınız. Etli, düzgün, olağanüstü güzel dudaklar.

Moda dergilerinde boy gösteren ünlü erkeklere sormak adettir: Kadının önce neresine bakarsınız?

Kimi bacakları der, kimi gözleri. Pek azı da dudakları der. Kadınlara asla, erkeğin ilk olarak neresine baktıkları sorulmaz. Bir münasebetsizlik ederiz diye herhalde. Oysa benim yanıtım, dudaklar olurdu bu soruya. İlk önce dudaklara bakarım.

Yalova'daki o yaz, Ankaralı konuk ailenin oğlu Yalçın'ın dudaklarına vurulmuştum.

Çiftlikte kaldığım sürece, geceleri düşümde onunla öpüştüğümü gördüm hep. Gündüzleri ise dikkatini çekmek, kendimi beğendirmek için elimden geleni yapıyordum. Benden birkaç yaş büyük olmasına karşın, hep çocukmuşum gibi davranıyor, ciddiye almıyor, hatta eğleniyordu benimle.

Koca yaz, heyecanlı sabahları ve hüzünlü geceleriyle geçip gitti. Onlar Ankara'ya, biz İstanbul'a döndük.

İki yıl boyunca görüşmedik, ben de yavaş yavaş kurtuldum, Yalçın'ın dudaklarından. Sonra bir yılbaşı gecesi, Ankara'da, yine ortak tanıdıkların evinde karşılaştık. Anneler, babalar toplu olarak yemekli bir eğlenceye gitmişler, basiretleri mi bağlandı nedir, artık çocuk sayılmayacak biz gençleri de bir arada bırakmışlardı.

Bütün gece öpüştük Yalçın'la. Bir daha hiç kimseyle bu kadar çok, bu kadar güzel öpüşmedim hiç. Hatta ondan sonraki bütün ağızlarda bu tadı, bütün dudaklarda onun yumuşaklığını aradığımı söyleyebilirim. Hatta, bir daha hiç kimse beni onun gibi öpmediği için, zamanla öpüşmez olduğumu da ekleyebilirim.

Bütün gece, bütün gece öpüştük. Sabaha kadar, saatlerce. Başka hiçbir şey yapmadık. Konuşmadık. Yalnızca öpüştük. Bir süre sonra sarhoş gibiydik, esrar çekmiş gibi, karşı durulmaz bir susuzlukla birbirini emiyordu dudaklarımız. O gece, onunla öpüşmek, iki

genç gövdenin sevişmeye yönelik uyarılması, hazırlanması değil, sevişmenin ta kendisiydi.

Gün doğarken ayrıldığımızda, berelenmiş ağızlarımızda ötekinin tadı vardı.

Ertesi gün öğleden sonra buluşmaya sözleşmiştik.

Sabah kalktığımda, ondan tiksindiğimi, bir daha görmeye dayanamayacağımı, görürsem kusacağımı anladım. Randevuyu iptal etmek üzere evden telefon etmek mümkün değildi. Zaten onun sesini duymak düşüncesi bile tüylerimi diken diken ediyordu. Ama söz verdiğim birisini boşuna bekletmek seçeneği de hoş gelmedi. Kara kara ne yapacağımı kurarken, telefon çaldı. Yılbaşını evinde geçirdiğimiz ailenin kızını aracı koymuştu, "rahatsızlandığı" için buluşamayacağımızı bildiriyordu.

Onun da benimle aynı tiksintiyi duyduğunu, beni bir daha görmek istemediğini anladım.

Birlikte çok yoğun bir şey yaşamış, eritmiş, tüketmiştik. Bir daha hiç görmedik birbirimizi. Aramadık, sormadık. İstemedik.

Ama onu unutmadım. Artık ondan tiksinmeme karşın, öpüşlerinin güzelliğini başkasında aramak eğilimini de bir türlü açıklayamadım kendime.

Sinan demin sevginin nefrete dönüşmesinden söz ederken, bunu anımsadım işte. Belki sizin için bir ilgisi yok, ama benim için var.

Anlatırken koltuğun kenarlarını tutan ellerini, önüne devşirip sustu.

- Peki, Sinan gerçekten ona benziyor mu? Onun gözlükleri vardı, dedin. Üstelik yüzünü de pek anımsamıyormuşsun!

Suna Hanım söze karıştı:

- A benim cahil oğlum. Çalıştırsana kafanı biraz! Bu öyküde neresi benzeyebilir iki insanın? Elbette dudakları.

Ne garip, demin ben de ona bakarken annemin dudaklarını düşünmüştüm.

Süheylanım, şıngır şıngır gülüverdi:

- Yaşa Suna'cığım. Seninkisi polisiye roman okuyucusu gibi dinliyor beni; yok gözlüğü varmış, yok yüzü yokmuş. Güya açığımı yakalayacak! Sen daha çok beklersin torunum, Süheylanım henüz bunamadı!

Gülüştük. Zamanın nasıl geçtiğini, sanırım hiçbirimiz anlamadık. Pencerede akşamüstü renkleri belirince izin isteyip kalkmaya davrandım.

Suna Hanım, çekingen bir sesle beklememi istedi.

- Annemin sana söyleyeceği başka bir şey daha var Sinan.

Şaşırarak durakladım.

Hilmi'ye baktım, bildiğini belli edercesine başını salladı. Süheylanım dikkatle beni süzüyordu. Ama sözü, Hilmi'nin annesi sürdürdü:

- Annem, annenin İstanbul'da akrabaları olduğunu söylüyor. Sen gelmeden araştırdık, nerede oturduklarını bulduk. Bilmek istersen, bazı şeyler anlatacak sana. İstemezsen, bu konuyu açmadık say.

Gece, düşümde alçıdan bacaklarla boğuştum. Hepsi sağ bir alçı bacaklar ordusu rap rap üzerime geliyordu. Kendi bacaklarım kurşun gibi ağırdı, önlerinden kaçamıyordum. Tam ezileceğim sırada bağırmak istedim, sesim çıkmadı. Ter içinde, soluk soluğa uyandım.

Yattığım yerde yüreğimin atışlarını dinlerken birden aklıma geldi.

Bundan birkaç yıl önce, Christine'le birlikte Fransız Alpleri'nde kayak yapmaya gitmiştik. Tatilin ikinci günü düştüm, sağ bacağım kırıldı.

Kayak merkezlerinde sıradan olaydır, herkes biraz alçılı dolaşır. Biz de program değişikliği yapmadık. Christine kaymayı sürdürdü, ben de en gözde sporum "bar nöbetine" döndüm. Hatta çok iyi beceremediğim kayak kaymayı geçerli bir nedenle yapamamaktan ötürü gizlice hoşnuttum. Sabahtan akşama tatlı tatlı tembellik ediyor, canım sıkıldığı zaman koltuk değnekleri yardımıyla bir otel lobisinden ötekine sekerek "arkadaşlarımla" buluşuyordum. Orası burası kırılanlar toplanıp kafaları çekiyorduk. Kör yerine görme özürlüsü, sağırlara duyma özürlüsü, dil-

sizlere konuşma özürlüsü gibi yumuşak katkılarda bulunan yeni haberleşme diliyle dalga geçmek amacıyla kendimize, "sertlik özürlüsü" bile dedirtiyorduk. Çıtır çıtır şömine ateşleri yanan şık barlarda ve keyifli kadehler çevresinde oldukça iyi vakit geçirmekteydik.

Temiz hava, bol gıda ve spor, Christine'e yaramıştı. Tam formundaydı ve çok geçmeden canı sevişmek istedi. Uzun gülüşmelerden sonra manevra yeteneğimin kısıtlı oluşunu kabulle, bana tecavüze karar verdi. Kendimi savunmaktan yoksundum. Dolayısıyla, emellerini gerçekleştirmeye koyulurken bir engelle karşılaşmadı. En hoş aşk gecelerimizden birini yaşadık.

Oyunun başında beni plastik bir bebek gibi kullanmasına karar vermiştik. Yalnız kırık bacağımı değil, parmağımı bile kımıldatmam "yasaktı." Yoksa büyü bozulacak ve Christine duracaktı.

Her şeyi o yaptı. Okşayışları her zamankinden daha elektrikli, öpüşleri daha sıcak, kasları daha gergindi. Gözleri pırıl pırıl yanıyordu, dudakları gizli bir dilin sessiz sözcüklerini mırıldanır gibi titreyerek açılıp kapanıyordu. Kıpırtısız gövdemin üstünde, usta bir binici temposuyla çalkalanıyordu yumuşak kalçaları ve küçük göğüsleri.

Birlikte uçtuğumuz zaman, şakaklarım patlayacak sandım.

Bu güzel anıyla tekrar dalmışım. Uykuyla uyanıklık arasında iyice alçılı bir düşe gömüldüm. Bu kez benim bacağım kırıktı. O dağ köyündeki gibi bir yatakta yatıyordum. Üstüme dağ gibi bir kadın çökmüştü, benimle hiç ilgisi yokmuş gibi tek başına sallanıyordu. Çıplaktı. Bembeyaz etleri vardı. Ceset gibi. Hareketleri giderek daha ağırlaşıyor, yorgun gövdesi bir denizanası gevşekliğiyle yayılıyordu üstüme. Boğuluyordum. Kan ter içinde yeniden uyanmadan önce yüzünü gördüm.

Belki Süheylanım'dı.

Belki de annem.

*

Gürültünün nereden geldiğini önce anlamadım. Gözlerim karanlığa alışmaya çalışırken, yer duygusunu da yitirdim bir an. Nerede bulunduğumu anımsamam birkaç saniye aldı. Dış kapıya vurulduğunu kavradım. Hafifçe, ama ısrarla. El yordamıyla kalkıp girişe doğru ilerledim. Işığı açmayı ancak kapıyı aralarken akıl ettim.

Karşımda pembe sabahlığı içinde Necla'yı görünce ayıldım. Kâğıt gibi beyaz yüzü makyajsızdı. Sarı peruğu, alelacele takılmış gibi hafifçe çarpık duruyordu. Bir kedi sessizliğiyle içeri süzülüp kapıyı kapattı. Soluk soluğaydı. Tıraşı uzamıştı hafifçe. Başka zaman olsa, sarı bukleli saçların altındaki bu kara sakal gölgesine gülerdim.

Ama yüzünde korku vardı.

- Gülfiliz... dedi. Yalnız taşırım da, anahtarını düşürmüş, kapıyı açamıyorum. Burada bir eşi olacak, onu almaya geldim.

Sözlerinin anlamını sormadım. Alışık adımlarla ikinci yatak odasına girdi. Ben de arkasından. Eski, küçük bir dolabın çekmecesini çekti. İçindeki anahtarların arasından birini bulup çıkardı.

- Bu olmalı.

Anahtar mavi bir kurdeleye bağlıydı.

- Gel benimle.

Üstüme alelacele bir pantolon giyip onu izledim. Ses çıkarmadan merdivenleri indik.

Gülfiliz, ipleri kopuk bir kukla gibi kapının önüne yığılmıştı. Burnundan sızan kanlar, dudağının kenarından boynuna doğru kuruyordu. Yana sarkan sağ elinin ezilmiş gibi şişliğini ayrımsadım. Şakağında bir morluk vardı. Yerden kaldırırken, gözlerini açıp inledi. Önü açık paltosunun üstüne kusmuklar bulaşmıştı.

Necla titrek hareketlerle kapıyı açtı.

Gülfiliz'i içeri taşıyıp usulca yatağa yatırdık.

Necla bana döndü:

- Sen biraz su ısıt. Ben üstündekileri çıkartayım. Önce yüzünü gözünü temizleyelim.

Suyu ateşe koyup, yardım etmek için döndüğümde Necla'nın ağladığını gördüm. Gülfiliz yavaşça inliyordu. Çamurlu ve kusmuklu giysileri çıkardık. Bütün gövdesi tekmelenmiş gibi bereler içindeydi. Kurumuş kanları, her yanını ılık suyla sildik. Necla, yaralarını oksijenli suyla temizledi.

Gülfiliz gözlerini açtı ve Necla'ya baktı.

- Çok kötüyüm değil mi?

- Geçer, dedi Necla.

Peruğu hâlâ yana kayıktı. Sakal gölgeli iri çenesi titredi. Kocaman ellerini yüzüne kapatıp hıçkırdı:

- Neden gittin yine, neden? Bak ne hale koymuşlar seni.

Gülfiliz, özür diler gibi fısıldadı:

- Onu seviyorum.

Necla boğuk bir öfkeyle doğruldu.

- "Onları" seviyorsun! Birini, ikisini değil. Hepsini!

Birden, benim varlığımın ayrımına vardılar. Necla yavaşça odadan çıktı. Gülfiliz, sağlam görünen sol elini uzatıp elimi tuttu.

- Yanıma otur.

Yatağın kenarına iliştim. Buz gibi elini avuçlarıma aldım, ısıtmaya çalışır gibi.

- İşte böyle, diye gülümsedi yorgunca. İşte böyle. Sinan Efendi. Anlatılmayan öyküler, kimi zaman yaşanırlar. Nereden nereye değil mi? Kim bilir ne kadar yabancıdır bütün bunlar sana. Ne olup bittiğini sormayacak mısın?

Bir sessizlik oldu. Neden sonra yanıtladım.

- Hayır.

Gözlerini kapamıştı.

- Mideme vurdular, dedi. Ondan kustum. Artık gitmeyeceğim.

Biraz durup yeniden konuştu.

- Küçükken, yattığım odanın bir duvarının yarısı kâğıt kaplıydı. Düşünebiliyor musun? Yarısı...

Gülmek istedi, canı acıyınca durdu.

- O zamanlar duvar kâğıdı yoktu pek. Nereden buldularsa, koymuşlar işte. Yetmemiş bütün duvara. Her şeyim gibi bölük pörçük olmuş duvar.

Üstünde bir goblen motifi vardı. Bir suyun kıyısında uzun etekli, saraylı hanımlar duruyor. Yanlarında soylu beyler, onlara kur yapıyor. Kâğıt beyaz, motifler siyahtı. Üç hanım, iki bey vardı. Kadınların ellerinde birer yelpaze. Saçları bukleli. Hepsi Anjelik gibi. Beylerden biri diz çökmüş. Şiir okuyor. Ötekisi bir elini beline dayamış, berikiyle hanımlardan birine sarılmış.

Her sabah bir tablo gibi seyrederdim uyandığım yerden o duvar kâğıdını. Kaç motif olduğunu ezbere bilirdim. Sonra gece, karanlıkta, babamın anneme vuruşlarını dinlerken yine o motifleri seyrederdim ezberimden. Geceleri, o birbirinin aynı motiflerdeki insanların başka şeyler yaptıklarını, duruşlarını değiştirdiklerini düşünürdüm. Annem önce acıyla, sonra zevkle inlerdi. Birbirlerini aşağılayan sözcüklerle doyuma ulaşırlardı sonra.

Sabahları uyandığımda, ilk işim duvar kâğıdına bakmak olurdu. Ama soylu hanımlar ve beyler, geceleri neler yaptıklarını hiç belli etmezlerdi. Hep aynı suyun başında, hep aynı soylu duruşlardaydılar. Kahvaltı sofrasındaki annemin topuzu kusursuzdu. Boynunda her zamanki inci kolyesi, büyük bir zerafetle çayımı doldururdu. Babam pırıl pırıl tıraşlı olurdu hep. Mis gibi kolonya kokardı.

Yorulup sustu. Necla içeri süzüldü. Elinde bir tepsi vardı.

- Ballı ıhlamur yaptım, dedi. Hepimize iyi gelir.

Peruğunu düzeltmiş, tıraş olmuştu. Yüzü pudralıydı. Gülfiliz'i yavâşça doğrultup arkasına yastıklar koyduk. Sağ elini kullanamıyordu. Ihlamurunu Necla içirdi.

Sonra yatırdık, üstünü örttük. Gözlerini kapadı, uykuya daldı belki.

- Ben gideyim, dedim.

Necla, Gülfiliz'in saçlarını okşadı.

- Ben de geliyorum.

Mavi kurdeleli anahtarı Gülfiliz'in başucuna bıraktı. Kapıyı yavaşça kapatıp çıktık.

- Uykun var mı?

Uyku falan kalmamıştı bende. Bütün bu olanlara bir anlam vermek zorundaydım.

- Bize çıkalım, dedim. İyi bir konyağım var.

Merdivenleri yine sessizce çıktık. İçeri girince,

- Yarın o anahtarın bir eşini yaptırmalı, dedi Necla.

- Süheylanım'da bütün katların anahtarı mı var?

- Aşağıdaki cadalozlarınki hariç. Biz kendi isteğimizle ona birer tane yedek bırakmıştık. Yoksa Süheylanım merdivenleri bile inmez. Zamanında yine birimizin anahtarı kayboldu da. Bak işe yarıyor işte.

Pencereden dışarı bakıyordum... Sokağa girişinden ne durumda olduğunu anladım. Koştuk aşağıya... Sabbek Hanım görmedi.

Süheylanım'ın kanatları altındaki kırık yaşamlar. Kimsesiz kuşlar. Ben de öyle değil miyim biraz?

Konyağın şifalı yakıcılığı içimizi ısıtırken artık sorabileceğimi düşündüm.

- Kim bu hale koydu Gülfiliz'i?

Necla bir an duraksadı?

- Tam olarak bilmiyorum. Birkaç kişi var. Birisi ağabeyi.

Bir sigara yakıp ağır ağır içine çekti dumanını.

- Gülfiliz'in dostu falan yok. Buraya gelip giden ağabeyi. Birbirlerine aşıklar. Bunu kabullenseler, belki böyle olmazdı. Sevişemedikleri için dövüşüyorlar. Başkalarıyla yattığı için dö-

vüyor Gülfiliz'i. Gülfiliz de onunla yatamadığı için bir sürü köpekle yatıp kalkıyor.

- O dövsün diye belki...

Bir an sustu.

- Olabilir. Dişlerinin arasından öfkeyle mırıldandı.

- Her şeyin suçlusu o pis iki ihtiyar!

Ayağa kalkıp pencereye yürüdü.

- Şu duvarı görüyor musun?

Sokağın bitimindeki sarı duvarı gösteriyordu. Bakımsız güzel bahçenin duvarını.

- İşte bu duvarın ardında Gülfiliz'in çaresizliği var. Bu evin çocukları bunlar.

Bir kahkaha attı.

- İyi aile çocukları! Birbirlerini iğrenç biçimlerde seven o iki moruğun zehirli aşkları, Gülfiliz'le ağabeyinin dramı. Sonunda kaçmış iki çocuk. Ama uzağa değil. Bu ev ve o iki kötü ihtiyarın mıknatısından kurtaramıyorlar kendilerini. Yasak meyvelerin tadına burada alışmışlar.

- O evde kimse var mı şimdi?

- Elbette! İki lağım faresi, iskelet bedenleriyle ölümü bekliyorlar hâlâ. Yaşamaya ve görmeye tutsaklar.

Hiç dışarı çıkmazlar. Bir gün ben gireceğim içeri ve... Hani kazığa geçirilen ölüler var ya. Katillerin öldürdükten sonra parçaladığı cesetler. İşte onlar da bundan başkasını hak etmiyorlar.

Uzun bir süre sustuk.

-Gülfiliz'i çok mu seviyorsun?

Konyağından bir yudum aldı.

- Birlikte büyüdük.

Her şey nasıl da karışık. Doğup büyüyüp ölmek kolay değil. Arkasına bakan taş kesiyor. Sevgiyi boğmalı. Acılar üşür. Duvar örmek gerek üstlerine.

Başka soru sormamam gerektiğini sezdim.

- Ben iniyorum, dedi. Canım, seni de çok üzdük bu gece.

Yine kadınsı halini takınmıştı. Yanağımı, okşadı çapkınca.

- Haydi, düşünme bunları. Her zaman dram yaşamayız. Çoğu kez eğlenceliyizdir aslında. Yat, bir güzel uyku çek. Unut her şeyi.

Yeniden yatağa girdiğimde sabah oluyordu. Martılar uyanırken, dalmışım.

İstanbul'daki yaşantımı Christine'e anlatmakta güçlük çekiyorum. Birkaç günde bir telefon edip ne yaptığımı soruyor. Oysa ben hiçbir şey yapmıyorum. Ve şimdi artık biliyorum, hiçbir şey yapmamak için buradayım.

- Mavi Cami'ye gittin mi?*
- Lisedeyken gitmiştim.
- Yeniden görmek istemiyor musun?
- Zamanım olmadı.
- Nerelere gidiyorsun peki?

Ona, Necla ile Gülfiliz'i anlatamıyorum. Meral'le tanıştık, Hilmi'nin anneannesiyle öğle yemeği yedik demek, bir anlam taşımıyor. Sokaklarda gezmekliğim, bunca günü doldurmuyor. Ama onun beklediği turistik bir rapor çıkarmayı da benim canım çekmiyor. Birden, onun önceliklerinin artık benimkiler olmadığını anladım. Ayrı dillerden konuşur olmuştuk, aramıza İstanbul gireli beri.

Meral'i evinden almaya biraz erken gittim.

"Gel ne giyeceğime birlikte karar verelim," demişti. "Elçilik-

* Sultanahmet Camii.

te herkes beni görünce düşüp bayılsın istiyorum!" Söz konusu elçilikte herkesin Meral'i tanıdığını henüz bilmiyordum. O ise, kendisinin fiziğiyle çevreyi şaşırtmak istediğimi anlamış, benimle dalgasını geçiyordu.

Bizim Bülbül Sokağı'nın az ilerisinde oturuyordu. Ona giderken sarı duvarlı evin önünden geçtim. Paslı bahçe kapısı kapalıydı. Yüzyıllardır açılmamış gibi otlar yükselmişti ardında. Demirleri tutup içeri bakmak için karşı konulmaz bir istek duydum. Pandora'nın büyülü kutusu. Dokunmadan yaklaştım kapıya. Hiçbir canlılık belirtisi yoktu bahçede. Evin ahşap kapısı da hiç açılmamak üzere kapalı gibiydi. Merdivenlere kuru yapraklar birikmişti. İki katlı bir evdi ve kepenk geleneği olmayan bir kentte, bu eski evin tahta panjurları vardı. Üst katta yalnız bir pencerenin panjurları açıktı. Kanatlardan biri menteşeden kurtulmuş, hafifçe çarpık duruyordu. Evin çekimine güçlükle karşı koyarak uzaklaştım oradan.

Meral, boğaza tepeden bakan sipsivri bir apartmanda oturuyordu. Bitişiğindeki evleri yıkıp birkaç katlı bir otopark yaptıkları anlaşılıyordu. Meral'in apartmanı, ziftli çıplak kanadıyla boşlukta kalmıştı. Otoparkın taş zemini, iki salıncak ve üç beş cılız ağaç ile sözüm ona çocuk bahçesiydi.

Ah o tek tük ağaçların tutsak kuşlar gibi beton kafeslere hapsolduğu, asfalt uygarlıkları...

İstanbul'un güzelim levanten semtleri, bu uygarlığın en keskin örneklerinden birini oluşturuyordu artık. Sokak, çelimsiz ağaçların kök salamadığı beton parkta oynamayan çocuklarla doluydu.

Perişan saçlı, feleğin çemberinden geçmiş suratlı küçük kızlar, apartman merdivenlerinde ay çekirdeği çitliyordu. Oğlanlar, sağlı sollu park edilmiş arabaların arasında koşuşmaktaydı. Bir kasetçi dükkânından iniltiler yayılıyordu. Pencerelerde, beklentili kadınlar vardı. Kimi sigara tellendiriyor, kimi ağzını yaya ya-

ya çiklet çiğniyor, bakkala sesleniyor, sokaktan gelip geçen tanıdıklarla sohbet ediyordu. Ne kadar çok bekliyordu buranın insanları, ne kadar çok! Erkekler kahvelerde, kadınlar pencerelerde, hep bekliyorlardı. İnsanlar, zamanın geçişini sanki bir şeyler olacakmış, onları bu derin hareketsizlikten kurtaracakmış gibi bekliyorlardı. Gövdelerinin durgunluğuna karşın, gözlerinin çevredeki hiçbir ayrıntıyı kaçırmayan bakışından anlıyordum bir değişikliği umarken beklediklerini. Uyuşuk değillerdi. İşi olan kımıl kımıl. Ana caddeler adam almıyor, insanlar ve arabalar iç içe, vızır vızırdılar. Onlar sokak aralarında bekliyorlardı.

Benim benimsediğim işi olmayan insan şeması kitap okur, uyur, televizyon seyreder, barlarda buluşup kadınlı erkekli konuşur. Bunlar bekliyordu. Pencerelerde, kahvelerde. Umdukları bir şey vardı. Ne olduğunu çıkartamıyordum.

Meral'in oturduğu apartman kapısında bir şaşkınlık geçirdim. En üst katta oturduğunu biliyordum. Ama kapıda, alt alta sıralı bir zil tablosu olacak yerde, ziller, yeşile boyalı demir kapının parmaklıklarına çeşitli enlemlerde tek tek tutturulmuşlardı. Hangisinin üst, hangisinin alt olduğu kesinlikle belli değildi. Sanki eve elektrik sonradan gelmiş, zil bağlamak durumu doğunca apartman sakinleri herhalde aralarında anlaşamayıp her biri kendi zilini istediği yere takmış gibi. İşin gülünç yanı, üstlerinde ya isim yazmıyor, bir zamanlar yazılı olanlar da okunmuyordu.

"Anlaşılan bu apartmanın da bizimkinden geri kalır yanı yok," diye düşünürken, dükkânın önünde "bekleyen" bakkal;

- Kimi arıyorsunuz? diye sordu.

Yazgıma boyun eğerek,

- Meral Tuğlu'yu, dedim.

Yanıma gelip, zillerden birini gösterdi:

- Şuna basacaksın.

Demek senli benli olmuştuk. Zili çaldım. Kapı otomatiğinin cızırtısını beklerken, Meral'in sesi geldi yukardan:

- Otomatik bozuk! Anahtarı gönderiyorum.

Beşinci kattan doğru ipe takılı bir sepet inmeye başladı ağır ağır. Gel de insanları sevme, gel de sevme İstanbul'u! Hey gidi şaşkınlığın tadını bile unutan motorize uygarlıkların zavallı tutsakları!

Şu sepet döne döne inerken, duygularımı ancak siz anlayabilirsiniz.

Anahtarı armağan gibi aldım. Sepet geri çekilirken, her yanından ziller sarkan kapıyı özenle açtım, merdivenleri tırmanmaya başladım. Kimi kapının önünde ayakkabılar vardı. Hafifçe kokuyorlardı. Anlaşılan Meral de aykırı bir yerde oturmaktaydı. İstanbul'da olağan sayılan bu sınıf karması, Paris'te oynanmaz örneğin. Aydınlar aydınlarla, zenginler zenginlerle otururlar. Alt gelir düzeyindeki insanlar ise olduğunca uzak semtlerde yine bir araya yerleştirilir. Sosyal sınıflar, demokrasi var diye birbirlerine bulaşmazlar.

Meral'in oturduğu son kat merdiveninin birinci basamağından öteye, apartman sahanlığının çehresi değişti. Her basamağın köşesine bir çiçek saksısı yerleştirilmişti. Çatının ortasında, kirden buzlu gibi duran cam bir göbek vardı. Süzülen akşam ışığı ve çiçekler, merdivene bir İspanyol patiosu havası veriyordu. Eski ve tahtası laciverte boyalı daire kapısı aralıktı.

- Girebilirsin! diye bağırdı içerden.

Zemini tahta, yüksek tavanlı bir eve girdim. Eski mobilyalar, basit ve zevkli eşyalarla donatılmıştı. Salonun ortasında sırları dökülmüş, çini bir soba yanıyordu. Her yerde tatlı bir dağınıklık vardı. Dantel örtülü yuvarlak masanın üstüne çay fincanları, kitaplar, bir ütü, eski fotoğraflar ve sigara paketleri yığılıydı.

- Nasılım?

Tek omzunu açık bırakan mor renkli şifon bir tuvalet vardı üstünde. Bir elini beline dayamış, ötekini başının üstüne kaldırıp kapının pervazını tutmuştu, işveli.

Yüz kiloluk bir et yığınını bundan daha zerafetle taşıyan ikinci bir insan tanıdığımı sanmıyorum.

- Harikasın tombulcum!

- Dur bak, bir de bu var, diyerek içeri kaçtı.

- Ama bu giysi çok hoş!

- Yok yok, ötekini de mutlaka görmelisin!

O üstünü değiştirirken ben balkona çıktım. Her an kopup düşecekmiş gibi duran köhne ve ürkütücü korkuluğa yaslanıp denize baktım. Meral'in bu evi niye kiraladığı açıktı. Eşsiz bir manzarası vardı. Topkapı Sarayı'ndan Kalamış'a kadar, tabak gibi uzanıyordu önümde Boğaziçi.

- Ne yapıyorsun? diye bağırdı içerden.

- Evini çok sevdim.

Bu kez löpür löpür bir Salome olarak geldi. Dört bir yanından renk renk tüller fışkırıyordu. Resepsiyonda herkesin küçük dilini yutacağı açıktı.

- Aman, dedim, bunu giy. Daha çarpıcı.

- Dur daha bitmedi. Şimdi uygun makyajı yapacağım.

Yatak odasına geçtik. Görüntüsünü almakta güçlük çeken küçük bir aynanın karşısında, mavi gözlerinin çevresini aşırı boyalara bularken gevezelik etmeye başladık:

- Bu evi ben de çok seviyorum. Ama aşağıdaki kiracılar felaket. Ayakkabıları görmüşsündür. Cami avlusu gibi.

- Önemli değil. Cihangir'in kendine özgü bir doku kargaşası var.

- Ama son olarak şerefi kurtuldu!

Bir an benden yana bakıp anlatmaya başladı:

- Geçen gece polislerle teröristler çatıştı bizim sokakta. Demek yalnızca travesti, levanten ve orospularımız yokmuş, diye pek sevindik.

Necla'da toplandığımız gece duyulan silah sesleri bu olayla ilgili olmalıydı.

- Birini yakalayıp ötekini kaçırdıklarını duydum, dedim.

Başını salladı:

- İkisini de yakaladılar. Sabah üçe doğru bizim sokağı çevirip evlerde arama yaptılar. Biz arka balkondan seyrettik. Teröristlerden biri karşıdaki apartman kapıcısının akrabasıymış. Uzun süredir izliyorlarmış. Kapıcıyı apar topar götürdüler. Kaçanı da ertesi gün başka yerde ele geçirmişler. Gaztede okudum.

- Hangi örgüt oldukları belli mi?

- Bilmiyorum. Artık fark etmiyor benim için. Hepsi aynı kıyıcılığın türevi.

Makyajını tamamlamıştı. Altın tozuyla başlayıp yeşille biten yaldızlı gözkapaklarını nazla kırpıştırarak koluma girdi, oturma odasına yürüdük. Gövdesini ağır siklet bir kuğu tembelliğiyle alçak sedire attı. İnce sedir şöyle bir sallandı. Ben de yanına iliştim. Çağıran bir kadın kokusu yayıyordu çevreye. Aklımdan bir an, "Acaba bana yönelik beklentileri var mı?" diye geçti. Böyle bir şeye hazır sayılmazdım. Kuşkularımla ilgisiz sözleri içimi rahatlattı.

- Bir gazeteci arkadaşım var, polislerle haydutların aslında aynı insanlar olduğunu söylüyor. Aynı dili konuşur, aynı özlemleri paylaşırlarmış. "Silah tutkusundan zorbalığa kadar tüm davranışları birbirlerinden farksızdır," diyor. "Benzer kadınları sever, benzer eğlencelerden hoşlanırlar. Birbirlerini gözlerinin içine bakar bakmaz tanımaları ve nasıl dövüşeceklerini bilmeleri bu özdeşlikten ileri gelir."

Bu görüşe ben de katılıyorum. Yasalar, haydut ve haydut avcılarını birbirinden ayıran yapay bir sınır. Arada bir, kimi yasa koruyucularının sınırı aşıp öbür tarafa geçmeleri ya da tersi, bu benzerlik, yüzünden.

- İlginç bir yaklaşım, dedim. Peki neden polisler polis, ötekiler haydut oluyor? Yasa saygısı yüzünden demeyeceksin herhalde?

- Arkadaşım, gangster olamayanların polisliğe sığındığını söylüyor. Haydutlar, tehlike oyununda bir gömlek daha cesur. Ötekiler karar verme yalnızlığını göze alamadıkları için polis oluyorlar. Ama aynı sürek avında aynı heyecanı paylaşıyorlar.

Artık teröristlere de bu gözle bakıyorum ben. Bir zamanlar devrimci, gerici, sağcı, solcu ayrımlar olduğunu sanırdım. Şimdi bu tanımların yapay sınırlar olduğuna inanıyorum: Hepsi aynı heyecanı ve gaddarlığı paylaşan, aynı insanlar bunlar. Düşünce yapıları, yasak ve mübahları, ahlakları, değer yargıları özdeş. Rastlantısal bir seçimle, o ya da şu kampa ayrılıyorlar. Oysa kocaman sandığımız aykırılıkları, aslında birer ayrıntı.

Saate baktım, artık çıkmamız gerekiyordu. Taksi durağının telefonu cevap vermedi. İyi ki karanlık basan sokağa, tüller içindeki Meral'le indik. Elbette ince topuk ve doğal olarak lame papuçları üstündeki tombulcuma bir kez daha destek vererek ana caddeye doğru yürümeye başladık. Bizi biri görecek ve yedi kat tüller içindeki ağır siklet Salome'yi pazarlamaya çıktığımı sanacak, diye ödüm kopuyordu. Neyse çok geçmeden bir taksi belirdi. Müthiş bir zınkla önümüzde durdu. İçerden Ümmügülsüm'ü mumla aratan nağmeler yükseliyorsa da, seçim hakkımız yoktu. Çaresiz bindik.

- Nereye abicim?

- Tünel'e, dedim ve sokağın adını verdim. Fakat şoför, sokağın adından neresi olduğunu çıkartamadı. Meral'in müdahale etmesi gerekti ve sonunda, "Karaköy dolmuşlarının kalktığı sokak" olarak şoförün kafasında netlik kazanan Büyükelçilik rezidansına doğru yola koyulduk.

Arabanın koltukları, insan yağıyla keçeleşmiş, rengi belirsiz bir pelüşle kaplıydı. İçinde her şeyi sarıya boyayan bir ışık vardı. Bu aydınlığın, iç döşemenin çeşitli yerlerinden sallanan süslerin gözden kaçmaması için özel olarak düşünüldüğünü sezdim. Ortadaki dikiz aynasından ucu püsküllü ve kocaman bir

mavi top sallanıyordu. Ayrıca, aynı ayna renkli telefon kordonlarıyla ön camın iki dış ucuna tutturulmuştu. Kordonların herhangi teknik bir fonksiyonu yoktu. Yalnızca estetik nedenlerle orada bulunuyorlardı.

Meral, sessizce kumanda tablosu üstüne yapışık bir çift mavi şaşı gözü gösterip, kendi gözlerini işaret etti. Kulağına eğildim:

- Seninkiler şaşı değil!

- Çok yazık, diye fısıldayıp şaşı şaşı baktı. Çekinerek gülüştük.

Arka pencerenin içine, sağlı sollu iki yastık yerleştirilmişti. Yastıklar karpuz dilimi biçiminde ve el örgüsüydüler.

Meral dalga geçmeye başladı:

- Ne güzel yastık bunlar şoför bey, karınız mı ördü?

Şoför, beni şaşırtmayan bir yanıt verdi:

- Hayır ablacım, İspanya'ya TIR yapan bir arkadaş getirdi. Biz daha bekârız.

Bekâreti çoğul olarak kullanmakta ne kadar haklı olduğunu düşündüm.

Meral hayretle bana dönüp:

- Demek İspanyol zevkiymiş, dedi.

Gerçekten de aynı karpuzlara İspanyol arabalarında rastlamıştım. Özellikle güney İspanya'da, yalnız taksilerin değil, özel arabaların da çok farklı olmadıklarını anlattım ona. Akdeniz'in kimi ülkelerinde yadsınamayacak bir arabesk kültür birlikteliği vardı.

- Belki de asgari müşterek kültürümüz bu bizim, diye güldü Meral.

Bu arada beynimiz, darbuka eşliğinde çello sesleri çıkartan elektronik piyano ve billur sesli bir beyefendinin nağmeleriyle oyuluyordu.

Elçiliğe gelmiştik. İnerken şoför eğilip:

- Senin de elbisen çok güzelmiş ablacım, dedi.

Taşı gediğine koymak, herhalde buna denirdi.

Fakat, beyaz eldivenli garsonlar ve gerçek piyano eşliğinde Paris'teki resmi bir kabulden ayırt edilemeyecek davete girer girmez, Meral ile estirmek istediğim, şaşkınlık düşleri tuz buz oldu. Büyükelçi ve beraberindekiler, çağrılıları kapıda karşılıyordu. Elçi, Meral'e tanıdığını belirten bir selam verdikten sonra gözlerinde, "Ne çabuk İstanbullulaşmış" bakışıyla benimle tanıştı.

- Mösyö Laforge? Sizinle karşılaşmaktan mutluyum. Umarım aramızda hoş bir gece geçirirsiniz. Az sonra görüşmek üzere.

Pahalı kokuların ve şık giysilerin birbirine karıştığı ışıklı salonda ilerlerken, Meral'in burada bulunanlar arasında çok popüler olduğunu anladım. Bir sürü kadın ve erkekle şapır şupur öpüşüyor, beni son savaş ganimeti gibi sağa sola tanıştırıyordu.

Aralarında Fransız okulu öğretmenlerinden üniversite profesörlerine, sigorta şirketi yöneticilerinden gazetecilere uzanan geniş bir kalabalıkla, lezzetli kanepeler atıştırıp, içkiler içmeye başladık.

Belki kırk kez, "İstanbul'u nasıl buldunuz?", aynı sayıda "İlk gelişiniz mi?", bir o kadar da Christine'in kulağını çınlatan: "Nereleri gördünüz?" sorusuna aynı yanıtları vermiştim. Büyükelçinin karısının dansa davetiyle, oyunun ikinci perdesi açıldı.

Noel'e daha vardı ama, tatilde Fransa'ya gitmek daha cazip olduğundan resepsiyon Noel yemeği amacını taşıyordu. Köşedeki kocaman çam ağacına kırmızı süsler takılmış, dibine herhalde gecenin belli bir saatinde ve tombala çekmek suretiyle konuklara dağıtılacak yüzlerce hediye paketi yığılmıştı. Beyaz örtülü açık büfenin üstünde yeşilli kırmızılı mumlar yanıyor, iyi eğitilmiş garsonlar gümüş tepsiler içinde yiyecek ve içecek dolaştırıyorlardı. Birden gülesim geldi.

Fransa gibi devletler, artık sömürgeci olmasalar da o eski efendilik tavırlarından asla vazgeçmiyorlardı. Söz konusu anla-

yışı o kadar iyi tanıyordum ki! Burada, Türk toprakları üstünde Fransa devletine ait olan bu minicik alanda, yılda iki kez (Noel ve Fransız Devrimi yıldönümlerinde), kendi kültürünü benimsemiş ya da yakın duran yerli ahaliye önem verdiğini gösteriyor; zamanında arka çıktığı Hıristiyan azınlığa ise, "Sizi unutmadım," mesajını iletiyordu.

İnsanlar, bu görkemli avizeler altında dolanıp kuş sesleri çıkarmaktan mutluydular. Som balığı ya da havyarlı kanepeleri yutup şampanya yudumlamaktan gurur duyuyorlardı. Büyükelçinin bir iltifatına mazhar olmak ise, başlı başına bir onurdu.

"Ah Paris! Işık kent hâlâ en büyük!" ya da "Ben Fransa'da öğrenci iken..." diye başlayan konuşmaların bini bir paraydı.

Daha çok, Hıristiyan azınlıklardı yüzü ışıldayan. Ve yalnız bu insanların ağzında gülünecek bir yanı yoktu o sözlerin. Dışişlerine gelen raporlardan, yani henüz işimin başındayken, Musevi ve Ermeni azınlıkların Türkiye'de giderek yaşayamaz hale geldiklerini biliyordum. Üç yüz bin İstanbullu Rum'dan geriye, altı bin Rum kalmıştı. Bu toprakların en az Türkler kadar gerçek sahibi olan bu azınlıklar, yakın ve uzak tarihte gördükleri düşmanlıktan çok, son olarak ülkeyi kaplayan yeni sosyal dokuyla bağdaşamıyorlardı. Türkler kozmopolitti, ama kendi aralarında. Bir zamanlar, örneğin biz Galatasaray'da okurken İstanbul'un hoş bir özelliğini oluşturan, üç, beş, hatta daha çok sayıda dil konuşan bu ince insanlar, Anadolu'nun ağır bastığı yeni İstanbul'da kendilerine yer bulamıyorlardı artık. Ne yazık.

Ve yavaş yavaş, maddi olanak sırasıyla ve yakın durdukları elçiliklerin yardımıyla kapağı dışarı atıyorlardı. En çok da Fransa'ya.

Eski sömürgecilerden, sömürgesi olsun olmasın kendisine yakın insanların yaşadığı ülkelerde, "Buradayım, yanınızdayım," sinyali veren iki devlet tanıyorum yalnızca: İngiltere ve Fransa.

Bütün bunları düşünürken garip bir tümce yankılandı kulağımda:

- Niçin basur değil de, hemeroid?

Sarı bukleli saçları özellikle dağınık bir topuzdan taşan, yeşil gözlü hoş bir kadındı. İki elindeki viski bardağı, sigara ve pötifurdan oluşan üçlüyü dengede tutmaya çalışırken hafifçe sallanıyor, kafayı erken bulduğu anlaşılıyordu.

Etli dudaklarını ileri uzatarak:

- Sorarım size, niye basur değil de hemoroid der bu Türk milleti?

- Ben suçsuzum, dedim gülerek.

Duymamış gibi sürdürdü:

- Balgama kraşe, baytara da veteriner, der bu enayiler. Sözcükleri yabancı dilde söyleyince anlamlarını mı incelttiklerini sanıyorlar?

- Bilmem, diye omuz silktim. Siz Türk değil misiniz?

Suratını buruşturdu. Boş kalan bir parmak bulup burnuma doğru uzattı:

- Türk'üm!.. Ama o enayilerden değilim. Benim basurlarım var. Hemeroidim yok. Doğum yaparken doktor parmak atmış. Herhalde çok da ıkındım, şimdi bir kızım birkaç tane de basurum var.

Bütün bunları hafif yayvan bir sarhoş ağzı ve tehlikeli biçimde gidip gelerek söylüyordu. Görüntünün olağanüstü gülünçlüğüne karşın, sıvışmak gerekliydi. Meral, konuştuğu adamın sözünü kesip şahin gibi yetişti.

- Merhaba Şahika'cığım. Sinan'la tanıştınız galiba.

- Tanışmadık, diye homurdandı Şahika. Konuşuyoruz, o kadar. Senin araya girmene hiç gerek yok. Çevirmensiz de anlaşıyorduk.

Meral aldırmadı.

- Sinan İstanbul'a yeni geldi...

Bana dönüp ekledi:

- Şahika Selimoğlu. En genç, güzel ve yetenekli ressamlarımızdan. Fransa'da sergi bile açtı.

Sesindeki alayı Şahika kavramadı. Sarhoş içtenliğiyle kafasını salladı:

- Evet. Yol geçmez bir dağ kasabasının üzüm festivalinde! Sergiyi bütün köy gezdi... yirmi kişi yani.

Kolunu değirmen gibi çevirip:

- Ama, dedi, Türk basını Fransa'daki başarımdan uzun uzun söz etti. (Dudağını büktü.) Bu da bi şi tabii...

Meral'in,

- Asıl önemli olan o Şahika'cığım, sözlerinden sonra; basur uzmanının yanından nazikçe uzaklaştık.

Birkaç çift hâlâ dans ediyordu. Daha çok hanımlardan oluşan bir grup gönüllü, saat on ikide dağıtılacağı anlaşılan hediyeler için tombala fişi ve marka dağıtmaktaydılar. İki üç erkeğin toplandığı bir köşeden ansızın kopan kahkahaya doğru dönünce, Meral kolumu tuttu:

- Polislerle haydutların özdeşliğini savunan gazeteci arkadaşım orada, dedi. Gel seni tanıştırayım.

Söz konusu konuk, Meral'i coşkuyla karşıladı:

- Kız sen yine mi buradasın? Ben sana demedim mi şu Fransızların koltuk altına fazla girme diye?

- Kimlerle ahbaplık edeyim peki? İngilizlerle mi, İtalyanlarla mı, yoksa Bayrampaşalılarla mı?

- İstanbul'da adam mı kalmadı demek istiyorsun yani?

- Kalmaz olur mu? Otuz bin kalmışız. Küçük adacıklarda yaşıyoruz. Hepimiz hepimizi tanıyoruz. Artmıyoruz eksiliyoruz. Neyse. Size yeni arkadaşımı tanıştırayım: Mimar Sinan Laforge, Yurt Postası yazarı Mehmet Akın.

Mehmet Akın bir an durakladı:

- Eugene Laforge'un akrabası mı oluyorsunuz?

Binlerce kez yinelenen yanıt, yalan olmaktan çıkar:

- Hayır. İlgimiz yok.

Bu arada, Meral'in soyadını nereden öğrendiği kafama takılmıştı. Söylemediğimi çok iyi biliyordum.

- Eugene Laforge'u tanıyor musunuz peki?

- Elbette. Fransa'nın en önemli sanayicilerinden.

Mehmet Akın güldü:

- Silah ticareti hep çok önemlidir. Siz ne iş yapıyorsunuz? Türk müsünüz, yoksa Fransız mı?

Annemin Türk olduğunu, Fransız Dışişlerinde görevli olduğumu söyledim ona. Bir süre, Türkiye'nin Avrupa Topluluğu ile ilişkilerini konuştuk. Meral ortadan kaybolmuştu. Şampanyalar patlıyordu, hediyeler için tombala çekilişi başlamış, davet tatsız bir aşamaya gelmişti. Gitmeyi düşünürken, büyükelçi yanımıza geldi. Havadan sudan bir iki nezaket konuşmasından sonra Mehmet Akın gitmek üzere izin istedi. Tam ayrılırken, bana:

- Sizinle yeniden görüşmek isterim, dedi.

- Memnuniyetle.

- Bir randevu belirleyelim. Gelecek hafta başında beni arar mısınız?

Arayacağımı söyledim. Büyükelçi onu geçirmekten döndüğünde, yalnız başıma içki içiyordum. Gülen, eğlenen ve hediye paketleri açan kocaman kalabalığın ortasında yalnızlık duymak da bir beceriydi. Hep tek başımaydım insan yığınlarının arasında ve bunu kutlamaya değerdi.

Büyükelçi kolumu tutunca irkilmişim.

- Sizinle özel olarak konuşmak istiyorum.

Gürültülü kabul salonundan çıkıp kalın halılar döşeli bir koridorun ucundaki çalışma odasına girdik. İnce maun yazı masasının karşısındaki deri koltuklardan birine oturdum.

- Konyak?

- Evet, lütfen.

Büyükelçi, konuşmanın resmiliğini belirtmek üzere, karşımdaki koltuğa değil, büronun arkasına geçti.

- Mösyö Laforge, İstanbul'da resmi sıfatla bulunmadığınızı biliyorum.

- Evet doğru.

Gülümsedi.

- Fakat bizim için çalışanlarla derhal tanışmışsınız.

Şaşırmıştım.

- Nasıl? Anlayamadım.

- Ben de bilmediğinizi anlamıştım. Bu gece birlikte geldiğiniz hanım bize çok yakındır. İkinci sınıf, yararlı bir eleman.

Yüreğim buz kesti birden. Yaşamım büyüklü küçüklü casusların arasında geçiyordu. Dışişleri'nin misyonuydu bu. Hepimiz biraz casustuk. Ama Meral...

- Beni uyarmak için mi çağırdınız?

- Evet. Bizim için ikinci sınıf bir haberci olmasına karşın, Türkler açısından birinci derecede bir görevli. Kendisine, onlara iletilmesini istediğimiz bilgiler veriyoruz. Onun verdiği bilgilerde benzeri nitelikte. Süzgeçten geçirilmeleri gerekiyor. Üstün yanımız, iki taraflı çalıştığını onların bilip bizim bilmediğimizi sanmaları.

Bir an susup devam etti:

- Görevli bulunduğunuz sorumluluk alanı dolayısıyla uyarmamın uygun düşeceğini düşündüm.

- Teşekkür ederim.

Sesim soğuktu.

- Söyleyecekleriniz bu kadar mı?

- Hayır. Sizden bir ricam olacak.

- Özelse, buyrun. Resmen tatilde bulunuyorum.

Büyükelçi biraz rahatsız gülümsedi.

- Özür dilerim, fakat bazı sorunların çözümü tatil dinlemiyor. Söyleyeceklerimi "özel" bir rica olarak kabul edebilirsiniz.

Diplomatik nezakete sığmayan ısrarı karşısında sinirlenmeye başlamıştım. Anlaşılan benim gerçekten tatilde olduğuma inanmıyor, bilmediği bir görevle burada bulunduğumu sanıyordu. Nedeni de çok açıktı; Christine'in benim gelişimi bildiren haberi.

- Az önce Yurt Postası gazetesinin önemli bir köşe yazarıyla tanıştınız: Mehmet Akın.

- Evet.

- Mösyö Akın ve gazetesi, Fransa'nın son olarak Türkiye ile imzalamaya çalıştığı askeri nitelikli sanayi ortaklığına karşı çıkıyor.

Bir an durdu.

- ...Ve buna neden olarak, ortak Fransız şirketin bugüne değin Kürtlere gizlice yaptığı silah satışını gösteriyor.

Fransız ortak derken, "Laforge" adını anmamaya özen gösteriyordu. İçimden acı acı güldüm. Peder bey köşeye sıkışmıştı anlaşılan. Kürtlere iki buçuk roket satışı, şimdi koskoca bir devletle yağlı ballı bir ortaklığı önlüyordu.

Elçi, sözünü sürdürdü:

- Mösyö Akın sizi gazeteye davet etti. Biz, söz konusu Fransız şirketin Kürtlere silah sattığına ilişkin onun elindeki belgelerin niteliğini bugüne değin öğrenemedik. Bu belgelerin niteliğini bilmek, anlaşmayı ve şirketi savunmak açısından çok yararlı olabilir. Düşündüm ki...

Ayağa kalktım.

- Yanlış düşünmüşsünüz, ekselans. Ben Dışişleri Bakanı'nın yalnızca Avrupa Topluluğu Batı kanadından sorumlu yardımcısıyım. Türkiye, uzmanlık alanıma girmiyor. Duygusal bağlarımı profesyonel alanda kullanmak ya da sınamak söz konusu olamaz. Şimdi izninizle gitmek istiyorum.

Elçi, bembeyaz olmuştu. Ayağa kalkmadı. Kapıya yürüdüm. Çıkarken geri dönüp,

- Sayın Mehmet Akın'ı ziyaret etmeyeceğim, dedim. Sizin

de, İstanbul'daki kalan günlerimde benim varlığımı unutmanızı rica ederim.

Şarap rengi halıda boğulan yorgun adımlarımı gürültülü kabul salonuna doğru izledim. İçim buz gibiydi. Sözde Noel eğlencesi son saatlerini yaşıyordu. Kâğıt düdükler, konfetiler, fırlayan mantar sesleri, şampanya köpükleri, kahkahalar ve çığlıklar arasından geçip ana kapıya yöneldim.

Meral görünürde yoktu. Ve böylesi daha iyiydi. Yalnız başıma, karanlıkta ve soğukta yürümek istiyordum. Belki kükürt, toz ve kül dolu, ama başka türlü temiz havayı içime çekmek iyi geldi. Elimde olmadan koşar gibi, hiçbir şey görmeden Beyoğlu'nun ortasına kadar yürüdüm. Eski Ses sinemasının enlemine geldiğimde, Meral'i bağışlamıştım.

Özel kişiler arasında yapıldığı zaman dedikodu, tüzel kişiler arasında ise casusluk adı verilen olguyu ayıkladığım zaman, ne kalıyordu yaşamımdan geriye? Kendi işimi yaparken, yani içeride hükümeti kamuoyuna; dışarıda ise Fransa'nın çıkarlarını ötekilere karşı korurken benim yöntemlerim de aynı değil miydi?.. Meral ile aramızdaki fark, benim bir ülke, onun iki ülke için çalışmasından kaynaklanıyordu. Hangimiz daha özgürdük? Patronlarına ihanet eden o mu? Yoksa memurluk güvencesi ve yasal şemsiye altında benzeri insanlardan yararlanan ben mi? O küçük çapta da olsa haydutluk cesaretini göstermişti, ben polis. Ama hamurumuz farklı değildi.

Davete geri dönüp onu aramayı düşündüm. Adımlarım yavaşladı. Fakat bir karar vermeme zaman kalmadı. Otomatik tüfek emniyetinin yanıltmayan şakırtısı çalındı kulağıma ve kalın bir ses emretti:

- Dur!

Taksim'e elli metre ya var, ya yoktu. Alacakaranlıkta devrilmiş bir tramvay gördüm. İstiklal Caddesi'ni boydan boya kapatmıştı. Olduğum yerde kalakaldım.

- Ellerini havaya kaldır!

Hiçbir şey düşünemeden ellerimi kaldırdım. Yanımda, asker mi, polis mi olduğunu çıkaramadığım bir üniformalı belirdi. Kısa namlulu makinalısını üstüme dikmişti.

- Nereden geliyorsun?

- Fransız Büyükelçiliği'nin bir davetinden.

Üniformalı:

- Atma! diye hırladı. Elçilikler Ankara'da olur. Fransız Konsolosluğu da o yanda değil, nah, burada? Doğruyu söyle, yakarız canını.

Sakin olmasına çalıştığım bir sesle yanıtladım:

- Elçiliklerin Ankara'da olduğu doğru. Ama Tünel'de bir Fransız okulu ve elçilik mekânı var. Büyükelçi de zaman zaman buraya gelir.

- Kısa kes, kimliğini ver!

Sağ elimi havada tutarak, sol elimle iç cebimden cüzdanımı çıkardım, sonra sağ elimide yavaş yavaş indirip kimliğimi bularak silahlıya verdim. Fransızca belgeyi yeni gelen ikinci üniformalının tuttuğu el feneriyle inceleyen görevli, kimliği geri verirken sırıttı:

- Helal Türkçe konuşuyorsun valla!

Kafası küçük adıma takılmamıştı. Sesimi çıkarmadım. Adam, arkadaki silahlılara bağırdı:

- Bırakın geçsin! Zararsız.

İkinci üniformalı,

- Yinde bi arayalım ağbi, dedi. Birincisi yine sertleşti:

- Pekâlâ. Kaldır bakayım kollarını!

Kaldırdım. İkinci üniformalı, ceplerimi, apış aralarımı, koltuk altımı yokladı.

- Tamam, gidebilir.

- Haydi çek arabanı!

Davetten çıkan herkesi böyle tutarlarsa dehşetli bir şenlik

olurdu doğrusu. Ama kuşkusuz herkes arabasıyla gelmişti ve Beyoğlu'na değil Tophane'ye doğru çıkacaklardı. Meral de arabalı ahbaplarından birine takılırdı mutlaka.

Barajı geçmeden önce, cesaretimi toplayıp sordum:

- Ne oldu! Bir olay mı var?

Beni durduran görevli yanıtladı:

- Yok bir şey. Haydi bas şimdi.

Paris'te olsa, böyle konuşan bir güvenlik görevlisiyle olay çıkarırdım. Ama burada, bu adamlarla güvenlikte hissetmiyordum kendimi. Ayrıca, onları kendimden, kendimi de onlardan saymadığım için, bana yönelik kabalıkları üstümden akıp gidiyor, incitmiyordu. Olay Fransız polisiyle gelişse gücenir, öfkelenirdim. Korkmuştum. Ama yalnızca vahşinin karşısında ehlinin duyduğu bir ürküntüydü bu. Bir hayvanın hırıltısı, nazik ya da kaba diye nasıl nitelendirilemezse; kabalık, insanla birlikte başlayan bir özellik olarak kırıcıydı. Bunların ağzında değil.

Devrilmiş tramvay çevresindeki polis barajının sıradan bir devriye hareketi olamayacağı açıktı. Yalnız Beyoğlu'nda değil, Sıraselviler'de de in cin top oynuyordu.

Ürküntü duygusunu üstümden atamadan eve vardım. Necla ile konuşmak istiyordum. Hem Gülfiliz'in haberlerini sorar, hem de bu geceki güvenlik önlemlerinin nedenini öğrenebilirdim belki. Fakat yukarı çıkarken Necla'nın kapısında bir erkek gördüm. Kapıyı anahtarla açıp girdi ve aceleyle kapattı. Neden bilmiyorum, merdivenlerdeki ayak seslerimin onu telaşlandırdığını düşündüm. Herhalde ünlü bilmem ne beydi, adını unutmuştum dostunun ve apartmandan kimseye görünmek istemiyordu. Gerisin geriye dönüp Gülfiliz'in zilini çaldım.

İyileştiyse, onun yaşam saatleri yeni başlıyordu henüz. Kapıyı inanılmaz bir Gülfiliz açtı. Bir gece önce kan revan içinde yığılı kadın gitmiş, dört dörtlük bir konsomatris gelmişti yerine. Yüzündeki bereleri gizlemeden, cart bir makyaj yapmıştı: Elbi-

sesi parlak, yapışkan ve kısacıktı. Kafasında uzun kızıl saçlı bir peruk vardı. İçmişti.

- Hoş gelmişsin yakışıklı! Nereden böyle?

- Ya sen? Geldin mi, gidiyor musun?

- Çıkmaya hazırlanıyorum. Geç haydi. Biraz laflarız.

İçerde yapışkan, tatlı bir koku vardı. Gülfiliz'in içki değil, esrar çektiğini anladım. Nitekim el sarması sigarayı yanar bıraktığı yerden alıp bana ikram etti.

- İster misin?

- Hayır. Nereye gidiyorsun?

Omuzlarını silkti.

- İşe çıkıyorum tabii.

Küstah bir tavırla ekledi:

- Neyle geçineceğiz?

Eliyle önüne vurdu.

- Bu çalışmazsa olmaz.

Tiksintiyle ürperdim. Gizemli, karanlık bir kadın değil, aşağılık bir orospu duruyordu karşımda. İçimdeki kırgınlığı belli etmemeye çalışarak:

- Bu gece çıkma, dedim. Beyoğlu'nda yolu kesmişler. Her yer polis dolu. Bir şeyler oluyor anlaşılan.

- Bana bir şey olmaz. Polisler tanıyor. Zaten arabayla gelip alacaklar. Randevuluyum bu gece.

Esrarın kokusu midemi bulandırıyordu. Şekerli, ağır bir koku. Tam o sırada kapı çalındı, Gülfiliz sallana sallana açmaya gitti. Başka insanların kaçıncı düşlerde olduğu bir zaman diliminde biz yoğun geliş gidişler içindeydik. Necla'nın sesini ayırmsadım.

- Bu gece çıkma tatlım, her yeri tutmuşlar.

Gülfiliz neşeyle kıkırdadı.

- Ay bir de sen çıkma başıma! Zaten öteki dırlanıp duruyor...

- O da mı burada?

Soru nefretle sorulmuştu. Buradan çıkmak, arkama bakmadan kaçmak istedim birden. Elimi değdirdiğim her şey hızla çürüyordu.

Necla bir hışım içeri girdi. Beni görünce birden aydınlandı yüzü.

- Hay Allah! Sinan'dan mı söz ediyordun? Ben de... Merhaba canım; sen de benimle aynı fikirdesin değil mi? Bu gece çıkmasın Filiz.

"Ne halt ederse etsin," demek geldi içimden. Bir an önce gitmek istiyor ve kimseyi sevmiyordum. Ama merakım ağır bastı.

- Peki neler oluyor? Sen bir şey biliyor musun?

Necla, abartılı bir el devinimiyle içini çekti.

- Bilmiyorum. Geçen geceki olayın bir devamı olmalı. Üst sokakta içeri attıkları kapıcı ötmüş. İki kişi sandıkları teröristler aslında üç kişilermiş, miş falan. Yahu o kadar zaman geçti aradan. Herif uçmuştur bile, ne diye buraları hallaç pamuğu gibi atıyorlar, anlamıyorum.

- Ama Beyoğlu'nda bir tramvay devrilmişti?

- O zaman olay ciddi ve başka işler var bilmediğimiz

Gülfiliz, aldırmaz bir tavırla:

- İki polisi öldürmüşler bu gece, dedi. Misilleme.

- Sen nereden öğrendin?

Esrardan yumuşayan bir hareketle aşağıyı işaret etti.

- Sabbek'ten tabii.

Aşağıdan iki kısa korna sesi duyuldu. Gülfiliz, kırmızı mantosunu omzuna attı, masanın üstündeki cıngıltılı çantayı alıp:

- Haydi bana eyvallah, dedi. Çıkarken kapıyı sıkı kapatın.

İkimiz de sessiz, kalakaldık.

- Daha yaraları bereleri iyileşmedi, diye inledi Necla.

Gülfiliz beni duygulandırmıyordu artık:

- Boşver, dedim, alışmış o bunlara.

Sokaktan, hareket eden arabanın sesi geldi. Necla öfkeyle doğruldu yerinden:

- Senin de ötekilerden farkın yok! Düşmüş bile olsa kaliteli olacak değil mi? Başkalarına benzemeyecek, ilginç bir öyküsü olacak. Aşağılığın gerçekten aşağılık olmasına acıyamıyorsun. Onun neden gittiğini anlayamıyorsun. Orospuluk etmek için mutlaka acıklı bir geçmişi, geçerli bir nedeni olmalı. Sıradan olmamalı, sıradanlığa tahammülümüz yok! Çık git sen de. Çık ve beni yalnız bırak. Ben zavallılığa alışmadım. Alışmayacağım. Defol! Sen de ötekiler gibisin.

Kendimi çok yorgun duyumsadım birden. Ayaklarımı sürükleyerek merdivenleri çıktım. Bu gece, benim gecemdi anlaşılan. Daha kapıdan içeri girerken telefon çaldı. Meral:

- Niçin beni ektin?

- Çünkü ben de ötekiler gibiyim. Alçağın teki, orijinallik peşinde koşan bir serseri. Herkes olması gerektiği gibi karşıma çıkınca, sıvışıyorum. Üstelik seni ekmek için geçerli bir nedenim vardı.

Sesinde bir acaba titredi mi gerçekten? Yoksa bana mı öyle geldi.

- Neymiş o?

- Ortalıkta yoktun.

- Asıl sen kayboldun. Hem de büyükelçiyle birlikte.

- Boşver. Nasıl döndün eve?

- Bir arkadaşımın arabasıyla. Tophane'de Karaköy yolunu kesmişlerdi. Ortalık jandarma ve polis dolu. Vur kafayı yat. Seni evde bulunca içim rahatladı. Barajla karşılaşırsın, kimliğini anlamazlar diye korkmuştum.

Herkes birbiri için korkuyordu.

- Karşılaştım ama, sorun çıkmadı. Neden bunca önlem peki?

- Önceki gece tutuklanan ve öldürülen teröristlere misilleme olarak iki karakolu basmışlar. Bir komiser öldürülmüş. Beyoğlu'nda bir tramvayı raydan çıkarıp, Karaköy'e bombalı pankart asmışlar.

Sabbek Hanım'ın dış kapının tokmağı polis dostuna ne ihtiyacımız vardı? Haberleri daha "üstten" alıyorduk işte.

- Onuru kurtarılan semtler artıyor demek.

- Umarım fazla artmaz. Bu kadar onur yeter.

Onurun aşırısı da onursuzluğa mı dönüşüyordu acaba? Sevgi gibi?

Merdiven loş ve ıslaktı. Görkemli bir sütun ormanı uzanıyordu önümüzde. Tavandan damlayan suların şıpırtısına kulak vererek, tahta iskelelerin üstünde ilerledik. Sarnıcın sonunda, kısa gelen bir sütun, ters çevrilmiş bir Tanrı başı üstüne oturtulmuştu. Göletin bittiği yerde, kunt duvarlar yükseliyordu.

- Ayasofya'nın temelleri, diye açıkladı Hilmi. Sarnıçla kilisenin kuruluş yılları hemen hemen aynı.

Saat sekiz suları olmalıydı. Resmen kapalıydı Yerebatan. Güvenlik ışıklarının aydınlığında dolaşıyorduk sarnıcı. Hilmi, elini Oya'nın omzuna atmıştı. Âşıktı. Suların dibinde ne çok, ne çok dilek parası ardı!

- Paraların boyu yakında su düzeyini aşacak, dedim.

- Böylece bizim dileğimiz gerçekleşmiş olur ve onarımı amorti ederiz, dedi Hilmi.

Oya ile sarnıcın restorasyonu sırasında tanışmış, birlikte çalışmışlar.

Düşünebiliyor musun? İki yıl kokladık birbirimizi. Oya Hanımlar, Hilmi Beyler ünledik binlerce kez ve ancak üç gün önce, gövdelerimizi keşfettik.

Keşfin çok verimli olduğu belliydi. Paçalarından akıyordu sevgileri. Süheylanım, "Hilmi sırılsıklam âşık," diye müjdelemişti. Acı veren çok şey söyledi bugün Süheylanım. Necla'nın Gülfiliz'e ilişkin anlattığı "aradaki ev" öyküsü düzmeceydi.

- Yok canım, diye güldü servis masası kılıklı tekerlekli sandalyesinin üstünden. Necla'nın şeker masallarından birini dinlemişsin sen. O evde yıllardır kimsecikler oturmuyor. Sahiplerini tanırdım. Berberakisler. Hoş bir Rum ailesiydi. Bir kız ve bir oğulları olduğu doğru. Önce onlar gitti Atina'ya zaten. Sonra ana baba da göç etti.

- Ev kime kaldı peki?

- Kimseye. Ya satamadılar, ya da bir gün yeniden geliriz umuduyla elde tutuyorlar.

Üzüldüğümü sezmişti.

- Necla'nın anlattığı öykü elbette daha ilginç, diye ekledi: Taşkın bir düşgücü var, Filiz'i de pek sever. İnsan, yaşlanınca anlıyor kimi yalanlara inanmak gereğini. Gülfiliz'in gerçek öyküsünü hiç merak etmedim. Benim için sıradan biri olmaması yeterli. O ne kurnaz, ne de zavallı biri. Bir seçim yapmış, dolu dizgin yaşıyor. Bundan daha değerli ve zorlu bir yaşam olabilir mi?

- Ya Necla neyin nesi?

Güldü.

- Necla'ya dikkat isterim. Seni çok şaşırtacağına eminim. Sinek Sarayı nedir, bilir misin?

Bilmediğimi söyledim. Anlatmaya başladı:

- Trakya köylerinde evin başköşesinde durur. İncecik çöplerden yapılmış, minyatür bir Uzak Doğu tapınağını andırır. Üstünü renk renk, küçücük çaput parçaları süsler, rüzgârda kımıl kımıldır. Suyun dibinde balıkların kandığı olta tüyleri gibi, sinek sarayının görevide sinekleri üstüne çekmektir. Evin içindeki sinekler bu kımıl kımıl ince sarayın üstüne toplanırlar, renkli

çaput parçalarına, incecik çöplere pislerler. Evin diğer eşyaları, bir ölçüde temiz kalır.

Rüzgârda salınan narin gövdesi ve güzelim renkleriyle sinek sarayının gerçekte ne işe yaradığını görmek, insanı hüzünlendirir.

Kimi evler ve kimi yaşamlar da sinek saraylarına benzerler. Görevleri temiz olmak değildir, ama boşuna oldukları da söylenemez. Güzellikleri ise bizim hanemize kazanç yazılır.

*

Sarnıcın orta yerinde duruyorduk. Yeryüzünde kaynaşan karınca adamların uğultusundan uzak, Bizans'ın dip sessizliğini dinlemek heyecan vericiydi.

Hilmi, Oya'nın elini tutup avucuma koydu.

- Bu adamı benim sevdiğim gibi sev.

- Olur, diye güldü Oya.

Sarışın pırıltılı, dalgalı saçları vardı. Eli yumuşacık ve sıcak. Hilmi, kendi avucundaki eli dudaklarına götürdü:

- Beni sevdiğin gibi sevebilirsin onu.

Biz her şeyi paylaşmıştık. Yalnız Parisli orospuları değil, analarımızı ve sevgilerimizi de.

Oya'nın anlamayıp, "Efendim?"diye soracağını düşündüm. Oysa kıpkırmızı kesildi. Çok sevildiği için paylaşılmak istendiğini anlayacak mıydı?

- Kadınlar, dedi Hilmi, yıllardır erkeklerin tapulu malı olmadıklarını haykırıyorlar. Ama kırk yılda, "Yalnız benim olmayacaksın," diyen bir erkeğe rastladılar mı müthiş gocunuyorlar. O mülkiyet güvencesi üzerlerinden kalkınca, boşlukta kalıyorlar. Tıpkı kafesten çıkınca uçamayan kuşlar gibi.

Kız iyice şaşırmıştı. Anasının anasının anasının anasının yüzyıllardır bellettiği gibi "Ahlaksızlar!" deyip kaçsın mı, yoksa aydın kişiliğine yaraşır bir hoşgörüyle baş sallasın mı, bilemiyordu besbelli. Avucumdaki eli terlemişti. Rahatsızca kıpırdan-

dı. Onu rahatlatmak, yardım etmek hiç gelmiyordu içimden. Çok tatlı, çok acemi ve çok çekiciydi. Eğilip usulca öptüm dudaklarından. Hilmi için. Geri çekilmedi titriyordu. O da hoşlanmıştı durumdan. Anladığı için mi? Başkaldırdığından mı yoksa?

Hilmi ile bakıştık. Sonra onu birlikte kucakladık.

İstanbul'u tükettim. Eve her dönüşümde, üç hafta öncesi gibi ilk iş, balkona çıkıp Boğaz'a bakmıyorum. Tersine, dumanlı hava girmesin diye sıkı sıkı kapatıyorum kapıları, pencereleri. Cihangir'in hoparlörlü patates, soğan satıcıları da çekilmez oldular. Oysa ilk günler nasıl eğlenceli bulmuştum. Arabaların arasında kaynaşan çocukları da ilgisizlikle seyrediyordum artık. Her gün bir yenisi ekleniyor, durmadan çoğalıyorlar. Apartmandakilerle karşılaşmamaya çalışıyorum. Dışardaki insanların kokularını duymaya başladım artık. Evlere benziyorlar. Bakımsız, pis ve durumlarından hoşnutlar.

Sık sık Christine'i düşünüyorum. Ve onunla kalan kedimizi. O ise telefon etmiyor artık. Belki başkasını buldu. Güzel ve çekici bir kadın. Doğal. Yerime başkasını koymadıysa bile, mutlaka eski sevgilisiyle yatmıştır. Pazarları birlikte koşuyorlardı ya...

Bu sabah tıraş takımımı banyodaki yerinde bulamadım. Farkında olmadan bavula kaldırdığımı görünce, artık dönmem gerektiğini anladım.

Burada yapmam gereken tek şey kaldı. Daha fazla geciktirmek gün geçtikçe güçleşiyor.

Evden çıkarken, aşağı katta Süheylanım'ın görümcesi -Hacer Hanım'mış-, görümcesinin kızı ve bizim cüce kapıcıyla karşılaştım.

- Bu apartman kerhane oldu, kerhane! diye bağırıyordu görümce.

Cüce Sabbek usul sesle yatıştırmaya çalışıyordu. Beni görünce sustular.

Görümcenin dul kızı -Leyla Hanım'mış- ince isterik sesiyle;

- Siz bu duruma ne diyorsunuz beyefendi? diye ünledi.

İki cadalozu yok sayıp Sabbek Hanım'a sordum:

- Ne oluyor?

- Dün gece... diye başlayan kapıcı kadın sözünü bitiremedi.

Bir eli beline dayalı görümce kızı atıldı:

- Eve efendim, dün gece aşağıya tam altı erkek geldi.

- Nerden biliyorsunuz? Beş olamaz mı?

- Hayır olamaz. Hepsini pencereden bir bir saydım. Hepsi de Gülfiliz denilen orospu hanımın evine girdiler.

- Pencereden mi gördünüz onu da?

Asıl görümce araya girdi:

- Ben kapının açılış kapanışlarını duydum. Sabaha kadar gözümüze uyku girmedi vallahi.

- Demek biriniz pencereden gözetlerken, diğeriniz kapıları dinliyordu.

Şaşırdılar.

- Ay bu adam da onlardan yana! Ar damarı çatlamış bunların, ar! diye bağrışarak içeri girip kapıyı çarptılar.

Merdivenleri inerken Sabbek Hanım'a sordum:

- Neyin nesi bu altı adam?

Sabbek:

- Gülfiliz iyice azdı, dedi. Dümbelekçi ikizleri de ayarlamış, altı tane herifi kapatıp sabaha kadar âlem yaptılar. Gündüz gece çeker oldu zaten. Hiç kendinde değil. Çok üzülüyor, ondan

herhalde. Başına bir iş gelecek diye korkuyorum.

Küçük bir tuzak kurdum:

- Neye üzülüyor peki? Ağabeyine mi?

Şaşkınlığı içtendi:

- Ağabey mi? Gülfiliz'in ağabeyi yok.

Anneanne haklıydı demek.

- Lotüs Pavyonun sahibi ile sıkı fıkıydı. Son zamanlarda herif başkasına tutulup bizimkini başından savmış. Oysa tutkundu adama. Şimdi oyalanmak için böyle yapıyor. Ah, ah. Bu hallere düşecek kız değil ama, nedendir bilinmez işte. Ondaki tahsil terbiye bende olsa... Siz bilmezsiniz Filiz'i. Okur yazar o. Çekmeceleri kitap doludur. Kimse bilsin istemez, hepsini saklar.

Öğle yemeği için Meral'i alıp Hilmi ve Oya ile buluşacaktım. Son günlerde dördümüz sık sık bir araya geliyorduk. Hilmi'nin başlattığı Oya'ya birlikte kur yapmak oyunu sürüyorsa da, zavallı kız benim yanımda başka bir kadın olunca kendisini güvenlikte hissetmişti. Meral, ince zekâsı ve esprileriyle hepimizi eğlendiriyordu. Hatta sevgili paylaşmak konusunda o da takıma katılmış, "Ben aslında kadın severim," havasında Oya'ya bizimle birlikte takılıyordu.

Yemek sırasında Paris'e dönüş kararımı açıkladım. Hilmi içini çekti:

- Bitti mi?

- Evet, bitti.

Bir suskunluk oldu. Meral, önündeki ekmek içlerini ovalayarak minik toplar yapıyordu.

- Seni arayacağız.

- Ben de sizi.

Oya bilmiş bilmiş gülümsedi:

- Bu dönüşte bir kadın parmağı var, çocuklar.

- Asıl gelişinde bir kadın parmağı vardı, dedi Meral.

Bazı insanlar, ellerine ilk kez silah aldıklarında gözlerini yumar ve hedefi on ikiden vururlar.

Hilmi;

- El parmağı mı, ayak parmağı mı? Ayrıntının önemine dikkatinizi çekerim.

- Bu ülkede dikkat ve hazır ol çekmekten bol ne var ki? Siz boşverin dikkati, Sinan'ın dönüşü şerefine kafaları çekelim biz.

Oya atıldı.

- Bir ayrılık partisi verilim, maskeli olsun!

Hiç fena fikir değildi. Bizim apartman sakinlerini de çağırmayı önerdim, onlara da hoşça kalın demek gerekiyordu nasılsa, coşkuyla kabul edildi. En uygun yerin, Meral'in evi olduğuna karar verdik. İki üç gün içinde gitmek istediğimden, hemen ertesi gece için sözleştik.

Sultanahmet, Söğütlü Çeşme Sokağı'nda güzel bir lokantadaydık. Dışarda yağmur yağıyordu. Lokantanın ortasında çini bir soba vardı. Tarçınlı şarap içiyorduk. Oya uzanıp elimi tuttu. Gözlerime bakarak dudaklarına götürdü sonra. Hilmi anlamıştı. Eğilip saçlarından öptü sevgilisini. Meral bastı yaygarayı:

- Hani bana? Hani bana? Esas oğlanın budalası mıyız biz burada?

Yan masalardan şaşkınlıkla bizi seyreden müşterilere aldırmadan, başladı oramı buramı çimdiklemeye.

Sönmeye yüz tutan közleri üflercesine mutluluk kıvılcımları uçuştu içimde. İnsanları sever ve bağışlarken, sevilmeyi unutmuştum.

Hilmi yemekten sonra Ayasofya'yı gezmeyi önerdi.

- Gitmeden önce turistik bir tur daha atmış olursun.

- Çok iyi fikir, dedim. Christine başımın etini yiyip duruyordu zaten, asıl İstanbul'u gezmedim diye.

- Vay Christine'miş adı!

- Parmağı nasıl acaba, uzun tırnaklı mı, kısa tırnaklı mı?

- Ah o tırnaklarla neler yapılır neler!

- Aklını mı kaçırdın kızım? Seninkisi galiba meşin kaplı. Asıl parmağın tırnaksız olanı gerek!

Zavallı Christine, bunları duysa Fransız aklı kim bilir nasıl karışırdı.

Yağmurun altında Ayasofya'ya yürüdük. Hilmi ile Oya, Yerebatan Sarnıcı'ndan sonra burasının onarımında çalışıyorlardı.

Uzun kış turlarının soğukta titreşen birkaç talihsiz turisti ile birlikte girdik içeriye. Ayasofya'yı çok gençken görmüş, yapısındaki olağanüstü mimarlık cambazlığını ayrımsayamamıştım o zamanlar. Sonraları, ders olarak okuduğum görkemin içine apansız girince, bir an soluğum kesildi.

Ayasofya özgün ve tekildi. İç duvarların büyük bir bölümüne iskele kurulmuştu. Bir grup öğrenci, mermer işlemeleri temizliyorlardı. Hilmi'yle birlikte, yapının yüzyıllardır uğradığı sarsıntıları ölçmeye yarayan, iki ucu alçıya gömülü cam şeritleri inceledik. Cam parçacıklarının kırılmasıyla saptanan sarsıntı belirleme yöntemi bile başlı başına ilginçti. Adımı aldığım Ermeni asıllı dâhi mimarı, bir kez daha saygıyla andık. Ayasofya ayakta kaldıysa eğer, en çok ona borçluyduk bunu.

Ayasofya'nın içinde gözü en çok rahatsız eden, kuşkusuz dört bir duvara asılmış o tabak gibi biçimsiz, dev yeşil levhalar. Minareler yakışıyor Ayasofya'ya. Mihrap, Cordoba Camii'nin engin sütun denizi ortasına kurulan zevksiz katedral düşünülecek olursa, bir ölçüde bağışlanabilir bir tarih resmi. Ama o çirkin yeşil levhalar, gerçekten utanç verici. Ayasofya'nın kimliğini böyle zevksizce çiğnemeye gerçekten kimsenin hakkı olmamalı.

- Bu levhalar kaldırılabildiği gün, Türkiye gerçekten laik bir ülke olabilecek, dedi Hilmi.

Oya;

- Çoğalmaları daha olası, diye ekledi.

Azınlık çaresizliğiyle her birimiz parmağını dilek deliğinden geçirdi.

Bir söylentiye göre tunç kaplı mermer sütundaki bu delik, İstanbul'un fethinde Sultan Mehmet'in şahlanan atı tarafından açılmıştı.

Çaresizliğimiz öylesine çıkmazdaydı ki, bu görkemli sanat anıtına atıyla giren bir padişahın nal izinde parmak çevirerek, Ayasofya'ya uzun ömürler diliyorduk.

*

Acısu Sokak 13 numara. Pembe mermerli, beyaz mermerli yeni yapıların arasına sıkışık, boz renkli küçük bir apartman. Zili çalarken eli titriyordu. Mor -ama deri!- bavulun sapına yapışmıştı sıkı sıkıya. Kapının otomatiği yanıt verince, yardım etmeme izin vermeden, elinde bavulumuz, bir solukta tırmandı merdivenleri. Eşikte yaşlı bir adam duruyordu. Sonsuz bir özlemle kucaklaştılar. İçeri girdik. Küçük, orta halli bir evdi. Eski bir halı, köpek ve kedi bibloları anımsıyorum.

Yaşlı adam, annemi bıraktı, eğilip benim başımı aldı elleri arasına.

- Torunum?

- Evet, dedi annem. Sonra bana dönüp:

- Dedenin elini öp bakayım!

Damarları çıkmış zayıf eli öptüm.

Annemin gözleri arandı:

- Annem nerede, ablam?

Yaşlı adam gözlerini kaçırdı:

- Kaplıcalara gittiler, annenin romatizmaları...

Dizinin dibinde mor bavul, kıpırtısız kaldı bir an için.

- Ben geliyorum diye gittiler, değil mi?

Yaşlı adam boynunu büktü.

-Anneni bilirsin. Vahit Paşa damarı tuttu işte bir kez.

Buruk bir sevinçle aydınlandı yüzü:

- Ama ben varım, sizi öyle bekledim ki. Canım kızım benim!

Yine sarıldılar birbirlerine. Sözlerine hem anlam veriyor, hem de tam kavrayamıyordum olup biteni. Ama içimden, çocukluğumun tüm varlığıyla, onlarla birlikte ağlamak geliyordu.

Bütün gece konuştular. O sert çarşaflı yabancı yatakta uykuya dalarken, bölük pörçük sözcükler çalınıyordu kulağıma.

Ablam da mı anlamıyor? Kocasız... Peki çocuk?.. Adını verdi mi?... Eski terbiye... Annen katıdır... Dayandım... Kızım... Üzülme... Seni seviyorum.

Galatasaray'a ilk adım attığım gün, annemle birlikte okula giderken, sokakta durup yaşlı adama el salladık. Bembeyaz saçları ve solgun yüzüyle güzeldi. Uzaklaşan bir hayale benziyordu pencerede. Durdurulması olanaksız tanrı, zaman.

Dedem, annemin Paris'e dönüşünden iki gün sonra ölmüş. Annem telefon ettiğinde, okula başlayalı henüz bir hafta olmuştu. Yaşamımda ilk kez parasız yatılı ve bir kez daha öksüzdüm.

*

Kapıyı çalarken ellerim titremedi. Süheylanım benim için yeni bir şey söylememişti aslında. Adres aynıydı. Ama içerde kimlerle karşılaşacağımı, ne o öğrenebilmişti, ne ben biliyordum.

Merdivenleri onun soluk soluğa hayalini izleyerek çıktım. Heyecanlı bile değildim. İçimde, bir mor bavul dolusu hüzün.

- Kimi aradınız?

Saçları ağarınca sarışınlaşan esmerlerdendi. Bıçak sırtı gibi dudakları dışında, anneme epeyce benziyordu.

Anneciğim, seninle hiç konuşmadığımız insanlar arasında seni arıyorum. Üstelik onlarda senden bir şeyler bile buluyorum.

Benim senden başka kimsem yok. Sinan. Senin de benden başka. Üzgün müsün?

Kuşkusuz teyzem olmalı bu kadın. Annemden daha mı yaş-

lı, yoksa daha mı genç olması gerektiğini ayrımsayamıyorum. Ama o güzeldi. Bu ise aynı yüz çizgileriyle çirkin.

Sesimi çıkarmadan bekledim. Yüzüme dikkatle baktı. Sapsarı kesildi. Bir adım geri çekildi.

- Sen... sen... Elini alnına götürdü, sonra toparlanıp yol verdi. İçeri girdim, ona arkamı dönüp salon olması gereken yere ilerledim. Hiçbir şey aklımda kaldığı gibi değildi. Köşede bir kadavra oturuyordu. Uzay filmlerinden fırlamışçasına buruşuk, çöküк, sentetik, iğrenç bir yaratık.

Önünde durdum. Deri katları arasında yitik gözleri kapalıydı. Canlı olduğuna değin hafif bir soluk hırıltısı salıveriyordu.

Uzanmak, öne eğik, saçları seyrelmiş başını tutmak ve bir ceviz gibi ezmek avuçlarımda. Ellerim şu an, dokunduğu her şeyi un ufak edebilir.

- Anne, bak kim geldi. Sinan. Sinan. Mehveş'in oğlu.

Sarışın kadın, ağlayan köpek bakışlarına bana çevirdi:

- Duymaz. Konuşma yeteneğini de yitirdi.

Kadavra ağzını açtı, dudaklarını birbirine vurarak şapırdattı. Bir salya çizgisi belirdi ağzının kenarında.

- Yemek yedik. Yemek yok. Daha sonra. Bekleyeceksin.

İnsanlar niçin bu kadar uzun yaşıyorlar? Niçin sen ölmedin? Kızın öldü, duyuyor musun? Onu biraz sen öldürdün. Siz öldürdünüz. İki kadın. Bir olup. Hoşgörüsüzlüğünüzle. Annemi öldürdünüz.

- Ne zamandır bu durumda?

Kendine acıyanların iç geçirmesiyle,

- İki yıldır, dedi sarışın kadın. Sen... Siz varın neler çektiğimi düşünün. Altında kirletiyor. Bez bağlıyorum.

Hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Kendi yazgısına mı, yoksa hortlattığım geçmişe mi?

- Aklı başında mı? Tanıyor mu sizi?

- Hayır, sanmıyorum. Anlıyormuş gibi konuşuyorum ama, yalnızca yiyor ve... Aslında yediğini de bilmiyor.

- Size çok zor değil mi? Belki uzmanlaşmış bir bakımevine yatırılması daha uygun olurdu.

- Bu duruma geldikten sonra almıyorlar. Hizmetçiler de kaçıyor. Zaten o da giderse, kiminle konuşacağım ben? Annemiz o bizim.

Acı acı güldüm. Annemizmiş...

- Hayır. O yalnızca sizin anneniz oldu.

Soluk soluğa konuşmaya başladı:

- Neler hissettiğinizi biliyorum. Şimdi düşününce, yıllar sonra yani, Mehveş'e acımasızca davranıldığını anlıyorum. Birkaç yılda öylesine değişti ki anlayışlar... Ama siz annemi bilmezsiniz: Katıydı. Tavizsiz ve...

- Kötü.

Paniğe kapıldı birden.

- Hayır, hayır! Kötü değil, değişikti yalnızca. Aldığı terbiye...

İyi insan ne demek anne?

Çektiği acıları, verdiği acılardan daha kolay unutanlar, iyi insandırlar yavrum.

- Peki ya siz? Siz niçin annenizle birlikteydiniz?

Başını eğdi.

- Ömür boyu ona sevdirmek istedim kendimi. Öfkeleri dehşet vericiydi. İki dudağının arasından çıkacak bir aferin için titredim. Annen, kurtuluşu kaçmakta buldu. Beni bugünler için hizmetçi gibi terbiye ettiğini çok sonraları anladım. Alçakça boyun eğdim. Alçakça ve korkakça...

Ölümünden beri her gece Mehveş giriyor düşlerime. Onu nasıl özlemiştim... Sizin geleceğinizi de biliyordum. Her şey içime doğuyor artık.

Çok yalnızım. Bilseniz ne kadar yalnızım.

Biraz sonra kendisiyle birlikte kalmamı önerebilir, diye geçti aklımdan.

- Hiç evlenmediniz mi? Çocuklarınız falan...

Hayır anlamına başını salladı. Birlikte sustuk. Yaşlı kadın, yığıldığı yerde hâlâ ağzını şapırdatıyor, acıkan bebek sesleri çıkartıyordu. Yıllardır içimde biriken öfkenin yerine sonsuz bir boşluğu dolduğunu duyumsuyordum.

Her şey bitmişti. Gidebilirdim artık. Düşüncelerimi sezdi:

- Kalmayacak mısın?

- Hayır.

- Bu ev...senin de evin.

- Biliyorum.

- İsterseniz satabiliriz. Babam ölmeden, yarısını annene bırakmıştı. Bilmem biz ne yaparız.

- Herhangi bir hak iddia etmek için gelmedim ben buraya, içiniz rahat etsin.

Gözlerini kaçırdı.

- Bir çay içer misin? Ya da kahve?

- Teşekkür ederim, gitmeliyim.

Kapının önünde, elini çekinceyle uzatıp yanağımı okşadı. Sonra, birden heyecanlandı:

- Sana vereceğim bir şey var, lütfen bekle bir dakika.

İçeri koştu, telaşla çekmeceleri karıştırıp, havı dökük kadife bir fotoğraf albümü çıkardı.

- Al bunu.

Annemin ve kendisinin, sararmış çocukluk fotoğraflarıydı.

*

Eve dönerken, eski bir tiyatro oyuncusunun yaşlılığında söylediği dize yankılanıyordu kafamda. Bozuk plak gibi her adımımda bu sözleri yineliyordum içimden:

"Bir gürültü duydum, meğer yalnızlığın ayak sesleriymiş."

Bir gürültü... Yalnızlığın ayak sesleri... Bir gürültü.

- Sinan!

Ne çok söylenmişti adım, İstanbul'a geldiğimden bu yana. Paris'te Mösyö Laforge'dum ben. Christine'den başka herkes için.

Alman Hastanesi'nden Bülbül Sokağı'na doğru yürüyordum.

- Sinan!

Sokak lambalarının loş ışığında onu gördüm. Üzerinde kırmızı paltosu. Sanki daha önce yaşadığımız bir sahneyi yineler gibiydik. Ama bu kez takma saçları vardı ve yüzü boyalıydı. Durup bekledim. İnce ökçelerinin üstünde sekerek yetişti.

- Günlerdir görüşmedik.

- Eve pek uğramıyorum.

- Kimden kaçıyorsun?

Hepimiz bir şeylerden kaçmıyor muyuz Filiz?

- Kimseden kaçmıyorum. Ya sen?

Güldü. Ne kadar güzeldi gülünce. *(Sana âşık olabilirdim biliyor musun? Biraz numara yapman yeterdi. Her şey hazırdı sana âşık olabilmem için. Niye istemedin?)*

- Ben kaçışı olmayan çizgilerde dolaşıyorum. Biliyorsun, Bülbül Sokağı hiçbir yere çıkmaz. Bazen hepimizin son durağı olduğunu düşünüyorum o apartmanın.

- Benim için değil. Öbür gün gidiyorum. Biletimi aldım az önce.

Hafifçe sendeledi.

- Senin için bir öykü yazmıştım.

- Vay canına. Senin için bu kadar önemli olduğumu bilmiyordum. Duyduğuma göre epeyce işin varmış son günlerde. Nasıl zaman buluyorsun öykü yazacak?

- İlk kez bir şeyler çiziktirdim. Sana okurum diye düşünmüştüm. Niçin böyle konuşuyorsun benimle?

Ne oluyor bana? Kimin ve neyin acısını çıkarmaya çalışıyorum bu zavallıdan?

- Özür dilerim. Yorucu bir gün geçirdim, ne söylediğimi bilmiyorum.

- Bana gelir misin bu gece? Yemek yaparım sana. Sonra oturur konuşuruz. Belki öykümü de dinlemek istersin. Necla'yı da çağırırız istersen. Hani o ilk geceki gibi.

Bu çağrı ömür boyu yankılanacak yüreğimde. O gece onunla kalsaydım, olacakları önleyebilir miydim? Kurtarabilir miydim Gülfiliz'i? Zamanın içinden soğukkanlılıkla değerlendirdiğimde her şeyi, böyle bir pişmanlığın gereksiz olduğunu biliyorum. Birkaç gün, birkaç hafta geciktirebilirdim belki, ama kim önüne geçebilir eninde sonunda ve hep kazanan ölümün?

Bilmek yetmiyor. Gülfiliz'in sesi, içimde çaresiz bir sızı.

- Haydi gel, ne olursun. Bak yorgunum diyorsun. Kafaları çeker, unutmaya çalışırız.

Sen unutamazsın Filiz. Biz unutamayız. Adamlar unutur. Adam değiliz biz. Çocuğuz. Çocukluk belleği korkunçtur.

- Bu gece yalnız kalmak istiyorum Gülfiliz. Sen üstüne alınma. Öykünü çok zevk alarak dinleyeceğim, ama bu gece değil. Yarın bir iki arkadaşımla toplanıp, dönüşümü kutlayacağız. Sen, Necla, hepiniz çağrılısınız. Yanında getir, hepimize okursun. Çok güzel olacağından eminim. Geleceksin değil mi?

- Gelirim. Nerede toplanıyorsunuz?

- Az ilerde oturan bir arkadaşımın evinde. Sizi ben götürürüm. Akşam sekize doğru. Sana uygun mu?

İki saat içinde olup bitti her şey.

Bütün günümü evde, eşyalarımı toplayarak geçirmiştim. Christine'e telefon ettim. Beni havaalanında karşılamaya gelecekti. Dönüşüme çılgın gibi sevindi. Belki de gerçekten seviyordu beni. Birlikte yeni bir yaşama başlayabilirdik belki. Gündeliğin güven verici tekdüzeni içinde, ayrıntıların öncelik kazanıp özün gölgelendiği, dengeli bir yaşama.

Akşam sekize doğru hazırlanmaya başladım. Maskeli olsun demiştik ya, çılgınlığından kuşku duymadığım ötekilerin yanında gülünç kaçacak, abartılı bir tören kılığına bürünecektim.

Sabah telefon ettiğimde, Süheylanım, "Her yeri karıştırabilirsin," dedi. "Yatak odasındaki maun dolapta, rahmetlinin eşyaları var."

1930'lardan kalma silindir bir şapka buldum. Bir de kuyruklu frak. Pantolon bol ve kısa geliyor, ceketin kolları gömleğimin büyük bir bölümünü açıkta bırakıyordu. Buna karşın silindir şapka, gözlerime kadar indi. Her şey tam istediğim gibiydi yani. Bütün bunlara bir de renkli minik ışıklar yanıp sönen papyon kravatımı ekleyince, aynadaki görüntüm beni bile güldürdü.

"Ve şimdi en tehlikeli numaraya sıra gelmiş bulunuyor! Sayın izleyicilerden mutlak bir sessizlik içinde olmalarını rica ediyoruz!" diye bağıran sirk sunucularından farkım yoktu.

Numara tehlikeli değil, ölümcüldü. Ve uzun süredir bilet alan Gülfiliz'e vurdu piyango.

Aşağıdan çığlıklar geldi önce. Bir anlam veremedim. Görümcelerin edepsizlik gürültülerinden farklı bir tınısı vardı seslerin. Garip bir önseziyle dışarı fırladım.

Sabbek Hanım'ın sesiydi:

- Çabuk olun ölüyor! Gülfiliz, Gülfiliz yavrum!

Merdivenleri üçer beşer atlayarak indim. Görümceler sahanlığa çıkmış, doyuma ulaşır gibi merakla dinliyorlardı.

Gülfiliz'in kapısı ardına kadar açıktı. Necla kollarından tutmuştu, Sabbek Hanım'ın oğlu bacaklarından, giriş kapısına kalan son merdiveni indirmeye çalışıyorlardı. Sabbek Hanım çırpınıyordu:

- Ne olur çabuk olun, çok kan kaybediyor!

Geri zekâlı oğlan, ağır hareketleriyle inişi güçleştiriyordu. Yetişip öne geçtim.

- Siz çekilin!

Bir bebek gibi kucakladım Filiz'i. Her yer kan içindeydi. Necla korkunç bir çığlık attı:

- Gidiyor!

- En yakın hastane nerede?

- Bitişikte klinik var, diye hıçkırdı birisi.

Koşar adımlarla çıktık. Necla arkaya düşen başını tutuyordu. Yolda rüzgârla savrulan simsiyah saçlarını unutmayacağım.

Kliniğin kapısından içeri girdiğimde dizlerimin bağı çözülmek üzereydi. Sonrasını hayal meyal anımsıyorum. Gereksiz sorularla zaman yitiren hemşirenin gırtlağına sarıldı Necla. Sonra tekerlekli bir sedyeye koydular Gülfiliz'i. Neden sonra ya da bana öyle geliyor, konuşa gülüşe iki doktor belirdi. Tanrım, ne ka-

dar ağır, ne kadar vurdumduymazdılar. Bizi alaycı bir nezaketle selamlayıp içeri girdiler. Ameliyathanenin kırmızı ışığı yandı.

Çıplak koridorun duvarlarına yaslanıp beklemeye başladık. Yeniden soluklanınca, doktorların niçin alay ettiklerini anladım. Başımda bir silindir şapka eksikti. Frakın kısa kollarını çekiştirmeye çalıştım, sonra vazgeçtim. Necla, iri gövdesi ile nazlı bir odalık giysisine bürünmüştü. Yüzüne taktığı ince tül maşlah, gereksiz bir mendil gibi boşlukta sallanıyordu. Sabbek Hanım, geri zekâlı dev oğlunun elinden tutmuştu. Onlar, normal giysileri içinde bile gariptiler.

Gelip geçen hemşireler bize bakıp gülüyorlardı. Birisi,

- Burada beklemek yasak, dedi. Holde koltuklar var. Ameliyat bitince biz haber veririz.

- Ne kadar sürer?

- Belli olmaz. Bütün iç organlar yırtılmış. Çok kan yitirmiş. Çok geç kalınmış.

Necla, boğuk bir çığlıkla ellerini yüzüne kapadı.

Hemşire dayanamadı:

- Bağışlayın ama nereden geliyorsunuz siz? Polise haber vermek zorundayız. Olayla ilişkiniz var mı?

Birimiz aklını başına toplamak zorundaydı. Necla'dan hayır yoktu. İri gödesi zangır zangır titriyor, acıdan kör gibi bakıyordu gözleri.

Hemşireyle birlikte bekleme salonuna indik. Birtakım kâğıtlar doldurmak gerekiyordu. Bir görevli;

- Bakım masraflarını kim ödeyecek? diye sordu.

Necla benden önce yanıtladı:

- Ben.

Kendini toparlamışa benziyordu. Merdivenlerde Gülfiliz'i kucakladığımız andan beri ilk kez konuştuğumu ayrımsadım. Necla ve diğerleriyle konuşmadan polis gelmesi hiç hoşuma gitmiyordu. Ama hastanede bizi bu kılıkta sorguya çekmeleri daha

sakıncalıydı. Necla'yı Sabbek Hanım'la oğlunun yanına katıp eve gönderdim ve üstlerine doğru dürüst bir şeyler giymelerini öğütledim. Onlar gelince, ben gidip üstümü değiştirecektim.

Yalnız kalınca, Gülfiliz'e ilk bakımı yapıp bizim nereden geldiğimizi merak eden hemşireye, tanık olduğum kadarıyla durumu anlattım ve Gülfiliz'in neresinden yaralı olduğunu sordum. Her yanı öylesine kan içindeydi ki...

- Karaciğer düzeyinde bir yara gördüm, dedi. Bir de sanırım, aşağıdan bıçak yemiş. Ben yalnızca oksijen verip, serum bağladım. Doktor size daha etraflıca anlatır.

Biz bunları konuşurken ameliyat ekibinden bir başkası telaşla yanımıza geldi.

- Yaralıyla siz mi ilgileniyorsunuz?

- Evet. Ne durumda?

- Acele kan vermek gerekiyor, bizde kan yok. Siz bulursanız takabileceğiz.

Elinin körü. Sanki bakkaldan kibrit alın gelin, diyordu. Telefona koştum, olay yalnız başıma çözebileceğim ölçüleri aşmıştı. Meral'i aradım, üçü de orada bizi bekliyorlardı.

- Nerede kaldınız yahu?

Olanları kısaca anlattım. Kan grubunu sordu hemen Meral? Hilmi'ninki uyuyordu.

- Çabuk olun, ne olur.

Elimde olmadan, küçük bir çocuğunkine benzemişti sesim.

Sabbek Hanım geri geldi. Necla değil, tanımadığım bir adam vardı yanında.

- Kadri Bey, diye fısıldadı. Arnavutköy Karakolu'ndan. Ötekiler gelince, burada bulunsun istedim.

Fena fikir değildi.

Onları girişte bırakıp, bir kez daha ameliyathaneye seğirttim ve içeriden çıkan operatörle karşılaştım. Üstü başı kan içindeydi.

- Kazığa geçirselerdi, böylesine parçalanmazdı, dedi. Umarım siz değilsiniz fail.

Neyi olduğunu, nasıl olduğunu sordum Gülfiliz'in.

- İri bir bıçakla vajinadan girip rahmi ve bağırsakları parçalamışlar. Bir darbe de karaciğerin üstüne yemiş. Ne diyeyim kardeşim? Gördüğümüz kadarını diktik. Ama durumu ağır. İç kanama var, henüz durduramadık. Elimizden geleni yaptığımıza emin olabilirsin. Bak içerde hâlâ uğraşıyorlar. Ben birkaç saat daha beklerim burada. Bakalım. Allah'a kalmış. Kurtarmaya çalışıyoruz. Yazık, gencecik kadın. Kim yaptıysa gözü dönmüş anlaşılan. Saldırmayla mı vurdu, nedir?

Hemşirelere kan verecek arkadaşın yolda olduğunu söyleyip dışarı fırladım. Polis gelmeden üstümü değiştirmem gerekiyordu.

Kapıda tam takım bizimkilerle karşılaştım. Oya'nın yüzünde yarı yarıya silinmiş bir palyaço makyajı vardı. Meral ve Hilmi'nin saçları renk renk spreylerle boyalıydı. Ama üzerlerine gündelik giysilerini geçirebilmişlerdi.

- Ancak bu kadar düzelmeye zaman vardı, dedi Hilmi.

- Boşver, alıştılar. Sen hemen kan ver, ben şimdi geliyorum.

Saat dokuz suları olmalıydı. Ortalık kararmıştı. Soluk soluğa eve girip, üstümdekileri çıkardım. Necla'yı merak ediyordum. Nasıl olup tekrar görünmemişti ortalıkta? Elimi yüzümü yıkayıp biraz sakinleşince yeniden evden çıktım. Necla'nın dairesine bir merdiven kala, kapısının açılıp kapandığını duydum. Eğilip baktım, bir erkek çıkıyordu. "Bir Necla'nın dostu ekşikti bu gece," diye geçirdim içimden. Onunla karşılaştığı için gecikmişti anlaşılan. Adam yüzünü ışığa dönünce, onu gördüm.

Necla'nın ta kendisiydi.

Boyasız, peruksuz, geniş omuzlu, uzun boylu, gerçek bir erkek.

Beynimde bir şimşek çaktı. Ardından çengel gibi bir soru:

"Acaba Gülfiliz'i, Necla mı?..."

Gülfiliz'e olan düşkünlüğü, onun geçmişi üstüne uydurduğu yalanlar...

Adam, (Necla mı demeliyim yoksa?) sessiz adımlarla merdivenleri indi. Beni görmemişti. Hiçbir şey düşünmeden peşine düştüm. Bir şeyler olacaktı, bu kesin. İster erkek olsun, ister kadın bozuntusu, Necla'nın bu gece Gülfiliz'i yüzüstü bırakıp başka bir yere, başka bir amaca yönelmesine olanak yoktu.

Bir an, "Belki de hastaneye gidiyor,"diye düşündüm. "Polis gelecek diye böyle giyindi." Ama çok içimden böyle olmadığını hissediyordum.

Adam, sokağın başına gelince, kliniğe arkasını dönüp sağa saptı. Aramızda elli metre ya var, ya yoktu. İzlemeye başladım. İlk sokaktan yine sağa döndük, sonra yine sağa. Artık anlamıştım. Çok geçmeden bakımsız bahçenin giriş kapısına varmıştı. Gizlenmiyordum. Dönüp baksa görecekti beni. Ama dönmedi. Elleri cebinde, büyük bir sükûnet içinde dolaşır gibiydi. Paslı demir kapının önünde bir an tereddüt etti. Sonra uzanıp çengelini çıkardı. Ağır kapı sinsi bir gıcırtıyla açıldı. Geniş, güvenli adımlarla otların bürüdüğü yoldan yürümeye başladı. Duraladım. Neden olduğunu sormayın, çünkü bilmiyorum. Bir yığın soru ve ayrıntı biçimleniyordu beynimde. Bu ev terk edilmişse, niçin mahallenin çocukları bahçesinde oynamıyorlardı hiç? Niçin demir kapı kilitli değildi?

Bunları düşünürken zaman yitirdim. Bahçeye girdiğimde, Necla gözden kaybolmuştu. Karanlıkta iyi seçemiyordum. Evin giriş kapısının birkaç basamak yükseklikteki merdivenlerini çıkıp yokladım, kapalıydı. Geri çekilip pencerelere baktım, hiçbir ışık görünmüyordu. Anahtarı mı vardı, içeri nasıl girmişti, kestiremiyordum. Evin çevresini dolaşmak neden sonra geldi aklıma. Dizlerime dek gömüldüğüm uzun otları hışırdatarak, arkaya doğru yürüdüm. Birden, bodrum kata açılması gereken kü-

çücük bir pencere ayrımsadım. İçerden çok hafif ışık sızıyordu. Yüreğim çarpmaya başladı. Yaklaşıp eğildim ve onları gördüm.

İçerde bir masa, yatak ve eski bir koltuk vardı. Tavandan çıplak bir ampul sarkıyordu. Masaya genç bir adam oturmuştu. Önünde iki içki şişesi ve bardak. İnce yapılı, hafif sakallı, yakışıklı biri. Necla'dan daha yakışıklı.

Necla, yine elleri cebinde, küçük ve basık odayı arşınlamaktaydı. Dostça konuşuyor gibiydiler. Ufacık pencerenin bulanık camı sıkı sıkı kapalıydı. Yüzlerini iyi seçemiyor, konuşmalarını duyamıyordum. Yabancı adam paltosuyla oturuyordu. "Üşüyorum," demiş olabilir Necla'ya. Çünkü Necla (erkek adı neydi acaba?), odanın içindeki ufak elektrik sobasına doğru ellerini uzattı.

Sonra olanları, bugün kuşkuya yer bırakmayacak kadar gerçek sonuçlarıyla yaşamama rağmen, yine ve geçmişten geleceğe bir düş gibi anımsayacağım. Çok garip bir duygu bu. Olayın gerçekliğini kesinlikle biliyorum, ama imgeleri düş sanan belleğime söz geçiremiyorum. Bir çeşit kendi kendimi inandıramamazlık bu. Belleğimin, "gördüklerin düştü" diye direnişini kırmaya çalışmanın anlamsız olduğunu çok geçmeden anladım.

Gerçek ne demek zaten? Düşlerin gerçek olmadığını kim ileri sürebilir?

Güzel güzel konuşuyor gibiydiler, adam üşüyordu, Necla sobanın iyi yanıp yanmadığına bakmıştı. Sonra apansız adama döndü, tek adımda yanına geldi, sol eliyle saçlarını kavrayıp başını masaya yapıştırdı, havaya kaldırdığı sağ elini, bir satır gibi indirdi ensesine.

Pencereden çekilip, duvara yaslandım. Dizlerim ağır ağır çözüldüler, olduğum yere çöktüm. Yeniden bakmaya gerek yoktu. Adamın öldüğünü biliyordum.

O vuruşa, "Tavşan darbesi," derler. Kürkü değerli hayvanlar böyle öldürülürler.

Karşı konulmaz bir işeme ihtiyacı duyuyordum. Duvara tutunarak zorlukla doğruldum. Sarhoş gibi, sıcak sidiğin üstüme sıçramasına aldırmadan bulunduğum yere işedim.

Kendimi toparlamam ne kadar sürdü, bilmiyorum. Bir süre sonra, penceredeki ışık söndü. Necla'yı bulmam gerekiyordu. Odaya tepeden bakan küçük pencereden ne girmek, ne de çıkmak olasıydı.

Hızla bahçe kapısına seğirtip, dış duvarı sper alarak beklemeye başladım. Cesedi ne yaptığını görmek istemiyordum.

Bir süre sonra, otların arasındaki ayak seslerini duydum. Demir parmaklığın önüne gelince, karşısına çıktım.

Ummadığı bir tehlikeyle karşılaşan vahşi hayvan kıpırtısızlığıyla çakılıp kaldı beni görünce.

Konuşmadık. Öylece durup birbirimize baktık. Sonra dışarı çıktı, dönüp özenle kapattı demir kapıyı. Yürümeye başladık. Evin sokağını dönünce;

- Gördün mü? dedi.

- Evet.

Bülbül Sokağı'ndaki apartmana dek yine konuşmadan yürüdük.

- Gülfiliz'e gitmiyor musun?

- Gidiyorum.

- İyi. Teslim olmadan önce onun... haberini bekleyeceğim. Beni evde bulabilirsin.

- Adın ne?

Güldü.

- Çok mu önemli? Cevat dersin.

- Ben gelmeden hiçbir şey yapma.

- Yapmam. Zaten polis orada. Sen söylersin.

Kliniğe doğru yürüdüm. Yol çok uzun göründü, çok düşündüm. Filiz'in kanlı sargı bezlerini de emecek miydi acaba sokak kedileri?

İçeri girdiğimde oldukça sakindim ve kararımı vermiştim.

Hilmi, Oya ve Meral beni bekliyorlardı. Ya da Gülfiliz'i. Sabbek Hanım da oradaydı.

- Nerede kaldın? Merak ettik.

- Sonra anlatırım. Ameliyattan çıktı mı?

Çıkmıştı. Hilmi'den aldıkları kanı veriyorlar, ama iç kanamayı durduramıyorlardı.

- Kanlarım boşa gidiyor, dedi Hilmi. Yukardan veriyorlar, aşağıdan gidiyor.

- Merak etme, dönünce sana bir kilo Fransız kanı gönderirim. İçer içer beni anarsın.

İçinde bulunduğumuz koşullarda, bunları konuşabilmemiz şaşırtıcıydı. Aynı Hilmi, uzun yıllar önce, babası kalp krizi geçirirken, ilk müdahale yapılıp tehlike hafifledikten sonra, annesiyle birlikte mutfağa kapanıp öbek öbek midye dolması yediklerini ve katıla katıla güldüklerini anlatmıştı. Babasına karşı sevgisizliği göstermiyordu bu. Yaşamın, ölüm korkusuna karşı geliştirdiği bir savunma, bir tepkiydi.

- Yanına girebildiniz mi?

- Hayır. Yoğun bakımda, kimseyi almıyorlar.

- Ya polisler.

- O iş tamam, dedi Sabbek Hanım. Kadri Bey'le konuşup gittiler. Tutanağın bizimle ilgili bölümünü geçiştirecekler.

Hilmi;

- Ama olayın Gülfiliz'in evinde geçtiğini gizleyemedik, dedi. Anneannem aldırmaz da, şimdi o şirret karılar, fırsat bu fırsat deyip kim bilir neler anlatırlar apartman hakkında.

- Kadri Bey halleder, dedi Sabbek Hanım.

Eğilip yanağına bir öpücük kondurdum sevgili cücenin. Hafifçe kızarıp gülümsedi.

- Peki kimin yaptığını soruşturmayacaklar mı?

Bu soruyu ağzını aramak için sormuştum aslında.

- Aramalarına gerek yok ki, biliyorlar. Lotüs'ün sahibi ya da fedailerinden biri.

Necla-Cevat öldürdüğü adam, ne bir fedaiye benziyordu, ne de kulüp sahibine. Ama önemli olan artık bu değildi.

- Polis ne zaman gelecek eve?

- Bugece herhalde herifi tutuklarlar. Yarın, onunla birlikte gelirler.

Fazla zaman kalmamıştı. Saat geceyarısına yaklaşıyordu.

Hilmi'ye;

- Sen dedim, Oya'yı al ve git artık. Yarın olanları anneanneye uygun biçimde anlatırsın. Ben sana telefon eder, Gülfiliz'in durumunu bildiririm.

Meral:

- Seninle kalmamı ister misin?

- Evet, lütfen. En azından biraz daha.

Hilmiler gitti. Meral'den gizlemeye çalışmadan. Sabbek Hanım'a ne yapması gerektiğini anlatmaya başladım:

- Bir arkadaşım var. Adı Cevat. Şu anda Necla'nın evinde bulunuyor. Onu görünce şaşırma. Bu değişikliği ben istedim. Ona, beklemesini söyle. Evden çıkmasın ve beklesin. Nüfus kâğıdını iste. Ve olduğunca çabuk buraya getir. Pasaportu varsa, kolay. Yoksa nüfus kâğıdını. Acele et lütfen.

Soru sormayan kadınlardandı Sabbek. Hiçbir şey demeden gitti.

Meral kaşlarını çatmıştı.

- Ne oluyor allahaşkına?

Kolunu tuttum.

- Patronlarını bu saatte arayabilir misin?

- Hangi patronu? Onlarca yayınevine çeviri yapıyorum ben!

- Asıl patronunu güzelim. Pasaport verdirenleri ve verdirmeyenleri.

Sapsarı kesildi. Dudakları bıçak sırtı gibiydi.

Ağır ağır anlattım:

- Kim olduğumu biliyorlar. Sözünü ettiğim arkadaş onlar için bir şey ifade etmez. Pasaportu varsa, kolay. Yoksa yarın sabah hazır olmasını istiyorum. Sabah en geç saat onda benim elime geçmeli. Arkadaşım, yarın öğleden sonra Paris'e gidiyor. Çıkışta zorluk çekmesin. Asansörü geri gönderirim, merak etme.

Donmuş kalmıştı.

- Haydi, dedim. Hemen ara.

Tereddüt ediyordu.

- Bir katili kaçırmak, sana pahalıya oturabilir.

- Yanılıyorsun. Gülfiliz'i bıçaklayan o değil.

- O zaman...niye bu telaş?

- Gereksiz sorular sorma. Dediğimi yap lütfen. Senin yardımın olmadan da bu olay çözülür. Ama zaman kazanmak istiyorum, o kadar.

Kimi sızılar vardır, keder değil acıdırlar. Kapıya sıkışan bir parmak gibi, yüreğini dağlarlar insanın.

- Titriyorsunuz!

Önümden geçen hemşirenin bile dikkatini çekti. Bir duble viski ya da biraz konyak olsaydı...

- Durumu umutsuz. Yanına girebilirsiniz.

Beyaz çarşaflar kefen gibi.

"Bir öykü yazdım sana." Bir öykü okumak seni kurtarabilir miydi? "Bana gel, bir şeyler içeriz." Dudakların ne kadar soğuk Gülfiliz. "Arkadaki evi anlatmamı ister miydin?" Dün gece kollarıma alsaydım seni, bu sabah başka birer insan olarak uyanabilir miydik?.. Seni kurtarabilir miydim Gülfiliz?

"Her yaşamın bir arka bahçesi var mı?"

Odanın duvarları yarım yamalak kâğıt kaplıydı. "Kimi yalan-

lara inanmak gerek." Annenin inci kolyesini anımsıyor musun? "Kardeşi yok onun." Geceleri o sesleri dinlerken... "Necla'nın şeker masallarından biri." Koynuma gelirdi. Birbirinin sıcaklığında barınak arayan iki çocuk... "Lotüs pavyonun sahibine âşık." Hiçbir şey düşünmezdik. Kulaklarımızı tıkayıp uyumaya çalışırdık yalnızca. "Sıradan biri olmasına katlanamıyorsun değil mi?" Bu gece çıkma.

Bu gece ölme Gülfiliz.

Elimde eli buz gibi. Bir baş hareketiyle hemşireye, burnundaki tüpten kurtulmak istediğini anlattı. Hemşire plastik boruyu çıkardı.

- Az önce uyandı. Bakışları çok iyi.

Sonra eğilip:

- Hiçbir şeyin kalmaz yakında, dedi.

Saat ikiyi yedi geçe durdu yüreği.

Ona anlatamadıklarımı duydu mu?

Duyumsadı mı elini tutan elimi?

Son bir söz söyleseydi, "Adım Dimitra," der miydi? Anlatır mıydı aşkından öldüğünü?

Gülfiliz'in en gerçek yalanı, ölümüydü.

*

Necla ve Cevat ağlamadı. Dimitra'nın öleceğini bilmese, Dimitri'yi öldürmezdi ki. Dimitri ve Dimitra. Ayrı yaşamaları söz konusu olamazdı. Ayrı ölmeleri olası değil. Birbirlerini çılgın gibi sevmişlerdi.

Önce Yunanistan'a kaçtılar. İhtiyarlar da arkalarından. Yıllar sonra geri geldi Dimitra. Nedenini sorma, bilmiyorum. Bu eve yerleşti. Kendisine Gülfiliz dedirtiyordu. Tanıdı mı beni? Sanmıyorum. Daha minicikti. Üçümüz birlikte oynardık o bahçede. Ama onların gözleri kendilerinden başkasını görmezdi. Ona yakın

olmak istiyordum. Süheylanım anladı belki. Belki de anlamadı. Çok geçmeden, erkek olarak hiçbir şansımın olmadığını ayrımsadım. Yavaş yavaş değişmeye başladım. Onun yanında olabilmek, kokusunu duyabilmek, dokunabilmek için. Kadın gibi kabul etti. Mutluydum. İki yıl sürdü bu. Sonra öteki geldi. Bir suç mu işlemişti, Yunanistan'da? Yoksa askere alınmaktan mı korkuyordu yalnızca, Dimitra hiçbir şey anlatmadı. Hiçbir şey anlatmazdı zaten. Her şey bölük pörçük, yamalı. Onu arkadaki evin bodrumuna gizledi. Yardım ettim. Evin elektriğini, suyunu açtırdı. Kafeste kuş besler gibi bakmaya başladık ona. Ama o Dimitra'yı başkalarıyla paylaşmak istemiyordu. Geceleri çıkıyor, buraya geliyor, hesap soruyor, ağlıyor, vuruyordu. Birbirlerini yavaş yavaş öldürüyorlardı aslında. Belki böyle mutluydular. Belki de değil. Dimitri'den nefret etmedim. Belki ben de sevdim onu. Dimitra seviyor diye. Geçen gece Gülfiliz'in eve başka erkekleri getirdiğinden Dimitri'nin haberi nasıl oldu, bilmiyorum. Belki Gülfiliz söyledi. Birbirlerine acı çektirmek öylesine oyunlarının bir parçasıydı ki...

Süheylanım'ın dairesine çıktığımda, güneş doğuyordu. Yatağa giysilerimle uzanıp Paris'tekilerin uyanmasını beklemeye başladım.

*

Elim telefona uzanırken, yüreğim çılgınca çarpıyordu. Kaç yıl olmuştu birbirimizin sesini duymayalı?

Başın sağ olsun oğlum. İnan ben de çok sevdim onu.

Ne kadar çok insan ölüyor sevgiden. Belki nefretten bile çok.

Bir kadın sesi. Sekreteri olmalı.

- Mösyö Laforge'u bağlayın lütfen.
- Kim görüşmek istiyor?
- Mösyö Laforge dersiniz.
- Alay mı ediyorsunuz?

- Hayır, oğluyum.

Bir sessizlik oldu. Kadıncağız, inanmadığı bir kimlikle, çok özel bu numarayı nasıl bilebileceğimi tartıyor olmalı. Bir süre sonra;

- Bir dakika bekleyin lütfen. Talebinizi iletiyorum.

Ravel'in Balero'su duyuldu telefonda. "Duruma uygun," diye geçti aklımdan. Müzik ansızın kesildi. Güzelim yapıtları bu pis telefon şaklabanlığıyla rezil ediyorlar.

- Sinan?..

- Evet benim, Mösyö.

Bir ses deliği daha.

- Aradığına sevindim. "Baba" demesen bile. Umarım yazdıklarımı düşünmüşsündür.

- Evet. Yasal eşinizden olan kızınızı gerektiği gibi yetiştirdiğinizden eminim. Günümüzde kadınlar, sizinki gibi büyük kuruluşların yönetiminde çok başarılı oluyorlar.

Ona yeterince acı çektirebilecek miyim?

- Sana bunları anlattım Sinan. Karım yaşarken bir şey yapamazdım. Ama o da öldü. Annen gibi.

- Annemden önce. Ve hiçbir şey yapmadınız o sırada.

- Çünkü annen istemedi. Aptalca bir onur sorunu yapmıştı geçmişi. Bağışlamadı. Şimdi her şeyi düzeltebiliriz. Benim bir kızım ve bir oğlum var. Gerekeni yapacağım, yönetimin sana geçmesini istiyorum. Kimsenin hakkı yenmeyecek. Sana adımı verirken bütün bunları hesaplamadığımı mı sanıyorsun?

- Ama beni siz yetiştirmediniz. Her şeyi berbat edebilirim.

Uzunca bir süre sustu bu kez.

- Kararını değiştirmediğine göre benden ne istiyorsun?

Bu kez ben bir süre yanıt vermedim. Ömür boyu beklediğimi verebilir miydi? Yoksunluğun sessiz çığlığı değil midir nefretin sesi?

- Bugün öğleden sonra, bir arkadaşım İstanbul'dan Paris'e

geliyor. Kendisine yeni bir kimlik gerekecek. Ayrıca, havaalanında Türkçe bilen biri tarafından karşılanması ve bir süre Fransa'da kalabilecek biçimde yerleştirilmesi...

Necla'nın gerçek adını ve uçuş numarasını verip kapattım.

Eugene Laforge, oğlunu tavlayamasa bile bir dışişleri görevlisini gebe bıraktığı için ellerini ovuşturuyor olmalıydı.

*

Meral, pasaportu saat tam onda getirdi. Necla-Cevat, küçük valizini alıp Meral'le gitti. Polis soruşturması sırasında evde bulunmaması daha iyi olur, diye düşünmüştük. Daha doğrusu Sabbek Hanım böyle öğütlemişti. Bütün hareketlerimi gölge gibi izliyor, sanki her şeyi biliyormuşçasına lojistik destek veriyordu.

Necla'ya vize almam, doldurulması gereken bütün kâğıtlarla bir saati buldu. Benim biletimin onun adına değiştirilmesi on beş dakika.

Uçağa epeyce zaman vardı. Bütün korkum, arka evdeki cesedin çabuk bulunarak sorun çıkarması...

Öğleye doğru eve döndüğümde, polis arabası kapının önünde duruyordu. Yüreğim sıkışarak merdivenleri çıkarken onlarla burun buruna geldim. Üç kişiydiler. Birisinin bileğine, pos bıyıklı, iri yapılı bir adam kelepçelenmişti. Bana bakmadan geçtiler yanımdan.

- Yürü ulan, dedi biri, ayak sürüyen pos bıyıklıya. Kapıyı çarparak çıktılar. Polis arabası hareket etti. Sabbek Hanım aşağıya iniyordu.

- Kapıyı kilitledim. Lekeleri şimdi temizleyeceğim.

Sesini alçalttı:

- Kadri Bey sizden sonra yukardaki cadalozların gözünü korkuttu. Polis geldiğinde, dışarı bile çıkmadılar.

- Gülfiliz'in evinde ne yaptılar? Yanlarındaki adam kim?

Yüzüme biraz şaşkın baktı.

- Pavyon sahibinin fedaisi. Filiz'i...öldüren. Nasıl yaptığını anlattırdılar. Evi aradılar. Her yerde kan izleri var.

Sesimi çıkarmadığımı görünce, anlatmayı sürdürdü.

- Size dün söylemiştim. Lotüs'ün patronu hani...onu da tutuklamışlar. Bıçak onun çekmecesinde bulunmuş. Olay kapandı. Bizi rahatsız etmezler artık.

Necla, Gülfiliz'i kardeşinin öldürmediğini biliyor muydu?

Arkadaki eve dönmek, cesedi aramak için dayanılmaz bir istek duydum. Yoksa bir düş müydü her şey?

Sonra gerçeği anladım.

Dimitra'sız Dimitri. Yaşayamazdı ki.

Necla ile şapur şupur öpüşüyordum. Cevat'i el sıkarak uğurladım. Pasaport kontrolüne girerken, sordu:

- Necla'yı ne yapmamı istiyorsun?

Sarı peruğunu, makyaj malzemesini ve kadın giysilerini yanına al, demiştim.

- Uçağın inmesine yakın, Necla olmanı istiyorum.

Sesini çıkarmadan bekledi.

- Seni karşılayacaklar. Onlara, "Bir adam öldürdüm," dersin.

Ona ödeteceğim anne. Yemin ederim ödeteceğim.

- Hiçbir tepki göstermeyecekler. Korkma. Sonra dilediğince yaşa. İster Necla ol, ister Cevat. Hep arkadaş kalacağız. Yarın geliyorum. Seni arayacağım.

Meral, biraz uzakta bekliyordu.

Dönüşte hiç konuşmadık. Önce onu bıraktım. Kapısının önünde vedalaştık. Ertesi gün yalnız olmak istiyordum. Yeniden taksiye binmeden önce;

- Laforge silah endüstrisi, Kürtlere silah sattı, dedim. İki yıl önceki haziran ayı resmi gazetelerini incelerseniz Fransız hükümetinden aldığı izne rastlayabilirsiniz. Mehmet Akın'da kuşkusuz bu belge var.

Borcumu ödemiştim.
Hepsine.

*

Dimitra'nın cenazesi ertesi gün kalktı. Taksim'deki Rum kilisesinde; Hilmi, Oya, bir de ben vardık. Papaz yaşlı bir adamdı. On, on iki yaşlarındaki yardımcısı, burnunu çekip duruyordu. Meryem'e iki mum yaktım. Biri Dimitra, diğeri Dimitri için. Mezarlığa kadar gidemedik. Uçağa yetişmem gerekiyordu. Kiliseye bolca bağışta bulunduk. Gerisi papazın sütüne kalmış bir iş.

Güneşli bir aralık gününe bırakıyordum İstanbul'u. Yine Hilmi götürdü havaalanına. Ama bu kez Oya da vardı. Yanımızda Meral olmadığı için, içeri giremediler. En kısa zamanda Paris'e gelmeye söz verdiler.

- Yine o mor bavul, dedi Hilmi.

Alanın kapısındaki kontrol yavaş ilerliyordu.

- Evet ama bu son yolculuğu. Onu emekliye ayıracağım artık.

- Bu önemli bir işaret.

- Olabilir.

Christine beni Paris'te bekliyordu. Telefondaki sesine, sevdiğini yitirmek üzere olanların telaşı yerleşmişti önce. Yalnızca bir gün geciktiğimi duyunca, rahatladı. Kedimiz iyiymiş. Yine aşka gelmiş, güzel bir erkek arıyormuşuz. Bu kez, yavru alacakmışız. Christine, birinci çoğul şahısla konuşuyordu. İçimden, hiç itiraz etmek gelmedi.

- Söylesene, dedim Hilmi'ye. Fransız...bacaksız, diye bas bas bağırmıştın. Sonra piç olduğumu söylerken, neden sesini kıstın?

- Çünkü sonunda arkadaş olacağımızı biliyordum! diye güldü Hilmi.

Oya'yı dudaklarından öptüm. Tenine onun kokusu sinmişti.

SON SÖZ

Aslında bu romanı ben yazmadım. Bir mayıs sabahıydı. Hiç gitmediğim Berlin'in, hiç tanımadığım Florian Kahvesi'nde oturuyordum. Önümde hiç tatmadığım bir şnaps vardı. Sarışın ve iri Almanlar, çeşitli *Zeitung*'ların sayısız sayfalarına gömmüşlerdi kırmızı suratlarını.

Aslında Florian Kahvesi sabahları açılmazmış. Gazete kültürü yokmuş, şnaps da içilmezmiş. "Öyleyse ben burada ne arıyorum," diye düşünüyordum ki, kahvenin kristal camlı kapısı bir bahar rüzgârında açıldı.

İnceydi, uzundu. Kadife gibi gözleri vardı. Dalgalı kumral saçları hafifçe dağınık. "Ah," dedim kendi kendime, "Biraz daha genç olsaydım..."

Otoyolda arabaların arasına fırlayan güzel bir ceylan gibiydi. Şaşkın, çocuksu bakışlarını çevrede dolaştırdı. Ellerini yağmurluğunun cebine sokmuştu. Koluyla gövdesi arasına sıkıştırdığı bir tomar kâğıt görünüyordu. Bana baktı sonra. Ve birden yüreklenip, uzun, geniş adımlar attı. Yanımdaydı. Hiçbir şey söylemedi. Gülümsedi yalnızca.

Kâğıt tomarını kavramak istedi. Elleri titriyordu, yere uçuştu hepsi. Birlikte toplamaya başladık. Kırmızı suratlı Almanlar ve o kalın belli garson kız, kıllarını kıpırdatmadılar. Diz çöktüğümüz yerden birbirimize baktık. Sonra masaya oturup, sıraya koyduk karışan sayfaları. En sonuncu sayfada, Sinan Laforge adını gördüm.

Öylesine yakışıklıydı ki.

Oğlum olabilirdi.

Mecidiyeköy, Eylül 1990

"Sinek Sarayı'nı aradım, buldum ve okudum (Ne serüven!..) Ve çoook sevdim. Bana yer yer Carlo Emilio Gadda'yı anımsattı. (Bir övgü bu!) Hınzırca ve ustaca..."

Ferit EDGÜ

"Saulnier, kıyıda gözüken, ama aslında hayatın tam ortasında duran insanları, sinemasal merceğiyle önümüze koyuyor, büyük bir ustalıkla..."

Memet BAYDUR

"Sinek Sarayı, hiçliğin mor astarlı haritasından çalınmış, yüz kırk sayfalık caz."

Arif TURAN

"Mine G. Saulnier, bizi Sinek Sarayı'nda tuhaf bir labirente sokuyor. Bilinçaltının kara deliğinde tat alarak, acı vererek, acı çekerek, haz vererek, gözlerimiz bantlı, delicesine çırpınıyoruz ve öteki, sen, ben Mine'nin gizemli kurgusunda bir sinek sarayına tutulup kalıyoruz."

Mustafa ALTINTAŞ

"Sinek Sarayı, Mine G. Saulnier için sadece bir başlangıç. Ama ne başlangıç!
Bekleyin, göreceksiniz..."

Ali SİRMEN

Kapak Resmi: Salih Coşkun

9 789753 253659

ISBN 975-325-365-6